

**ELEKTRONICKÉ
PUBLIKACE**

Studentské
a jiné odborné
a vědecké práce

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Vendula Běláčková

Drogy, volby, média

**Nastolování agendy v předvolebním období
na příkladu drogové problematiky**

Diplomová práce

Praha 2008

Autor práce: **Vendula Běláčková**

Vedoucí práce: **Mgr. Vlastimil Nečas**

Oponent práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Bibliografický záznam

BĚLÁČKOVÁ, Vendula. *Drogy – volby – média*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra mediálních studií, 2008. Vedoucí diplomové práce Mgr. Vlastimil Nečas.

Anotace

Práce přináší teoretický pohled na nastolování agendy a metodologii jeho výzkumu, na vztah politiky a médií a na mediální obraz drog a jeho determinanty, s cílem vytvořit podklad pro analýzu politického nastolování drogové problematiky do médií (MF DNES, Právo) v období tři měsíce před volbami do Parlamentu Poslanecké sněmovny ČR v letech 1996, 1998, 2002 a 2006. V praktické části práce stanovuje kvalitativní studii rámce, jejichž výskyt je předmětem kvantitativní analýzy. Závěrem analýzy je, že politické strany nastolují rámce drogové problematiky do médií v předvolebním období, což nebylo potvrzeno srovnáním rámců ve volebním a předvolebním období, nicméně srovnání rámců v mediálním a politickém diskursu tuto hypotézu potvrdilo, s výjimkou roku 2006, kdy média vytvořila specifický rámec vztahu drog a politiky – osobní zkušenost politika s drogou. Kvalitativní studie zároveň zjistila, že ve třech ze čtyř předvolebních období hrála drogová problematika v politice a potažmo v médiích významnou roli díky iniciaci a přijetí přísnější drogové legislativy (1996, 1998) a díky volební kampani politické strany (2006).

Annotation

The thesis describes the theory of agenda-setting together with methodology of agenda-setting research, relationship between politics and the media, and the media picture of drugs and its determinants, with a goal to create basis for analysis of political agenda-setting into the media (MF DNES, Právo) in the period of three months prior to the parliamentary elections in the Czech republic in the years 1996, 1998, 2002 and 2006. Framing of the drug issues in the media, related to politics, is identified in the qualitative part of the analysis. Proportions of frames in the media and the political discourse are then analysed quantitatively. The conclusions of the thesis are that politics sets the drug agenda to the media in the pre-election periods, which was supported by the comparison of media and politics framing of drug issues, but not supported by the comparison of pre-election media frames and non-election periods. The qualitative study also discovered that in three of four pre-election periods the drug issues were of great importance both to the media and the politics, as for the legislation process in 1996 and 1998 and as for an electoral campaign of one political party in 2006.

Klíčová slova

nastolování agendy (agenda-setting), drogy, volby, politická komunikace, obsahová analýza

Keywords

agenda-setting, drugs, elections, political communication, content analysis

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu. Práce má 150 613 znaků s mezerami, bez abstraktu, seznamu použité literatury a příloh. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze 21. května 2008

Vendula Běláčková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce, Mgr. Vlastimilu Nečasovi, za cenné poznámky a za důslednost při vedení práce. Poděkování patří také institucím, které umožnily přístup k výzkumnému souboru, tedy mediální databázi Annopress a Newton IT a Ústavu pro soudobé dějiny, který umožnil přístup do archivu programů politických stran.

Obsah

ÚVOD.....	11
I. MÉDIA, POLITIKA A NASTOLOVÁNÍ AGENDY.....	13
I. I. KONCEPT NASTOLOVÁNÍ AGENDY	13
I. I. I. DEFINICE NASTOLOVÁNÍ AGENDY	13
I. I. II. INTERMEDIÁLNÍ NASTOLOVÁNÍ AGENDY	15
I. I. III. POLITICKÉ NASTOLOVÁNÍ AGENDY	17
I. II. METODOLOGIE VÝZKUMU NASTOLOVÁNÍ AGENDY.....	20
I. II. I. METODOLOGIE VÝZKUMU NASTOLOVÁNÍ AGENDY NA VEŘEJNOSTI	20
I. II. II. METODOLOGIE VÝZKUMU FRAMINGU A PRIMINGU	22
I. II. III. METODOLOGIE VÝZKUMU POLITICKÉHO NASTOLOVÁNÍ AGENDY V MÉDIÍCH	23
II. MÉDIA A POLITIKA	26
II. I. POLITICKÁ KOMUNIKACE.....	26
II. I. I. HRÁČI V POLITICKÉ KOMUNIKACI	26
II. I. II. POLITICKÁ KOMUNIKACE V PŘEDVOLEBNÍM OBDOBÍ	27
II. I. III. VÝZNAM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ PRO POLITICKOU KOMUNIKACI.....	29
II. II. MÉDIA, POLITIKA A KONCEPT IDEOLOGIE.....	32
II. II. I. IDEOLOGIE – ZÁKLADNÍ POJMY A DEFINICE	32
II. II. II. IDEOLOGIE A DROGOVÁ PROBLEMATIKA	33
II. II. III. DROGY A IDEOLOGIE V POLITICKÉM DISKURSU.....	35
III. DROGY A MÉDIA.....	38
III. I. ÚVOD DO PROBLEMATIKY A VÝZKUMU	38
III. I. I. MEDIÁLNÍ OBRAZ DROG.....	38
III. I. II. MEDIÁLNÍ OBRAZ DROG V ČESKÉ REPUBLICE	39
III. I. III. VZTAH POLITIKY A DROGOVÉ PROBLEMATIKY	41
III. II. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ MEDIÁLNÍ OBRAZ DROG	42
III. II. I. VLIVY NA PODOBU ZPRAVODAJSTVÍ	42
III. II. II. MÉDIA A SOCIOLOGIE ZDROJŮ	43
III. II. III. MEDIÁLNÍ POKRYTÍ TÉMATU – PŘÍKLAD KRIMINALITY	44
IV. KVALITATIVNÍ SUB-STUDIE	46
IV. I. STANOVENÍ RÁMCŮ PRO KVANTITATIVNÍ ANALÝZU	46
IV. I. I. STANOVENÉ KATEGORIÍ PRO NASTOLENÍ POLITICKÉ AGENDY O DROGÁCH	46
IV. I. II. STANOVENÍ RÁMCŮ PRO DROGOVOU PROBLEMATIKU A POLITIKU.....	47
IV. I. III. STANOVENÍ RÁMCŮ S VYUŽITÍM DIAGNÓZY, PROGNÓZY A AKCE	50
IV. II. DROGY, VOLBY, MÉDIA V OBDOBÍ 1996 AŽ 2006.....	54
IV. II. I. DROGY, VOLBY, MÉDIA PŘED PARLAMENTNÍMI VOLBAMI 1996 A 1998	54
IV. II. II. DROGY, VOLBY, MÉDIA PŘED PARLAMENTNÍMI VOLBAMI 2002 A 2006.....	56
IV. I. III. ZÁKLADNÍ RÁMCE DROGOVÉ PROBLEMATIKY V OBDOBÍ 1996 AŽ 2006	57

V. KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA	60
V. I. METODY A VÝZKUMNÝ SOUBOR	60
V. I. I. METODY ANALÝZY – KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA A FRAMING.....	60
V. I. II. VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY	61
V. I. III. VÝZKUMNÝ SOUBOR – POLITICKÝ DISKURS A MEDIÁLNÍ OBSAHY	61
V. II. VÝSLEDKY KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY.....	63
V. II. I. POPISNÉ CHARAKTERISTIKY SOUBORU.....	63
V. II. II. VÝSLEDKY KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÉ ANALÝZY	69
V. II. III. VÝSLEDKY ANALÝZY NASTOLOVÁNÍ AGENDY.....	75
VI. PŘÍPADOVÁ STUDIE.....	83
VI. I. POLITICKÁ AKCE A NASTOLENÍ DROGOVÉ PROBLEMATIKY DO MÉDIÍ.....	83
VI. I. I. SPOJENÍ POLITICKÉ STRANY A DROG – MINULÁ AKCE	83
VI. I. II. ANGAŽOVANOST POLITIKA V DROGOVÉ KAUZE – NASTOLENÍ AGENDY	83
VI. II. PŘEDVOLEBNÍ KAMPAŇ US-DEU	84
VI. II. I. PŘEDSTAVENÍ PŘEDVOLEBNÍ KAMPAŇE A JEJÍ MEDIÁLNÍ FRAMING	84
VI. II. II. NASTOLENÍ AGENDY KAMPAŇE US-DEU V MÉDIÍCH.....	85
VI. II. III. NASTOLENÍ POLITICKÉ AGENDY DO MÉDIÍ.....	86
ZÁVĚR.....	88
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	90
ZAHRANIČNÍ ODBORNÉ ČLÁNKY.....	90
DOMÁCÍ ODBORNÉ ZDROJE A TIŠTĚNÁ LITERATURA.....	93
PRAMENY.....	93
PŘÍLOHY	94
PŘÍLOHA 1 - SYNTAX PRO VYHLEDÁVÁNÍ V DATABÁZI ANNOPRESS A V ARCHIVECH POSLANECKÉ SNĚMOVNY PČR.....	94
PŘÍLOHA 2 – KÓDOVACÍ KNIHA PRO KVANTITATIVNÍ OBSAHOVOU ANALÝZU A ANALÝZU NASTOLENÍ AGENDY	95
PŘÍLOHA 3 – ČLÁNKY UVEDENÉ V <i>TABULCE 3</i>	96
PŘÍLOHA 4 – DOPLŇUJÍCÍ TABULKY KE <i>KAPITOLE V. II.</i>	104

Úvod

Cílem práce je zjistit, jestli politické strany nastolují v předvolebním období do médií agendu v podobě drogové problematiky, a to jak pokud jde o samotný výskyt drogové problematiky ve spojení s politickými stranami v médiích v předvolebním období, tak pokud jde o rámce, ve kterých se drogová problematika v médiích před volbami v souvislosti s politikou objevuje. Práce analyzuje mediální obraz drogové problematiky v denících MF DNES a Právo mezi lety 1996 – 2007, vždy v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, respektive ve stejném období následujícího, nevolebního roku.

Teoretická část práce představuje v *kapitole I.* koncept *nastolení agendy*, intermediálního *nastolení agendy* a *politického nastolení agendy*, přičemž druhé dvě jmenované lze zařadit také pod pojem *agenda-building*. *Kapitola I.* uvádí základní metodologická východiska pro výzkum představených konceptů, jako například koncept zarámování témat, tzv. *framing*, který praktická část práce aplikuje na obraz drog v mediálním a politickém diskursu v České republice.

Kapitola II. teoretické části práce definuje roli politiků ve veřejném diskursu, politický diskurs v podobě *politické* komunikace, s důrazem na předvolební období, a roli veřejného mínění ve formování politické agendy. Dále je zde analyzován příspěvek kulturních studií v podobě teorie ideologie, aplikované na oblast drogové problematiky.

Kapitola III. shrnuje základní východiska v analýze mediálního obrazu drog a výsledky dosavadních studií, a zmiňuje také vztah mezi politikou a drogovou problematikou. Součástí *kapitoly III.* je pohled sociologie zdrojů, která může vysvětlovat některé další vlivy na podobu mediálního obrazu drog.

Praktická část práce se skládá z kvalitativní sub-studie v *kapitole IV.*, kvantitativní obsahové analýzy a analýzy nastolování agendy v *kapitole V.* a z případové studie v *kapitole VI.* Kvalitativní sub-studie umožňuje vytvoření rámců, ve kterých byla drogová problematika ve sledovaném období zobrazována a které jsou dále analyzovány kvantitativními metodami. Jedná se jak o rámce pro drogovou problematiku, tak o kategorie pro nastolení agendy – tedy různé způsoby, jakými se dostává ve sledovaných obsazích drogová problematika v médiích do souvislosti s politikou, respektive jakými ji politici do médií nastolují. Přínosem této části práce

je představení základních událostí, které s ohledem na drogovou problematiku a politiku proběhly ve sledovaném období.

V kapitole V. je s využitím kvantitativní obsahové analýzy provedeno srovnání drogové problematiky v politickém diskursu (politických programech a sněmovních tiscích) s diskursem mediálním, a to především s ohledem na poměrný výskyt rámců v jednotlivých médiích a politických obsazích daného období. Rámce jsou vzhledem k velikosti souboru sdruženy do čtyř základních skupin, což umožňuje statistické vyhodnocení s využitím testu dobré shody (*chi-square*). Závěrečná případová studie představuje příklady kategorií nastolení drogové problematiky do médií, a to především na příkladu volební kampaně US-DEU v parlamentních volbách 2006.

V přílohách k práci jsou uvedeny syntaxe použité pro výběr výzkumného vzorku, kódovací kniha pro účel kvantitativní analýzy, vzorek článků, které byly využity pro kvalitativní sub-studii a některé výstupy statistického softwaru, které nebyly umístěny do textu.

I. Média, politika a nastolování agendy

Následující kapitola představí koncept nastolování agendy, jeho obsah a význam v kontextu mediálních studií a základní metodologická východiska, která jsou obvykle uplatňována při výzkumu nastolování agendy. V celé práci je použit termín *nastolení* popř. *nastolování agendy* jako ekvivalent anglickému termínu *agenda-setting*.

I. I. Koncept nastolování agendy

Koncept *nastolování agendy* je řazen mezi studie účinků médií, popřípadě změny chování publika. „*Celé studium masové komunikace je založeno na předpokladu, že média mají významné účinky,*“¹ jak uvádí McQuail, a koncept nastolování agendy přispívá k měření těchto účinků, v případě nastolování agendy účinků dlouhodobých a neplánovaných. Orientace na účinky je ve studiích masových médií považována za hlavní výzkumný proud a ve svém tradičním vymezení předpokládá lineární model komunikace.² Koncept nastolování agendy ale může být chápán také v rámci alternativního paradigmatu, které nepředpokládá, že čtenáři přejímají mediální obsahy tak, jak jsou prezentovány, ale zjišťuje, jaká témata a jejich zarámování si z nich čtenáři vybírají.

Přesun od konceptu nastolování agendy na veřejnosti ke konceptu nastolování agendy z politického diskursu do diskursu mediálního zároveň může měnit pohled na roli médií – od kulturního či mediocentrického pojetí, ve kterém média určují, co si má veřejnost myslet, k pojetí strukturálnímu či sociocentrickému – ve kterém média slouží ve společnosti jako zprostředkovatelé informací.³

I. I. I. Definice nastolování agendy

„*Ve svém tradičním vymezení se výzkum nastolení agendy zaměřuje na přenos témat z jedné agendy na druhou, primárně ze zpravodajských médií na publikum.*“⁴ Novější přístupy ovšem tvrdí, že koncept může být aplikován také na jiné oblasti, než je veřejnost, a mezi ty se řadí například politika, korporátní image nebo produkty a další.

---

¹ McQUAIL, 2002, str. 359.

² McQUAIL, 2002, str. 65-66.

³ McQUAIL, 2002, str. 30.

⁴ KIOUSIS, WU, 2008, str. 58.

Propojení konceptu nastolení agendy s politikou, které je obsahem této práce, zmiňuje následující definice: „*Výzkum nastolení agendy od počátku zdůrazňoval, jak jsou propojena masová média, politika a veřejnost a jak jedno ovlivňuje druhé při stanovení, která témata budou považována za významná.*“⁵

Nastolení agendy v klasickém pojetí znamená, že média určují, která témata budou společností vnímána jako významná. Novější koncept *framingu* (zarámování témat) k tomu dodává, že média mohou předurčit zejména *jak* budou témata na veřejnosti vnímána (neboli nastolení agendy druhého stupně).⁶ Pro obě vymezení nicméně platí, že nastolení agendy představuje schopnost médií stanovit, o čem mají lidé přemýšlet.⁷

Mezi koncepty *nastolení agendy* a *framing* potom existuje nejen chronologický vztah, ale také vztah hierarchický: „*proces framingu je konceptualizován nejen jako úzce spojený s nastolením agendy, ale také jako významný sám o sobě v rámci celého paradigmatu nastolení agendy.*“⁸

Pojem *framing* je připisován Ervingu Goffmanovi, který ve své knize *Frame analysis (1974)* pojmenoval rámce jako „*schémata interpretace, která umožňují jednotlivcům umístit, pochopit, identifikovat a nálepkovat jevy ve svém životě a v širším světě.*“⁹ Další parafrází Goffmana je interpretace rámců jako „*principů organizace, které vedou společenské události.*“¹⁰

Koncept *framingu* je interdisciplinárně rozložen do různých disciplín, od psychologie přes sociologii po mediální studia, přičemž v jeho počátcích stálo zjištění, že i malé změny ve formulaci problému mohou implikovat velké změny v jeho vnímání a následném jednání. Teoretická ukotvení rámců v médiích se potom pohybují od přístupu kognitivního přes kritický po konstruktivistický, přičemž výzkum *frame-buildingu*, který je předmětem zájmu této práce, spadá do kritického pojetí rámců – tedy do představy, že rámce jsou určovány mocenskými tlaky, jako je tomu v případě politického nastolování agendy.¹¹

---

⁵ KIOUSIS, McCOMBS, 2004, str. 36.

⁶ KIOUSIS, WU, 2008, str. 58.

⁷ McCOMBS, SHAW, 1972, str. 176.

⁸ DEARING, 1998, str. 126.

⁹ BENFORD a kol., 1986, str. 464.

¹⁰ ZHOU, 2008, str. 118.

¹¹ DeVREESE, 2005, str. 21-27.

Tuchmanová, která tento koncept přenesla do mediálních studií, mluví o *framingu* jako o nástroji, díky kterému můžeme chápat zpravodajství jako tvůrce společenské reality a společenský zdroj. Předmětem výzkumu se potom stejně jako v případě nastolení agendy může stát jak *frame-setting*, tak *frame-building*.¹²

Framing je koncept, který se používá také v oboru politické komunikace, kde „pomáhá rozumět, jak jsou prezentována významná témata“¹³. Definice v oblasti mediálních studií se různí, nicméně převládá pojetí, ve kterém je framing „výběrem některých aspektů pozorované reality a učinění je významnějšími v textu, a to takovým způsobem, aby byla prosazena konkrétní definice problému, kauzální interpretace, morální stanovisko a nebo doporučení, jak s danou záležitostí naložit.“¹⁴

Třetím stupněm, který je sledován v rámci nastolení agendy, je tzv. *priming*, v rámci kterého příjemci sdělení skutečně mění názory, a to díky váze, kterou začnou přikládat jednotlivým faktorům, které daný názor podmiňují.¹⁵ Nejčastější aplikací tohoto konceptu je analýza dopadů mediálních sdělení na jejich publika – tedy nastolení agendy médií na společnost.

Cíle pokročilejšího výzkumu nastolování agendy můžeme popsat také jako analýzu dopadu mediálních obsahů na formování postojů, změny chování nebo na změny v celospolečenské rovině.¹⁶

I. I. II. Intermediální nastolování agendy

Agenda setting ovlivňují následující faktory: struktura společnosti, indikátory skutečného světa, úžasné události a míra, jakou se média ovlivňují navzájem – *intermediální nastolování agendy*.

Média jsou v kontextu mediálních studií často považována za jednotnou instituci. Vysvětlením může být například potřeba novinářů spoléhat se na prověřené zdroje, kterými mohou být například významné redakce – takže mohou být mediální obsahy určovány v podstatě velmi malou skupinou novinářů.¹⁷

---

¹² ZHOU, 2008, str. 119.

¹³ VLIEGENHART, ROGGEHAND, 2007, str. 296.

¹⁴ VLIEGENHART, ROGGEHAND, 2007, str. 296 (citují ENTMANA, 1993).

¹⁵ MENDELSON, 1994, str. 84.

¹⁶ DEARING, 1998, str. 125.

¹⁷ SHAW, SPARROW, 1999, str. 323-324.

Často můžeme najít deník, který určuje agendu ostatních médií. Mediální agendu ve studii, která se zabývala nastolením drogové problematiky do médií ve Spojených státech ovlivnily zejména New York Times. Ukázalo se, že média kopírují sebe navzájem zejména pokud jde o stejný vydavatelský formát – noviny kopírují noviny a televize televizi. Pokud byly z analýzy vyloučeny zprávy, které zahrnují kriminalitu a násilí, dá se říci, že noviny navíc vedly zpravodajství televizních stanic.¹⁸ Korelace mezi novinovým a televizním zpravodajstvím se také ukázala být mnohem silnější po vyloučení zpráv, které se týkaly drogových úmrtí a kriminality.¹⁹ Podobně korelace mezi novinami a internetovým zpravodajstvím byla po vyloučení úmrtí a kriminality vysoká.

Vzhledem k těmto skutečnostem bude dostačující pro analýzu politického vlivu na drogovou agendu v médiích sledovat dominantní deník v České republice, protože typ zpráv o drogách, které jsou pro účel studie relevantní (spojení drogové problematiky a politiky), nebude spojen s aktuálními kriminálními událostmi. Těžiště drogové politiky a událostí s ní spojených je navíc v domácím zpravodajství, Omezení na jeden deník je tedy vhodné také vzhledem k tomu, že čím je téma lokálnější, tím větší konvergenci v intermediálním nastolování agendy můžeme očekávat.²⁰ Na základě závěrů o vlivu intermediální agendy na konečnou podobu mediálních obsahů bude v praktické části této práce zvolen jako reprezentativní soubor deník MF DNES jako hlavní vůdce intermediální agendy.

K této volbě je ještě nutné dodat, že silná intermediální agenda není jediným možným vysvětlením tvorby mediálních obsahů. Studie mediálního pokrytí prezidentské volební kampaně v USA v roce 1992 například ukázala, že okrajové a regionální deníky zdaleka nekopírují agendu velkých deníků tak, jak bylo předpokládáno, a odlišují se především v preferencích jednotlivých kandidátů.²¹

---

¹⁸ DANIELIAN, STEHEN, str. 53.

¹⁹ DANIELIAN, STEHEN, str. 52.

²⁰ DANIELIAN, STEHEN, str. 57.

²¹ SHAW, SPARROW, 1999, str. 323.

I. I. III. Politické nastolování agendy

V jedné ze základních studií o vlivu médií na společenské vnímání jednotlivých témat autoři zmiňují termín „*politické nastolení agendy*“²², bez bližší specifikace. Zřejmě mluví o nastolení témat, která veřejnost považuje za důležitá pod vlivem politiků a politických kampaní. Studie nastolení agendy se často zaměřují právě na nastolování agendy ve společnosti v souvislosti s politikou a volbami.²³

Tato diplomová práce se ovšem řadí k obtížně měřitelnému konceptu politického nastolování agendy v médiích – politickým nastolením agendy tedy označuje snahu politiků o nastolení agendy v předvolebním období, respektive dopady jejich snahy na mediální agendu, a to na příkladu drogové problematiky. V kontextu studií nastolení agendy, které se zabývají dopadem médií na voličské preference, představuje zaměření této práce předstupeň uvedeného, v podobě analýzy toho, do jaké míry jsou politici schopni nastolit agendu v médiích.

Svým zaměřením na politické nastolení agendy se tato práce řadí k jedné z devíti typologií agenda setting.²⁴ Jde zde o proces, ve kterém jsou *decision makers* zdrojem informací pro *mediální agendu*. Za nastolování agendy je zde považován proces, ve kterém sociální systém včetně politiků ovlivňuje média přes reportéry a editory, kteří potom zpětně ovlivňují poznání příjemce mediálních sdělení.²⁵ Ovlivnění příjemců mediálních sdělení zde ovšem není předmětem zkoumání.

Jiným termínem pro toto pojetí konceptu nastolení agendy může být *agenda-building*, který se „*zabývá tím, jak je mediální agenda vytvářena*“.²⁶

Zvýše uvedeného vyplývá, že pro politickou agendu-setting v médiích neplatí shodná východiska a metodologické postupy jako pro mediální agendu-setting, která se zaměřuje na analýzu publika a v kontextu *framingu* a *primingu* (viz. kapitola I. II.II) na konkrétní ovlivňování názorů. Tento kognitivní prvek není v analýze mediálních obsahů přítomen skrze kognitivně-psychologické mechanismy, nicméně podobně jako v případě *framingu* a *primingu* u publika můžeme u mediálních obsahů vysledovat, do jaké míry jsou politická sdělení médií přijímána, pokud jde o spektrum témat, jejich chápání a interpretaci.

---

²² McCOMBS, SHAW, 1972, str. 187.

²³ KIOUSIS, McCOMBS, 2004.

²⁴ BROSIUS, WEINMANN, str. 2.

²⁵ DANIELIAN, STEHEN, str. 47.

Framing, neboli zarámování politické agendy v médiích, může představovat významnou výzvu pro analýzu. Rámují média politická témata stejně jako politici, nebo dodávají politickým tvrzením nový kontext? Podle některých autorů může být *framing* podstatou novinářovy práce s politickými zdroji, protože novinář na sebe bere břemeno „širšího zarámování tématu“ a musí se „dostat za politicky polarizované formulace“.²⁷ Odpovídají tomu také výsledky citované studie, která sledovala mediální zarámování politických kampaní na Novém Zélandu – autoři došli k závěru, že novináři poskytují jiné, konstruktivnější zarámování problematiky, než-li politici.²⁸ Jiní autoři zase uvádějí, že novináři mají tendenci akcentovat politický konflikt,²⁹ což můžeme rovněž označit za způsob *framingu* – předem daného rámce, ve kterém musí jedna strana zvítězit a druhá ztratit.

Podle Burgelmana ztrácí výzkumníci zájem o analýzu vztahu mezi mediálními obsahy a politiky, což vytváří dojem, že je toto téma již vyčerpáno, a konstatují, že politici do určité míry média ovlivňují.³⁰ Významným tématem pro politické nastolování agendy přitom může být například veřejnoprávní vysílání, které mohou politici považovat za odpovědné státu a tím pádem vládnoucím stranám (této problematice se věnuje právě Burgelmannova studie). Zatímco Burgelman se zabývá především vlivem politiků na veřejnoprávní média, který se realizuje často přes personální změny (obsazení redakcí i dozorčích rad), jiný pohled na mechanismus politického vlivu na mediální obsahy nabízí Pfetsch, který poukazuje na vztah mezi novinářem a politikem – mluvčím.³¹

Zároveň však musíme brát na vědomí, že média sama mohou z toho, jaká politická prohlášení ve volebních kampaních zviditelní, nastavovat vlastní předvolební agenda setting.³² Je pravděpodobné, že spíš než by média sama přebírala témata z politických kampaní, diskutují o těchto kampaních, což je také nutné ve studii odlišit.³³

Pro stanovení, do jaké míry média zkreslují politickou agendu, poslouží v praktické části této práce srovnání mediálních a politických rámců o drogách.

---

²⁶ DEARING, ROGERS, 1996.

²⁷ MCGREGOR, COMRIE, FOUNTAINE, 1999, str. 69.

²⁸ MCGREGOR, COMRIE, FOUNTAINE, 1999, str. 75.

²⁹ JAMESON, ENTMAN, 2004, str. 38.

³⁰ BURGELMANN, 1989, str. 59.

³¹ PFETSCH, 2001.

³² MCCOMBS, SHAW, 1972, str. 177.

Výsledky dosavadních studií vliv politické agendy na média potvrzují. Ve Velké Británii všechna sledovaná média kopírovala agendu politických stran, zatímco žádná z politických stran nekopírovala agendu médií. V holandských studiích se ukázal nejen vliv politických stran na média, ale také bumerangový efekt, kdy politické strany na média následně reagovaly.³⁴

Ze studií, které Vliegenhart a Roggenbard³⁵ jmenují, se zdá, že častější než výzkum vlivu politiky na média je výzkum vlivu médií na politiku. Vliegenhart a Roggenbard³⁶ uvádí, že dosavadní výsledky těchto analýz jsou ale rozporuplné. Jmenují studii, která prokázala dopad mediálních sdělení na symbolická sdělení politiků, ale už neprokázala vliv médií na konkrétní opatření a výsledky institucionálních procesů. Významnou roli může hrát také sledované období – před volbami se zdá být politická agenda prakticky neovlivnitelná. Zároveň byl vliv médií na politickou agendu patrný zejména u výskytu témat, kterým se do té doby již dostávalo značné pozornosti. Větší vliv médií na politiku můžeme pozorovat také v otázkách, se kterými nemá veřejnost bezprostřední zkušenost (zahraniční politika).³⁷

---

³³ MCCOMBS, SHAW, 1972, str. 181.

³⁴ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 298.

³⁵ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007.

³⁶ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007.

³⁷ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 297-298.

I. II. Metodologie výzkumu nastolování agendy

Metodologie výzkumu nastolování agendy je založena převážně na kvantitativní statistické analýze. Základním východiskem je měření dopadu mediálních obsahů na publika, novější přístupy zahrnují také kvantitativní měření rámců, tzv. *framingu*, které je zároveň východiskem pro praktickou část této práce.

I. II. I. Metodologie výzkumu nastolování agendy na veřejnosti

Metody zkoumání konceptu nastolení agendy jsou na úrovni primárního, a sekundárního (*framing*) nastolování agendy. Za „terciální“ nastolování agendy bychom mohli považovat *priming*. V rámci operacionalizace proměnných, které prokáží přítomnost mediálního nastolení agendy, mohou být v případě mediálních účinků vedle významnosti témat sledovány jak nastolené agendy a postoje (*framing*), tak změny v jednání a změny v chování (*priming*).³⁸

Následující kapitola se bude věnovat metodologii výzkumu jednotlivých konceptů, které jsou nejčastěji aplikovány na studium dopadu mediálních obsahů na publika, a navrhne metodologii, jak zkoumat politickou agendu-setting v médiích.

Jednou ze základních studií pro ověření tohoto konceptu je tzv. *Chaple Hill Study*, ve které byli voliči dotazováni na to, jaká byla podle nich hlavní témata předvolební kampaně, kterou měli možnost sledovat v médiích. Byla prokázána vysoká korelace mezi tím, co považovali za hlavní téma čtenáři a co za ně považovala média.³⁹ Jak ovšem autoři uvádí, korelace není důkazem kauzality a kvantitativní analýza nepředstavuje úplný vhled do celé problematiky, zejména když autoři analyzovali agregátní data: „*Existence jevu nastolení agendy nebyla těmito vysokými korelacemi prokázána, ale výsledky jsou v souladu s podmínkami, které musí nastat, pokud nastolení agendy prostřednictvím masových médií funguje.*“⁴⁰

Mendelshon vymezuje dva způsoby, jak měřit vliv médií na veřejné mínění: „*prvním je zkoumat mediální obsahy a vztahovat je k celkovým posunům ve veřejném mínění, druhým je srovnání názorových posunů těch, kteří mají odlišné vzorce, s mírou expozice různým médiím.*“ V případě politického nastolení agendy v médiích může být cílem komparace *politického diskursu* (politické programy, sněmovní tisky

³⁸ PROTESS a kol. 1989, str. 171.

³⁹ McCOMBS, SHAW, 1972, str. 177 – 180.

⁴⁰ McCOMBS, SHAW, 1972, str. 184.

apod.) s mediálními obsahy. Druhým způsobem by v případě analogie k vystavení různým médiím mohla být politická orientace listu – tedy zda se publikované názory jednotlivých politiků liší podle toho, jakou orientaci list deklaruje, popřípadě jaká je mu přisuzována.

Dalším faktorem, který je v případě výzkumů mediální nastolení agendy ve společnosti podstatný, je význam, který daným tématům přisuzují samotná média už tím, jak téma zpracují, tedy na jakou stránku ho umístí, s jak velkým titulkem apod.⁴¹

Z analytických metod se pro výzkum nastolení agendy využívají semistrukturované rozhovory, obsahová analýza nebo počítačové algoritmy.⁴² V případě politického nastolování agendy v médiích bude pro účel této práce kladen důraz na kvantitativní obsahovou analýzu, doplněnou o kvalitativní sub-studii, protože cílem je analyzovat výsledné mediální obsahy a jejich proměny, a ne názory novinářů a mediálních pracovníků.

Další metodou, která může být využita, je srovnání výsledku pre-test a post-test metod, které se ve výzkumu mediálních účinků zpravidla nepoužívají, nicméně je možné ji realizovat, pokud má studie dostatečně dlouhodobý horizont.⁴³ V případě metodiky této diplomové práce lze za analogii pre-testu a post-testu považovat „kontrolní skupinu“ mediálních obsahů, které byly publikovány ve stejném období následujícího, nevolebního roku. Uvedená metoda by mohla spadat do analýzy časových řad, které srovnáním vývoje názorů v čase mohou dosahovat lepších výsledků pokud jde o interpretaci kauzality, než-li prostá průřezová analýza dat.⁴⁴

V závěru této kapitoly uvedme ještě příklad výzkumu nastolení agendy, který nesouvisí přímo s politickým procesem. McCombs a Shaw realizovali sérii čtyř studií, které ověřily hypotézu nastolení agendy na příkladu investigativní žurnalistiky (příklad sexuálního zneužívání, znásilnění, toxického odpadu a policejního násilí) a vytvořily teorii, která popsala dopad investigativní žurnalistiky na veřejnost a na politiku.⁴⁵

---

⁴¹ CLARKE, 1979, str. 439.

⁴² CLARKE, 1979, str. 440.

⁴³ PROTESS a kol., 1989, str. 169.

⁴⁴ DEARING, 1998, str. 127.

⁴⁵ PROTESS a kol., 1987, str. 166.

I. II. II. Metodologie výzkumu *framingu* a *primingu*

Pro stanovení metodologie výzkumu *framingu* a *primingu* je k dispozici četná literatura, která se zabývá *framingem* a *primingem* mediálních obsahů a jejich dopadem na veřejnost. „*Teorie primingu* tvrdí, že média poskytují voličům tzv. *témata dne*, a tím pádem ovlivňují kritéria, prostřednictvím kterých budou lidé posuzovat výkon, osobnost, kapacitu a další atributy kandidátů.“⁴⁶

Tento praktický příklad *primingu* se vztahuje přímo k voličské základně, a tedy ke konceptu nastolení agendy, který se zaměřuje na dopady mediálních obsahů na publika. Při snaze převést koncept *primingu* na politickou agendu-setting v médiích by mohlo jít například o to, že média sama publikují témata, která patří do agendy politiků, bez toho, aby je politici iniciovali, nicméně přitom politiky oslovují a zařazují jejich názory. Za *priming* by tedy bylo možné označit situaci, kdy je téma drogové problematiky vkládáno do úst politikům ze strany médií. Každopádně je nutné vyvarovat se při převodu konceptu nastolení agendy závěrům o intrapsychických procesech novináře, přestože k tomu analogie svádí, a hledat paralely v mediálních obsazích.

Při výzkumu *framingu* a *primingu* se tato práce může inspirovat několika studii, které se zabývali konceptem *agenda-building* v médiích a které poskytují inspiraci minimálně pro stanovení *framingu*, dále jen rámců mediálních obsahů na základě politické agendy (resp. rámců, které v případě dané problematiky používají politici).

Rámce je možné stanovit v průběhu kódování nebo je předdefinovat, popřípadě k jejich stanovení využít kvalitativní sub-studii. Rámce mohou být obecné (*human interest, zodpovědnost, morálka, ekonomické důsledky, konflikt, vůdcovství*) popřípadě specifické pro danou oblast výzkumu.⁴⁷ Podobně jako je možné sledovat změnu výskytu a významnosti daného tématu v médiích, je možné sledovat také změnu jeho zarámování.

Konkrétní podobu *framingu* stanovili Vliegenhart a Roggeband s využitím třech otázek: „*diagnózy (co je problém, kde spočívá, kdo/co ho způsobuje?)*, *prognózy (jak by měl být problém vyřešen, jaké závěry a prostředky by měly být*

---

⁴⁶ MARQUIS, 2007, str. 186.

⁴⁷ VLIENHART, ROGGEBAND, 2007, str. 300.

využity a kdo je zodpovědný za řešení?) a řešení nebo povolání do akce („jaké aktivity jsou doporučeny, a kdo je za to zodpovědný?“),⁴⁸ na základě kterých vytvořili pět základních rámců (*frames*) specifických pro téma imigrace, kterým se zabývali: multikulturální, emancipační, restriktivní, viktimizační a „islám-jako-hrozba“. Po stanovení těchto rámců následovala jejich operacionalizace, aby bylo možné jejich výskyt počítačově kódovat. V praktické analýze byly potom vyhledávány tzv. *catch frases* a další klíčová slova, včetně výskytu výše uvedeného scénáře, nicméně přítomnost kompletního scénáře nebyla nutnou podmínkou pro stanovení, že je daný rámec v textu přítomen.⁴⁹

V rámci samotné analýzy byl sledován jak absolutní výskyt rámců v čase (v médiích a v parlamentu za daný měsíc), tak relativní výskyt jednotlivých rámců (tak, aby součet výskytu všech pěti rámců dal v každém měsíci dohromady výsledek 1,0).⁵⁰ Rozdíl mezi výskytem rámců v parlamentu a v médiích byl v případě tématu imigrace značný – zatímco ve sledovaném období mezi roky 1995 až 2004 postupně rostl podíl článků, které spojovaly problém imigrace s rámcem „islám jako hrozba“ v parlamentních dokumentech, v médiích bylo toho zarámování nejvýraznější ze všech představených rámců po celé sledované období, což v případě médií souviselo mimo jiné se zahraničním zpravodajstvím.⁵¹

I. II. III. Metodologie výzkumu politického nastolování agendy v médiích

Studie, jejíž metodologii je částečně replikována v této diplomové práci, se zabývala vzájemným ovlivňováním mediální a politické agendy a jejího *framingu* v otázce imigrace. Autoři si položili otázku „v jaké aréně (*média vs. politika*) je propagován jaký rámec a jak jedna aréna ovlivňuje druhou.“⁵² Autoři zvolili obsahovou analýzu mediálních sdělení a oficiálních parlamentních dokumentů. Použili jednak analýzu frekvenčního výskytu zadaných rámců, a jednak tzv. VAR modelování kauzality (metodu sami označují za aplikovatelnou na jiné země a jiná témata). Dále analyzovali vliv dalších událostí na utváření agendy (v případě významnosti témat je tento vliv pochopitelný, v případě analýzy *framingu* již nejsou dopady jednotlivých událostí jednoznačně predikovatelné).

---

⁴⁸ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 301.

⁴⁹ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 302.

⁵⁰ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 306.

⁵¹ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 306 - 308.

⁵² VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 296.

Na základě rámců, jejichž stanovení bylo představeno v kapitole I. II. II., lze vzájemné ovlivnění politické a mediální agendy prakticky testovat s využitím tzv. vektorové autoregresivní analýzy, ve které je cílem zjistit, jak jsou rámce v daném období a v dané aréně (médiá nebo politika) ovlivněny výskytem rámců v obou arénách v minulých obdobích.⁵³

Z výsledků uvedené studie vyplynulo, že ačkoli můžeme vysledovat korelace mezi významností témat v politické a mediální agendě, zarámování témat bylo v zásadě odlišné. Kauzální vztahy mezi politickou a mediální arénou se projevily teprve po té, co byly do analýzy zahrnuty další významné události. Pokud jde o výskyt témat, média měla vliv na politickou agendu v dlouhodobém horizontu. Pokud jde o vliv významných událostí, vyzdvihneme jen, že se v zarámování tématu neprojevil výskyt parlamentních voleb. Pozornost věnovaná tématu imigrace v médiích byla jen minimálně ovlivněna pozorností, která mu byla věnována v parlamentu, určitý vliv parlamentu na mediální obraz imigrace byl patrný rovněž jen v dlouhém období (horizontu jednoho roku). Podstatná byla spíše intermediální agenda, která poukazovala na to, že se tisk vždy věnuje tématu po určitou dobu a pak ho opouští.⁵⁴

Pokud jde o analýzu rámců, citované studii se dařilo mnohem lépe vysvětlit vývoj *framingu* v parlamentu než-li v médiích. Na základě zjištěných výsledků se bohužel nedá jednoznačně říci, že by *framing* v jedné aréně ovlivňoval *framing* v druhé aréně. Vliv parlamentu na média bylo možné považovat za signifikantní v dlouhodobém horizontu v případě rámce *islám jako hrozba*, v případě rámce *multikulturalismus* šlo o opačný vliv a zároveň se do určité míry objevoval i zpětnovazební efekt.⁵⁵

„Pokud jde o rámce vztahované ke konkrétnímu tématu, objevili jsme zajímavý vzorec: nárůst užití jednoho rámce v jedné aréně vede k jeho nárůstu i v druhé aréně, ale téměř výhradně jen v případech, kdy tyto rámce byly v této aréně velmi časté již před tím. Média jsou zdrženlivá v přijetí parlamentního rámce, který v médiích do té doby nebyl rozšířený.“⁵⁶ V nastolování agendy do médií tedy mohou být politici

---

⁵³ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 306 – 307.

⁵⁴ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 310 – 311.

⁵⁵ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 311 – 312.

⁵⁶ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 312.

stejně úspěšní, jako v případě protisměrného procesu, je však možné, že při nastolení konkrétních rámců politici úspěšní nejsou.

Praktická část této práce částečně replikuje tuto studii, a to jednak v kvalitativní sub-studii při stanovení rámců a jednak v kvantitativním sledování poměrného výskytu rámců tak, že součet jejich podílů je 1. První odlišností od uvedené studie ale je, že tato diplomová práce používá manuální kódování, druhou odlišností je potom způsob analýzy – sledování předvolebních období představuje nespojitý časový úsek a sledovaná období jsou relativně krátká na to, aby umožnila analýzu časových řad. Pokud jde o terminologii – praktická část této práce nepoužívá pro mediální a politické obsahy termín *aréna*, ale nahrazuje ho pojmem *diskurs*.

II. Média a politika

Vztah mediálního a politického diskursu souvisí jak s rolí médií v demokratickém systému, tak s politickou komunikací v předvolebním období. Následující kapitola představí tyto dva pohledy na vztah médií a politiky a vytvoří několik přesahů do oblasti drogové problematiky a drogové politiky.

II. I. Politická komunikace

Politická komunikace probíhá v moderních demokraciích prostřednictvím masových médií a umožňuje tak komunikaci volebních programů, na které odpovídají voliči svými volebními preferencemi, a naopak.

II. I. I. Hráči v politické komunikaci

Za podstatu moderní „masové“ politiky můžeme považovat politickou komunikaci, která vzniká v prostoru mezi *politiky, informacemi a komunikací*. „*Politická komunikace, která je tak stará jako politika sama, existovala od té doby, kdy si lidé začali vyměňovat myšlenky na organizaci občanského života,*“⁵⁷ čímž Woltonová rozumí jak její počátky ve starém Řecku, tak její pokračování v podobě propagandy. Politickou komunikaci částečně vymezuje vůči politické akci, což vytváří pro politickou komunikaci negativní konotace (absence akce).

Politická komunikace potom nabyla nového rozměru s existencí volebních průzkumů a masových médií. Původně se jí rozuměla komunikace od vlády směrem k občanům, v novějším pojetí jde o komunikaci mezi politiky, následně byla studována jako dopad na veřejné mínění a posléze jako dopad veřejného mínění na politickou akci. V podstatě jde tedy o výměnu diskursu, ve které hrají významnou roli média a výzkumy veřejného mínění, a výzkum se potom soustředí nejvíce na předvolební období.⁵⁸

Zatímco někteří teoretici si všímají zejména degradace politické komunikace spojené s vývojem mediálního diskursu a považují politickou komunikaci za popření politické akce, Woltonová naopak považuje politickou komunikaci za nedílnou součást politiky a její výhodu spatřuje v tom, že se politika odehrává v interakcích s konkrétními jedinci a politická komunikace v podstatě umožňuje chod „*masové*

---

⁵⁷ WOLTON, 1990, str. 9.

⁵⁸ WOLTON, 1990, str. 11.

demokracie“, protože umožňuje konfrontaci politiků, veřejnosti a novinářů.⁵⁹ Touto diskursivní interakcí se také pojem „*politická komunikace*“ odlišuje od „*politické debaty*“, přičemž první politická komunikace je pojem, který lze použít jen v souvislosti s nadcházejícími volbami.⁶⁰

Na aktivní roli médií v procesu politické komunikace poukazuje také Christiane Eilders, která se brání představě, že by média hrála roli pasivního zprostředkovatele pro politická sdělení, pro ni jsou spíše „*politickým hráčem s vlastními zájmy a cíli, přičemž se snaží nalézt resonanci pro své názory v publiku a v politickém systému.*“⁶¹ Dokáží to díky tomu, že si vybírají, strukturují a interpretují události. Eilders zároveň konstatuje, že se média ideologicky profilují a ve stejném ideologickém spektru nacházejí také svoje čtenáře.

Úlohou politické komunikace je potom mimo jiné udržet politickou debatu otevřenou, aby se nezaměřovala jen na témata, která jsou zajímavá a výhodná pro politické aktéry, a podle Woltonové se tak témata v politické komunikaci vyskytují spíše arbitrárně, než že by měli politici možnost je stanovit. Díky tomu by mělo docházet k procesu selekce důležitých témat a opuštění témat, která již postrádají společenskou naléhavost.⁶²

Woltonová navrhuje sestavit funkci politického nastolení agendy, ze které by vyplynulo, jaká témata jsou důležitá v jakých obdobích: „*Politická agenda totiž může ukázat v daném momentu nejen na politiky, ale také obecně na celý demokratický systém.*“⁶³

II. I. II. Politická komunikace v předvolebním období

Politická komunikace probíhá v průběhu celého volebního období, nicméně její význam se zvyšuje v období předvolebním. „*V ekonomických modelech předvolebních kampaní jsou voličské preference exogenní. Vedoucí představitelé politických stran formulují politické programy, které jim vyhrají volby; musí se přizpůsobit svému prostředí. A jakmile jsou preference voličů považovány za exogenní, stává se přitažlivou volbou strategie prosté přesvědčování.*“⁶⁴ Předpokládá

---

⁵⁹ WOLTON, 1990, str. 12.

⁶⁰ WOLTON, 1990, str. 13.

⁶¹ EILDERS, 2002, str. 26.

⁶² WOLTON, 1990, str. 21.

⁶³ WOLTON, 1990, str. 25.

⁶⁴ SAGLIE, 1998, str. 349.

se, že politici mohou ovlivnit významnost jednotlivých témat (*nastolení agendy*) což povede ke změně volebního chování voličů (*priming*).

Součástí předvolebního období jsou rozsáhlé předvolební kampaně, pro které v řadě zemí světa podle Pelmuttera a Golana platí, že jsou vedeny americkými manažery ve stylu amerických předvolebních kampaní.⁶⁵ V předvolebních kampaních se potom podle Tedesca objevuje tzv. *strategic framing* – kandidáti vysílají sdělení takovým způsobem, aby je mohla přebírat média a aby byla zároveň srozumitelná publiku.⁶⁶ V předvolebních kampaních kandidáti posilují prvky politické komunikace představené v předchozí kapitole: „kandidáti uplatňují sdělovací strategie, které prostupují četné kanály ve své snaze o vytvoření „interpretativní dominance“ pokud jde o jejich politická témata a osobnostně-imagové definice“.⁶⁷ Podle výše uvedených příspěvků k teorii politické komunikace se tedy političtí kandidáti snaží prosadit do médií jak pozitivní obraz sebe sama, tak další témata, na která díky patřičnému zarámování mohou poskytnout ve svých programech, rovněž patřičně mediálně zarámovaných, řešení. Toto může být typický příklad drogové problematiky, která je prezentována v kontextu dalších kriminálních témat jako vážný společenský problém, jehož řešení politici slibují ve svých programech (více viz. kapitoly IV. a V. této práce).

Řada amerických studií o vlivu politiky na média bude nicméně zatížena americkým prezidentským systémem a volebními kampaněmi zaměřenými na jednotlivé kandidáty (rozdílná může být i délka volební kampaně, která v USA trvá v podstatě 2 roky⁶⁸). Ve Spojených státech byl vliv volebních kampaní prezidentských kandidátů na mediální agendu spolehlivě prokázán, ačkoli schopnost ovlivnit mediální agendu se může lišit u různých kandidátů a různých politických stran.⁶⁹ Příkladem může být McCainova prezidentská kampaň v roce 2000, kdy se mu dařilo dostat do médií nejvíce sdělení ze všech kandidátů. Zajímavý je také *framing* mediálních sdělení o McCainovi, který odpovídal jeho vlastním rámcům, což autoři označují jako „*love affair with the media*“.⁷⁰

---

⁶⁵ PERLMUTTER, GOLAN, 2005, str. 305.

⁶⁶ TEDESCO, 2001, str. 2052.

⁶⁷ TEDESCO, 2001, str. 2048.

⁶⁸ TEDESCO, 2001, str. 2049.

⁶⁹ TEDESCO, 2001, str. 2049.

⁷⁰ TEDESCO, 2001, str. 2063.

II. I. III. Význam veřejného mínění pro politickou komunikaci

Koncept politické komunikace vyžaduje teoretické podchycení problematiky veřejného mínění. Zatímco tradiční Habermasovo pojetí veřejné sféry pracuje s představou občana aktivně participujícího na veřejném a politickém životě, dnešní podoba demokracie („*masová demokracie*“) namísto toho předává mandáty svým zastupitelům, kteří se snaží získat hlasy voličů prostřednictvím svého vystupování v médiích, která mají potenciál oslovit masy diváků a potenciálních voličů.⁷¹ Veřejnost tak o politicích v dnešní době ví v podstatě jen to, co se dozví z médií, a podle mediálních vystoupení politiků, kteří jen zřídka přichází do osobního kontaktu s lidmi, volí své zastupitele.⁷²

Po Habermasově původním rozdělení na „*polis*“ coby veřejnou sféru a „*oikos*“ coby sféru soukromou a éře buržoazie, kterou provázal politický tisk, fungují dnes politici a další mediální osobnosti v rámci „*neofeudalismu*“, tedy dostává se jim poct a podob, které byly ve středověku vyhrazeny králům. Podle Habermase jsou voliči v tomto pojetí veřejnosti vyloučeni z veřejné diskuse a jsou využíváni pouze k tomu, aby prostřednictvím médií legitimizovali jednotlivé politické programy.⁷³

Woltonová vyzdvihuje význam předvolebního období, protože se v něm hlavním zdrojem pro politickou agendu podle ní stávají výzkumy veřejného mínění.⁷⁴ Politici tedy naopak reagují na projevené preference voličů. „*Demokratické vládnutí předpokládá, že jsou preference občanů odráženy v politických výstupech.*“⁷⁵ Toto tvrzení můžeme konec konců považovat za základní princip demokracie, jehož idea není zpochybňována, nicméně jehož praktická realizace zdaleka není samozřejmá. Do této definice demokracie vstupují navíc ještě výzkumy veřejného mínění, které preference občanů vyjevují.

Otázkou tedy je, nakolik se politické strany v předvolebním období snaží zavděčit voličským preferencím pokud jde o drogovou problematiku. Následující text shrne veřejné mínění v oblasti drogové problematiky a vysloví některé předpoklady o tom, jak by mohly vypadat tzv. „*populistické*“ postoje k drogové problematice. Populismus přitom můžeme definovat jako politiku, která je pro voliče

---

⁷¹ BURGELMANN, 1989, str. 173.

⁷² McCOMBS, SHAW, 1972, str. 176.

⁷³ THOMPSON, 1993, str. 173 – 179.

⁷⁴ WOLTON, 1990, str. 22.

⁷⁵ COOK, MANZA, 2002, str. 630.

přitažlivá, obsahuje prvky mobilizace, charismatického vůdcovství a reformní prvky.⁷⁶

Z výzkumů veřejného mínění, které na téma drogové problematiky realizuje CVVM a které měří tzv. *sociální distanci* dotazem na to, koho by respondenti nechtěli mít za sousedy, vyplývají negativní postoje společnosti ke zneužívání návykových látek. V roce 2003 byly vyjádřeny následující postoje: „Z reakcí respondentů vyplynulo, že nejrezervovaněji pohlížejí na těžké alkoholiky (86 %) a na lidi žijící drogy (85 %).“⁷⁷ Zneužívání návykových látek je tak odsuzováno více než příslušnost k etnické minoritě, kriminalitě nebo homosexualitě.

Za zdůraznění stojí nuance obsažená ve formulaci otázky – pokud jde o užívání alkoholu, respondenti vyjadřují distanci k „těžkým alkoholikům“, pokud jde o užívání nelegálních drog, samotné „užívání drog“ je pro sociální distanci dostačující. Dotaz na zneužívání návykových látek se v roce 2003 objevil ve výzkumu CVVM poprvé, nicméně okamžitě po jejím zařazení tato charakteristika předstihla všechny ostatní. V následujících letech 2005 a 2007, kdy bylo realizováno stejné šetření, předstihla averze k nelegálním drogám averzi k alkoholu, nicméně je na první pohled patrná změna ve formulaci otázky. Respondenti již nebyli dotazováni na to, zda by za souseda chtěli „těžkého alkoholika“, nýbrž na „alkoholika“, a již nešlo o „užívání drog“, ale o „závislost na drogách“.⁷⁸

Postoj veřejnosti k nelegálním drogám lze navíc diferencovat do významnějších nuancí, jak ukazuje populační výzkum *Problematika drog očima veřejnosti*. Vyplývá z něj, že zatímco 96 % populace se domnívá, že by měla být postihována výroba tvrdých drog pro další distribuci, jen 47 % respondentů uvedlo, že by mělo být postihováno pěstování marihuany pro vlastní potřebu.⁷⁹ Na tuto odhalenou voličskou preferenci zřejmě zareagovala politická strana US-DEU, která v parlamentních volbách v roce 2006 založila svou kampaň na menšinových tématech, a mimo jiné také na dekriminizaci marihuany, což jí zajistilo nezvolení do parlamentu.⁸⁰ Efektivnost uvedené volební kampaně mohou dokládat volební preference strany – podle Faktum Invenio by ke 3.4.2006 volilo US-DEU 2,5 %

---

⁷⁶ KNIGH, 1998, str. 225.

⁷⁷ CVVM, 2003, str. 1.

⁷⁸ CVVM, 2007, str. 2.

⁷⁹ CVVM, 2002, str. 3.

voličů, ovšem už ve výzkumu z 28.4.2006, několik dní po nastartování volební kampaně, její preference klesly na 0,9 %.⁸¹

Uvedený průzkum *Jak jsou na tom Češi s tolerancí* každopádně vyjadřuje veřejné mínění o lidech užívajících návykové látky, což ukazuje, že jde o téma, které je pro veřejné mínění významné, a můžeme předpokládat, že bude-li na něj politická komunikace v předvolebním období reagovat, nejspíše půjde o odsuzující postoj. Drogovou problematiku zmínilo ve svých politických programech kromě US-DEU dalších 10 z 26 politických stran kandidujících ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2006, nicméně v jejich terminologii převládal důraz na prevenci a spojení s výrazy „válka“ nebo „boj“,⁸² což může výt v souladu s uvedenými výzkumy sociální distance.

Výzkumy veřejného mínění o drogové problematice mohou být v kontextu Habermasova konceptu veřejné sféry interpretovány jako projevené preference s ohledem na budoucí drogovou politiku. Politické strany je tak mohou vykládat a přizpůsobovat tomu svoje kampaně. Ne vždy ale tato politická strategie představuje jistotu zvolení, jak ukázal příklad US-DEU, která svou kampaň za dekriminálnízaci marihuany založila na některých empirických faktech o postojích občanů České republiky k drogám. Pro ilustraci můžeme uvést, že například skupina prvovoličů, která mohla být stranou US-DEU považována za cílovou, dekriminálnízaci marihuany od politických programů stran podle výzkumu SC&C nepožadovala: „*pro dvě procenta (prvovoličů, pozn. aut.) byl důležitý postoj k menšinám či k legalizaci měkkých drog (MF DNES, 27. 5. 2006)*“.

---

⁸⁰ ZÁBRANSKÝ, 2006.

⁸¹ Volby 2006, průzkum agentury Faktum Invenio.

⁸² BĚLÁČKOVÁ, IN PRINT.

II. II. Média, politika a koncept ideologie

Další pohled na vztah médií a politiky umožňují kulturní studia. Cílem následující kapitoly je vymezit drogovou politiku v politickém diskursu v kontextu teorií ideologie, kterou reprezentuje zejména Van Dijkovo a Thompsonovo pojetí. Přínosem kapitoly je zapracování drogové politiky do kontextu ideologie, protože v rámci mediálních studií není drogová problematika v této souvislosti zpravidla analyzována, jak alespoň vyplývá alespoň z meta-analýzy odborných článků.⁸³ První část kapitoly představuje teoretický koncept ideologie, následující oddíly se snaží o integraci drogové problematiky a politiky do tohoto konceptu. Zvláštní pozornost je věnována roli politických stran a politiků ve vytváření a podporování ideologie, která bývá označována jako „válka proti drogám“.

II. II. I. Ideologie – základní pojmy a definice

„Ideologie bývají definovány jako systémy myšlenek, a zejména myšlenek vládnoucí třídy, jako interpretace každodenních životních schémat, v nejobecnějším smyslu také jako stranické zájmy, strategie legitimizace, hegemonné definice reality, falešné vědomí prosazované většinovým diskursem, a jako většinový diskurs sám o sobě,“⁸⁴ nicméně jak Van Dijk dále uvádí ve svém editoriale - praktický výzkum ideologií není příliš četný, přičemž on považuje za vhodný nástroj k jejich zkoumání analýzu diskursu.

Ideologie jsou pro něj společenským jevem, v rámci kterého například různé společenské skupiny vyjadřují svůj vztah k jiným skupinám. V rámci skupinového fungování ideologie podle Van Dijka vyžadují celou řadu mechanismů přenosu a sdílení, jako je například propaganda, stranický program, výuka atp. Van Dijk přistupuje k ideologii mezioborově a je si vědom mikro i makro-společenského pohledu, stejně jako kognitivně-psychologických prvků ideologie, přičemž ho velmi zajímá především způsob, jaký ideologie vzniká a funguje v praxi.⁸⁵

Ideologie podle Van Dijka s oblibou vytváří skupinová schémata, jako je vymezení „my“ a „oni“, což demonstruje na příkladu rasismu, sexismu nebo anti-komunistického diskursu. Patří k tomu například specifický způsob metaforičnosti a

---

⁸³ Databáze SAGE, JSTOR, ProQuest, Springerlink.

⁸⁴ Van DIJK, 1998, str. 307.

⁸⁵ Van DIJK, 1999, str. 456.

verbalizace, což není jen způsob, jakým se ideologie projevuje, ale také způsob, jakým je prosazována a uskutečňována.⁸⁶

Další definici ideologie můžeme převzít od Althussera: „*ideologie je systém (se svou vlastní logikou a pravidly) reprezentace (obrazy, mýty, myšlenky nebo koncepty) spojené s historickou přítomností a fungováním rolí v dané společnosti.*“⁸⁷

Ideologie zároveň odkazuje na koncept *sociální konstrukce reality*, alespoň v definici, kterou předkládá Thompson na příkladu masových médií: „*Masová komunikace je viděna jako médium ideologie – slouží k tomu, aby udržela existující společenské vztahy.*“⁸⁸ Koncept ideologie tedy považuje média spíše za prostředníka, než-li za samostatnou entitu v rámci masové komunikace, jak je vidí některé teorie politické komunikace. Thompson se nicméně domnívá, že nemá smysl studovat ideologii bez toho, abychom věděli, jak působí na příjemce mediálního obsahu, jež ji má přenášet.⁸⁹

Jak Thompson dále uvádí, ideologie je pro něj „*místem, kde se střetává význam a moc*“⁹⁰, jinými slovy – kde význam začíná sloužit ve prospěch moci, a zmiňuje mimo jiné koncept legitimizace, který bude vzhledem ke zjevným souvislostem s politickým diskursem dále rozveden v *kapitole II.II.III*. Mezi další nástroje udržení ideologie pak podle něj patří fragmentace, reifikace nebo disimulace.⁹¹ Thompson tedy nepovažuje za ideologii soubor myšlenek sám o sobě, bez přítomnosti dominance a moci, ačkoli takové koncepty ideologie existují, a dále Thompson zdůrazňuje roli jazyka v jejím utváření – což umožňuje analýzu mediálních obsahů nebo politických prohlášení.⁹²

II. II. II. Ideologie a drogová problematika

Přístupy k drogové problematice mohou být srovnatelné s příklady ideologie, které uvádí Van Dijk, jako je diskriminace nebo rasismus. Zatímco v první případě jde o lidská práva, která se historicky vyvíjela (emancipace žen a menšin), v případě drogové problematiky může jít o právo na „*změnu stavu vědomí*“.

---

⁸⁶ Van DIJK, 1998, str. 308.

⁸⁷ NEVILLE, HAMER, 2001, str. 449.

⁸⁸ THOMPSON, 1988, str. 360.

⁸⁹ THOMPSON, 1988, str. 380.

⁹⁰ THOMPSON, 1988, str. 371.

⁹¹ THOMPSON, 1988, str. 370.

⁹² MONTGOMERY, 1986, str. 41.

V rámci drogové problematiky se může jednat také o typické vymezení „my“ a „oni“ vůči uživatelům drog, kdy často dochází k jejich nálepkování. Užívání alkoholu je společenskou normou, která je obecně slučitelná s „my“. Užívání nelegálních drog je oproti tomu často vnímáno jako morální problém, proti kterému se veřejní představitelé mohou vymezovat. V rámci specifické metaforičnosti jsou významné zejména odkazy na „válku“ či „boj“ proti drogám.

V souladu s Althusserovou definicí uvádí Nevillová a Hamer, jak byla v minulosti chápána role černé ženy ve společnosti Afro-Američanů. Díky mýtickému chápání černé ženy byla její role určující pro výklad zákonitostí ve společnosti afroameričanů.⁹³ Současný veřejný diskurs v České republice je zase naplněn mýty o uživatelích drog, kteří se díky své závislosti dopouští celé řady kriminálních deliktů, jak ukazuje například obsahová analýza médií, která se zabývala obrazem stimulancií a opioidů.⁹⁴

Dalším prvkem ideologie může být diskurs, ve kterém jsou informace o drogách systematicky podávány jen z jednoho úhlu pohledu, jak je tomu například v případě drogově-preventivních kampaní ve Spojených státech. Pokud jde o úhel pohledu – informace o drogách, které ve Spojených státech vydávají vládní zdroje, jsou podávány pouze v kontextu intervencí, které tyto instituce zajišťují, čímž legitimizují svou existenci – a přispívají tak k sociální konstrukci reality. Konkrétně jde o to, že jsou v příslušných dokumentech drogy vykreslovány jako jeden z nejzávažnějších společenských problémů, vždy pouze v kriminálním kontextu, a to aniž by byla zmíněna problematika drog legálních.⁹⁵ „*Ve výsledku byly nelegální drogy sociálně konstruovány a reprezentovány (politiky, systémem vymáhání práva a médií) způsobem, který ospravedlňuje využití donucovacích strategií, jako je vymáhání práva a uvěznění,*“⁹⁶ což by bylo možné považovat za ideologické prosazování zájmů vládních institucí.

Jako ideologii, která je integrálním prvkem systému, popisuje válku proti drogám, respektive hnutí za střízlivost, také vedoucí Drug Alliance, Ethan Nadelmann: „*Trestající přístup k užívání drog a ideologie střízlivosti jsou téměř tak staré jako celý národ a jsou hluboce zakořeněny v Amerických zákonech, institucích*

⁹³ NEVILLE, HAMER, 2001, str. 450.

⁹⁴ GROHMANNOVÁ, 2006, str. 242-257.

⁹⁵ WELCH, WOLFF, 1998, str. 719.

a kultuře.⁹⁷ Ideologií v případě „války proti drogám“ můžeme rozumět také prohibicionismus, tedy víru v to, že je možné nějaký produkt nebo chování zakázat, a ono díky tomu zmizí.⁹⁸

II. II. III. Drogy a ideologie v politickém diskursu

Politici využívají diskurs a ideologii k tomu, aby legitimizovali své činy, a to na úrovni pragmatické, sémantické a sociopolitické, kdy legitimizují jak samotnou akci, tak v rétorické rovině sebe jako její představitele, což obnáší také delegitimizaci opačných postojů.⁹⁹ „V legitimizujícím diskursu jsou úkony jednotlivých institucí vždy vykládány jako společensky prospěšné, zatímco jiná řešení jsou přehlížena.“¹⁰⁰ Vzhledem k tomu, že legitimizující se politický diskurs usiluje o monopolní postavení,¹⁰¹ blíží se toto jeho vymezení také pojmu „ideologie“.

Následující kapitola představí roli drogy v kontextu ideologie a politického diskursu, respektive naváže na Thompsonovo pojetí ideologie jako způsobu legitimizace moci. V úvodu je nutné zodpovědět otázku, do jaké míry je drogová problematika skutečně součástí politického diskursu, tedy nakolik je „protidrogová“ ideologie artikulována politickými představiteli daného státu. Jako příklad poslouží analýza obrazu drog v programech politických stran.¹⁰²

„Ve volebních programech pro volby 2006 ze z 26 českých politických stran vyjádřilo k tématu drogy 11. V jejich programech lze vysledovat postoje, které naznačují, zda jsou zastánci liberálního či represivního přístupu ke drogám a jestli podporují prevenci, léčbu nebo jestli do svého programu zahrnují vedle nelegálních látek také látky legální.“¹⁰³ Analýza programů politických stran tedy prokázala, že se některé politické strany v České republice k tématu drog vymezují a považují ho za součást politického programu. Šlo o všechny parlamentní strany s výjimkou ODS, a pokud jde o postoj k drogové problematice – parlamentní strany zmiňují v přístupu k drogové problematice nejčastěji prevenci.

---

⁹⁶ WELCH, WOLFF, 1998, str. 721.

⁹⁷ NADELMANN, 2001, str. 61.

⁹⁸ ROBEY, 2007, str. 1821

⁹⁹ VAN DIJK, ROJO, 1997, str. 524.

¹⁰⁰ VAN DIJK, ROJO, 1997, str. 528.

¹⁰¹ VAN DIJK, ROJO, 1997, str. 562.

¹⁰² BĚLÁČKOVÁ, in print.

¹⁰³ BĚLÁČKOVÁ, in print.

Otázkou je, zda je možné v politických programech vyzorovat určitý způsob uchopení drogové problematiky, který by naznačoval, že pro ni existuje konkrétní ideologický rámec. „Dále bylo sledováno, s jakými oblastmi politické strany téma drogy spojují. Drogy se tak objevovaly vedle kriminality, prostituce a pornografie.“¹⁰⁴ S ohledem na již vymezené souvislosti ideologie jde zde o specifické metafory používané v souvislosti s drogovou problematikou. „Při analýze klíčových slov vyplynulo, že parlamentní strany častěji využívají v souvislosti s drogovou problematikou termín „boj“. „Boj“ se také objevil především v rétorice levicových a středových stran, než v rétorice stran pravicových.“¹⁰⁵

Přístup politických stran k drogové problematice ovšem zpravidla nepředstavuje žádné konkrétní koncepční řešení. „Jediná strana, která má být minimální koncepcí drogové politiky, nebo nad koncepčními otázkami alespoň uvažuje, je KDU-ČSL, která od boje s drogami přešla k obhajobě svého přístupu s tvrzením, že není namířen proti uživatelům drog.“¹⁰⁶

Zároveň se nedá říci, že by postoje politických stran k drogové problematice byly součástí jejich vymezení na levici či pravici a že by byly tedy pouze projevem jinak ucelené ideologie. „Je zajímavé, že pro legalizaci nebo represí se jednoznačně nevyslovují strany pravice nebo levice. Pravicové strany se ovšem ukázaly být jako vyhraněnější, což je dáno zastoupením extrémní pravice (Národní strana) a liberální pravice (LIRA), z nichž každá zastává opačný, vyhraněný názor. Prevencí se potom na základě arbitrárního rozdělení stran na pravici, levici a střed, zabývají především strany levice a středu.“¹⁰⁷

Whitford a Yates ve své studii ukazují na způsob, jakým se ideologická vyjádření o drogové problematice mění v praktická opatření. Představují tedy mechanismus, který možná postrádá Van Dijk, když mluví o tom, že chybí konkrétní příklady ideologie a výzkum mechanismů jejího udržování.¹⁰⁸ „Jedním z výsledků presidentské rétoriky za účelem ovlivnění veřejné agendy, médií a pozornosti kongresu bývá opomíjena: prezidentova rétorika tvaruje priority úředníků, nad kterými má manažerskou moc.“¹⁰⁹ Autoři studie statisticky dokázali, že prezidentova

---

¹⁰⁴ BĚLÁČKOVÁ, in print.

¹⁰⁵ BĚLÁČKOVÁ, in print.

¹⁰⁶ BĚLÁČKOVÁ, in print.

¹⁰⁷ BĚLÁČKOVÁ, in print.

¹⁰⁸ VAN DIJK, 1998, str. 308.

¹⁰⁹ WHITFORD, YATES, 2003), str. 995.

rétorika dokázala ovlivnit vymáhání „*války proti drogám*“ v podobě činnosti státních návladních v této oblasti. Jejich studie je jedním z důkazů, že politická rétorika v oblasti drogové problematiky představuje významný vliv, který může být zkoumán například z pohledu ideologie a jejího udržení ve společnosti.

V rámci zobrazení uživatelů drog tedy můžeme najít naplnění jak Van Dijkova vymezení se vůči odlišným skupinám, tak skutečnost, že je koncept „*války proti drogám*“ ústy veřejných představitelů artikulován tak, aby byla ospravedlněna funkce státních institucí v této oblasti, což je v souladu s Althusserovým pojetím ideologie. Thompsonovo pojetí ideologie potom může odpovídat způsobu, jakým politické strany legitimizují svou moc, když „*bojují*“ proti drogám. V tomto kontextu je zajímavá studie Wilforda a Yatese, která ukazuje, že je ideologie jako koncept udržení moci, je kvantifikovatelná.

III. Drogy a média

Mediální obraz drog je předmětem zájmu celé řady výzkumných studií – subjekty činné v oblasti systému služeb o drogově závislé a další instituce v systému drogové politiky považují pro svou práci a koncepci svého oboru mediální obraz drog za spoluurčující, jelikož je drogová problematika považována za politizované téma, a tak snadno podléhá tlakům laické veřejnosti. Následující kapitola představí výsledky dosavadního výzkumu a poukáže na faktory, které mediální obraz drog ovlivňují.

III. I. Úvod do problematiky a výzkumu

III. I. I. Mediální obraz drog

Volba drogové problematiky jako indikátoru pro politické nastolení agendy v médiích v předvolením období je z hlediska metodologie výzkumu v oboru mediálních studií ovlivněna tím, že toto téma patří k dobře ohraničeným a vymezeným oblastem, a proto je častým předmětem kvantitativní obsahové analýzy mediálních sdělení.

Základním poznatkem který umožňuje porozumění mediálnímu obrazu drogové problematiky, je skutečnost, že mediální pokrytí drog neprobíhá paralelně se vzorci chování v oblasti drog.¹¹⁰ Nastolení agendy, které zkoumá mediální pokrytí drogové problematiky, se tedy nezaměřuje na souběh mediálních obsahů s tzv. *indikátory reálného světa* a měla by se zaměřit spíše na změny ve zpravodajských hodnotách nebo na intermediální nastolení agendy.

Kvantitativní obsahová analýza estonských mediálních obsahů o drogách došla nicméně k závěru, že média vytváří obraz drog, který odpovídá jejich společenskému chápání a názorům odborníků na drogovou problematiku: „ .. *média nekonstruuji svůj vlastní svět drog, ale snaží se nastolit agendu na základě sociálních statistik, expertních pohledů a dalších zdrojů, takže pokud jde o drogovou problematiku, uvědomují si média svou roli veřejného informátora a drogovou problematiku průběžně zobrazují. Role médií jako nositele diskuse je ovšem skromná.*“¹¹¹

---

¹¹⁰ SHAW, McCOMBS, str. 113

¹¹¹ LAASTIK, VIHALEMM, 2002, str. 3.

V souvislosti s informováním o drogové problematice se objevuje také role mediálních kampaní a jejich preventivního dopadu na užívání drog, a také role mediálního obrazu drog a jeho vlivu na užívání drog obecně. Média mohou být například obviněna z normalizace obrazu drog¹¹², který je považován za faktor zvyšující užívání drog, zejména v případě dospívajících a médií, která jsou jim určena.

Odborníci na drogovou problematiku jsou zpracováním mediálního obrazu drog, který bude ukázán na příkladu České republiky a Evropské unie, znepokojeni natolik, že uvažují dokonce o směrnicích pro mediální pracovníky, které by zajistily korektní obraz problematiky.¹¹³

III. I. II. Mediální obraz drog v České republice

Mediální obraz drog je v České republice předmětem kvantitativní obsahové analýzy s využitím klíčových slov, kterou pro *Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti* realizuje společnost NEWTON IT.¹¹⁴ Mediálnímu obrazu drog se dále věnovalo několik diplomových prací obhájených na *Katedře psychologie Univerzity Palackého v Olomouci*.¹¹⁵

Uvedené obsahové analýzy mediálních obsahů o drogové problematice sice představují detailní popis vybraných oblastí drogové problematiky, ale postrádají analýzu vzniku těchto sdělení, popřípadě jejich dopadů na veřejné mínění nebo na drogovou politiku (ačkoli o tomto vztahu hovoří výroční zprávy o stavu ve věcech drog v členských zemích EU a přistupujících zemích)¹¹⁶.

Prvním pokusem o analýzu vzniku těchto mediálních obsahů je bakalářská práce, která byla ve zkrácené formě publikována jako *Bulvarizace jako droga*.¹¹⁷ Práce představila drogovou problematiku jako indikátor tzv. bulvarizace seriózního vydavatelského formátu. Prokázala, že mezi roky 1996 a 2005 byly na příkladu drogové problematiky naplněny některé indikátory tzv. bulvarizace jako je provinčnost, panika, skandalizace, personalizace, populismus, povrchnost a výběr negativních aspektů drogové problematiky, a to na příkladu deníku Lidové noviny.

---

¹¹² ANTILLA, KUUSARI, 2005, str. 1.

¹¹³ TEECE, MAKKAI, 2000.

¹¹⁴ BĚLÁČKOVÁ, IN PRINT.

¹¹⁵ SIVEK, MIOVSKÁ, MIOVSKÝ, 2004; GROHMANNOVÁ, 2006.

¹¹⁶ BĚLÁČKOVÁ, 2007a, str. 3-4.

¹¹⁷ BĚLÁČKOVÁ, 2007b.

Mediální obraz drog je v kontextu uvedené práce interpretován jako výsledek působení redakčních rutin a mediálních praktik.

Další studie, která se snaží o vysvětlení vzniku mediálních obsahů o drogové problematice v České republice, navazuje na analýzu *Výročních zpráv o stavu ve věcech drog* členských a přistupujících zemí EU, které každoročně shromažďuje *Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti*. Výroční zprávy se mediálnímu obrazu drogové problematiky věnují v jedné své kapitole, která ovšem na rozdíl od epidemiologických indikátorů užívání drog v populaci není prioritou vykazování a není založena na ustálené metodologii.

Z analýzy těchto sekundárních až terciálních dat mezi roky 1996 a 2005 ovšem vyplývá, že existují výrazné rozdíly mezi tím, jak média referovala o drogách ve starých a nových členských zemích. V nových členských zemích se objevují některé vzorce referování, které byly typické pro dřívější obraz drog v médiích původních členských zemí, jako například zdůrazňování kriminálních aspektů drogové problematiky. Zdravotní rozměr se oproti tomu objevuje teprve v pozdějších obdobích.¹¹⁸

Hypotéza o snižujícím se podílu kriminálního obrazu drog byla dále analyzována pohledem sociologie zdrojů na příkladu České republiky (MF Dnes) a Velké Británie (The Times).¹¹⁹ Analýzou zdrojů zpráv o drogách bylo prokázáno, že se mediální obraz drog měnil působením státních a nestátních organizací v České republice.

„Podíl článků, které zmiňují kriminální aspekty drogové problematiky, klesl v České republice ve sledovaném vzorku mediálních obsahů mezi roky 1996 a 2007 o 16,9 procentních bodů. V roce 2001 byl podíl článků spojujících drogovou problematiku s kriminalitou ve sledovaném vzorku mediálních sdělení v České republice o 13,3 % vyšší než ve Velké Británii, v roce 2007 klesl podíl těchto článků v České republice dokonce pod podíl těchto článků ve Velké Británii.“ Současné s tím byly sledovány zdroje článků – ve sledovaném období klesnul podíl policejních zdrojů a stoupl podíl zdrojů z nestátního a neziskového sektoru.

---

¹¹⁸ BĚLÁČKOVÁ, 2007a.

¹¹⁹ BĚLÁČKOVÁ, 2008.

III. I. III. Vztah politiky a drogové problematiky

Dalším teoreticko-metodologickým přístupem k analýze mediálního obrazu drog může být chápání drog jako politického tématu a vývoj mediálního pokrytí drogové problematiky tak může být považován za výsledek politického nastolení agendy, ve kterém se politici snaží ovlivnit mediální agendu. Politici jako vysílatelé mediálních sdělení o drogách potom naplňují vlastnosti dobrého zdroje, jelikož splňují vlastnosti jako jsou pobídka, moc, schopnost podat vhodnou informaci a geografickou a sociální blízkost zdrojů k novinářům¹²⁰.

V úvodu této kapitoly je nutné provést terminologické vyjasnění mezi drogami a politikou a drogovou politikou. „*Drogová politika je forma sociální kontroly chování jednotlivců nebo určitých skupin společnosti.*“¹²¹ Drogová politika je ovlivněna morálkou společnosti a na její tvorbě se podílí celá řada odborníků. Drogová politika je souhrnem opatření a koncepcí, kterou daná země realizuje v systému služeb péče o drogově závislé a v přístupu k preventivním a represivním opatřením.

Drogová problematika nicméně může být sama o sobě terčem politických prohlášení, která nejsou založena na koncepčních otázkách, nýbrž na populismu. Zmiňována analýza mediálního obrazu drog v Evropské unii zaznamenala propojení mezi mediálním obrazem drog a politickými prohlášeními: „*v tradičních demokraciích, za jaké můžeme považovat Francii a Velkou Británii, se marihuana stala nástrojem předvolební kampaně a seberealizace politiků.*“¹²²

Vztah politiky a drogové problematiky může také fungovat v ryze sémiotické rovině, která nepřímo ovlivní vnímání celého problému ve společnosti, což je významné právě pro předvolební období: „*Pokud budeme předpokládat, že různé politické strany s různými ideologiemi propagují různé rámce daného tématu, volební vítězství jedné z těchto stran může vést k tomu, že získá legitimitu pro zarámování daného tématu, což dále povede k častějšímu využití tohoto zarámování jak v parlamentní, tak v mediální rovině.*“¹²³ V případě drogové problematiky může být jejím definováním v předvolebním období sdělován záměr drogovou problematiku akcentovat za předpokladu, že daná politická strana ve volbách zvítězí.

---

¹²⁰ GANS, 1979.

¹²¹ RADIMECKÝ, 2003.

¹²² BĚLÁČKOVÁ, 2007a, str. 5.

III. II. Faktory ovlivňující mediální obraz drog

Součástí komplexního pohledu na proces nastolení agendy musí být analýza toho, jakým způsobem je agenda nastolována v médiích, jaké jsou zpravodajské hodnoty a podle toho volí novináři svá témata a jejich důležitost.¹²⁴ O tom, jestli se zpráva dostane do médií, rozhodují zpravodajské hodnoty. „*Události musí překročit hladinu zpravodajské významnosti, která se skládá ze zpravodajských hodnot přisuzovaných reálnému světu.*“¹²⁵

III. II. I. Vlivy na podobu zpravodajství

Umírněně konstruktivistický přístup k mediálním obsahům představuje hierarchický model Reese a Shoemakerové,¹²⁶ ve kterém jsou „*síly*“, které se na výsledném obraze podílí, rozděleny na individuální, rutinní, organizační, společensko-institucionální a společensko-systémové.¹²⁷ Vlivy na to, jaké zprávy a v jaké podobě se objeví v médiích lze rozdělit také na ideologické v podobě zpravodajských hodnot nebo *organizační* v podobě zpravodajských rutin.¹²⁸

Média ovšem neslouží jako samozřejmé odbytiště všeho, co organizace vytvoří a napíše. Na základě vztahu public relations a mediálních obsahů lze usuzovat, že média publikují ty události, které konvenují s jejich zpravodajskými hodnotami, což může platit zejména pro sociálně orientované kampaně.¹²⁹ Právě ve zpravodajských hodnotách se skrývá *ideologická* složka podoby zpravodajství.

Kromě organizačních a ideologických faktorů, které ovlivňují proces gatekeepingu, je ale nutné počítat také s *vlivem zdrojů* na podobu zpravodajství, což vyvolává otázku, zda jsou politici schopni ovlivnit výslednou reprezentaci drogové problematiky v médiích. „*V tomto pohledu jsou to zdroje, které určují zprávy. Prostředky přímého a nepřímého nátlaku, ve spojení s vlastní mašinérií, které produkuje informace, mocné politické a ekonomické zájmy ovlivňují tok informací ve vztahu k médiím, a v rámci toho kontrolují pozornost popřípadě její omezení.*“¹³⁰

---

¹²³ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 299.

¹²⁴ CLARKE, 1979, str. 440.

¹²⁵ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007, str. 299.

¹²⁶ SHOEMAKER, REESE, 1996.

¹²⁷ SHOEMAKER, 2001, str. 2.

¹²⁸ SHOEMAKER, EICHHOLZ, KIM, WRIGLEY, 2001, str. 233.

¹²⁹ SHOEMAKER, 1989, str. 213.

¹³⁰ JOHNSTONE, 1982, str. 1174.

III. II. II. Média a sociologie zdrojů

K sociologii novinářských zdrojů významně přispěl Leon Sigal, který ve své základní práci¹³¹ konstatuje, že „většina zpráv o washingtonské politice byla výsledkem párování dvou systémů zpracovávajících informace: jednak zpravodajské organizace a jednak vlády,“ čímž naznačuje, že symbióza vlády a tisku je pro obě strany vzájemnou nezbytností.¹³² Podle Sigala jsou veřejní představitelé zdrojem více zpráv, než kdokoli jiný, přičemž většina informací se od nich do médií dostává naprosto rutinní cestou.¹³³

Sigal se zabývá zejména vztahem médií a aktérů veřejné sféry a byrokracie. Podle Sigala novináři oslovují svůj okruh kontaktů, na který recipoce navazuje příslib exkluzivity některých sdělení. Vedle rutinních způsobů komunikace mezi úřady a novináři v podobě tiskových zpráv a konferencí je velmi častý neoficiální kontakt, který má podobu úniku informací (úředník ale vždy řekne jen to, co je v jeho zájmu). Sigal argumentuje, proč je pro veřejné představitele praktické udržovat vztah s médii. V jeho podání jde však spíše o rozšíření teorie byrokracie na oblast médií než-li o záměrný příspěvek k sociologii zdrojů. Pro úředníky potom může být mediace zpráv v tisku jednou z nezbytných součástí pro prosazení daného programu nebo projektu, přičemž různé systémy potřebují ke svému institucionálnímu chodu různou míru publicity ze strany médií, jak Sigal demonstruje na rozdíl Velké Británie a Spojených států.¹³⁴

Média jsou pro politiky nejen prostředkem ovlivnění veřejného mínění, ale reprezentují veřejné mínění jako takové, takže mohou fungovat i jako důkazní materiál při prosazování svých zájmů. Komunikační forma médií ve složité byrokratické struktuře může sloužit také ke zprostředkování oficiálních informací a rozhodnutí.¹³⁵ Zdá se také, že se snahy veřejných představitelů soustředí na tištěná média, ve kterých je snazší získat prostor a u kterých je také více než jinde nutné dbát na přesnost vyjádření, která zůstávají uchována v tištěné podobě.

---

¹³¹ SIGAL, 1973.

¹³² ROSHCO, 1976, str. 268.

¹³³ SIGAL, 1973, str. 336.

¹³⁴ SIGAL, 1973, str. 344.

¹³⁵ SIGAL, 1973, str. 342.

Pokud jde o umožnění přístupů jednotlivým aktérům do médií, Gans¹³⁶ konstatuje, že minimálně domácí zprávy se soustředí spíše na známé než neznámé tváře, s výrazným medializováním prezidentů, kandidátů a jiných státních představitelů, zatímco obyčejní lidé se do médií dostávají jen jako protestující, právo porušující nebo oběti.¹³⁷ Změna, která byla pozorována na příkladu drogové problematiky v odklonu od kriminálních témat může svědčit o tom, že média přestala sloužit jedné politické elitě a otevřela se širším skupinám (státní a nestátní organizace v léčbě závislostí), jak navrhuje¹³⁸ Gans ve prospěch jejich změny. Finanční zdroje v médiích jsou omezené a reportéři minimálně v denním tisku nemají možnost tématům se dlouhodobě věnovat, takže zisková motivace soukromých médií vede k tomu, že široce využívají tiskových zpráv, předpřipravených příběhů PR agentur a jiných expertních institucí,¹³⁹ což se může vztahovat i na organizace v oblasti drog.

Výše uvedená praktická podoba „zdrojování“ zpráv má svou oporu také v rámci studií diskursu a jeho legitimacy: „*Diskursy jsou vnímány jako legitimní, pokud jsou naplněny tři podmínky: (i) jejich zdroje (mluvčí, instituce) musí být legitimní; (ii) reprezentace událostí musí být pravdivá a důvěryhodná; a (iii) jejich jazykové a diskursivní formy musí být společensky vhodné, autorizované nebo „politicky korektní“.*“¹⁴⁰

III. II. III. Mediální pokrytí tématu – příklad kriminality

Mediálnímu referování o kriminalitě se začala věnovat pozornost v souvislosti se vznikem masového tisku a jeho odklonu od tradiční role mediátora uvědomělé a racionální politické debaty. V polovině ledna 1919 se tak ve Velké Británii náhle zvedla vlna pokrytí kriminálních případů, kterou ve svých projevech začala zdůrazňovat také celá řada veřejných představitelů, přitom ve sledovaném období nedošlo k žádnému nárůstu v policejních statistikách.¹⁴¹

Autoři ve svém úvodu do mediálních teorií zmiňují nutnost zohlednit soutěž na straně mediálních zdrojů a konstatují, že veškerý dosavadní výzkum se věnoval

---

¹³⁶ GANS, 1980.

¹³⁷ JOHNSTONE, 1982, str. 7.

¹³⁸ JOHNSTONE, 1982, str. 8.

¹³⁹ CHOMSKY, HERMAN, 1988.

¹⁴⁰ VAN DIJK, ROJO, 1997, str. 550.

¹⁴¹ SCHLESSINGER, TUMBER, MURDOCK, 1991, str. 398.

výhradně pohledu na zdroje ze strany médií.¹⁴² Poukazují také na to, že v utváření agendy nehrají roli jen vládní instituce, ale i celá řada dalších vlivových skupin. V případě kriminálních témat si kromě státních institucí zvolili také organizace zabývající se trestním právem, vězeňstvím a nebo ochranou lidských práv. Podle autorů hraje v první řadě roli to, do jaké míry je zdroj institucionalizován – privilegované postavení mají potom právě součásti státního aparátu. Jejich podstatou je pravidelné vydávání zpráv o své činnosti. Dalšími hráči jsou nátlakové skupiny, které se zasazují o reformy právního systému. Nejmenší potenciál ovlivnit mediální obsahy mají ad-hoc vytvořené instituce nebo skupiny.¹⁴³

Autoři dále popisují možné formy soutěživosti mezi jednotlivými zdroji zapojenými do otázky kriminality, kdy například jednotlivá oddělení zahrnutá pod britské Ministerstvo vnitra usilovala o zvýšení své důležitosti, které by bylo spojené s lepším financováním. Britská policie se dokonce aktivně zabývala vystupováním před médii - v případě České republiky je nepřehlédnutelná síť policejních mluvčích, které jsou vždy ženského pohlaví a reprezentují i nejmenší organizační celky. Celá řada veřejných institucí aplikovala PR strategie srovnatelné s komerčním sektorem s ideou, že občané jsou jejich zákazníci, kterým prodávají svůj produkt.¹⁴⁴ Zároveň si jsou instituce vědomy, že svůj produkt mohou zacílit buď na široké publikum, nebo na decision-makers prostřednictvím elitních médií.

*„Změny v počtu a typech hráčů v oblasti zločinu a trestní oblasti spolu se zavedením mediálních strategií přispěly ke změnám v povaze referování o kriminalitě v posledních letech.“*¹⁴⁵ Kriminalita má na rozdíl od drogové problematiky ve většině britských médií specializované redaktory, kteří se vyprofilovali v průběhu osmdesátých let. Specializovaní novináři jsou potom vzhledem ke svému náhledu do problematiky kritičtější k oficiálním prohlášením a uplatňují analytičtější přístup. Specializace se týká i samostatných pořadů věnovaných kriminalitě. Studie konstatuje, že zatímco bulvární tisk se soustředí především na oběti zločinu, seriózní deníky se více zabývají expertními analýzami a vyjádřeními oficiálních institucí.¹⁴⁶

---

¹⁴² SCHLESSINGER, TUMBER, MURDOCK, 1991, str. 399.

¹⁴³ SCHLESSINGER, TUMBER, MURDOCK, str. 401.

¹⁴⁴ SCHLESSINGER, TUMBER, MURDOCK, 1991, str. 401.

¹⁴⁵ SCHLESSINGER, TUMBER, MURDOCK, 1991, str. 406.

¹⁴⁶ SCHLESINGER, TUMBER, MURDOCK, 1991, str. 412.

IV. Kvalitativní sub-studie

Praktická část práce začíná kvalitativní sub-studií, která umožní identifikovat kategorie, ve kterých je drogová problematika v souvislosti s politikou nastolována do médií, a rámce, ve kterých je drogová problematika v souvislosti s politikou zobrazována. Při identifikaci rámců práce vychází ze studie Vliegenharta a Roggenbarda¹⁴⁷ a z kapitoly I. této práce. Kvalitativní sub-studie zároveň slouží jako analýza událostí, které v souvislosti s drogovou problematikou proběhly v daném období, což pomáhá při orientaci v kvantitativních datech v kapitole V.

IV. I. Stanovení rámců pro kvantitativní analýzu

První část kvalitativní sub-studie je věnována stanovení rámců a kategorií, které budou využity v kvantitativní analýze v kapitole V. Kromě identifikace znaků jednotlivých kategorií a rámců přináší také analýzu s využitím členění na *diagnózu* a *prognózu* daného problému.

IV. I. I. Stanovené kategorií pro nastolení politické agendy o drogách

Pokud jde o vztah politiky a drogové problematiky z hlediska nastolení mediální agendy, bylo v rámci kvalitativní analýzy identifikováno celkem pět kategorií. Kategorie nastolení agendy lze vymezit současně s rámci pro drogy a politiku představenými v následující kapitole a následně analyzovat souvislost mezi nimi. Namísto identifikace těchto kategorií klíčovými slovy je důležitý jejich kontext, takže jednotlivé kategorie mohou být identifikovány jak přímo, na základě promluvy politika, tak nepřímo, na základě znalosti kontextu daného článku.

Tabulka 1: Kategorie pro nastolení politické agendy o drogách do médií.

Rámec	Příklady
PŘEDVOLEBNÍ KAMPAŇ	- <i>politická kampaň na téma drogy</i>
VOLEBNÍ PROGRAM	- <i>zmínka o drogách při dotazu na volební program nebo na problémy, které chce politik vyřešit</i>
POLITICKÁ AKCE	- <i>angažovanost v drogové kauze, legislativní činnost, angažovanost v drogové politice</i>
MINULÁ AKCE	- <i>souvislost mezi politickou stranou a drogami bez zjevné iniciace ze strany politika</i>
MEDIÁLNÍ NASTOLENÍ AGENDY	- <i>dotazování na drogovou problematiku bez toho, aby se k ní politik nebo strana v minulosti vyjadřovali, uvedli ji v politickém programu apod.</i>

¹⁴⁷ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007.

Pět kategorií uvedených v *tabulce 1* lze považovat za škálu, na jejímž jednom pólu je nastolení drogové problematiky do médií politikem a na druhém pólu je nastolení drogové problematiky médii.

První kategorií jsou drogy jako předmět *předvolební kampaně*, takto jasně označený a deklarovaný, jak tomu nastalo v případě US-DEU v parlamentních volbách v roce 2006. Politik zde toto téma hovoří s médii, drogovou problematiku ve svém volební kampani vyzdvihuje, a samotnou kampaň lze považovat za snahu o nastolení drogové problematiky do médií. Druhou možnou kategorií jsou drogy jako předmět *volebního programu*, což se prakticky projevuje v tom, že politické strany (v této práci zejména strany mimoparlamentní) označují drogy plánovitě jako jeden z vážných problémů (často v kombinaci s pojmem „*boj*“). V tomto kontextu se jedná o aktivní nastolení drogové problematiky jako agendy, stejně jako v případě předvolební kampaně, ale téma drogy není v programu vyzdvihováno.

Třetí kategorií je potom spojení politika s drogovou problematikou prostřednictvím jeho angažovanosti v této oblasti – tedy konkrétní čin v této oblasti je provázen mediální pozorností, jak ukáže případová studie v *kapitole VI*. Tento rámec lze označit jako *politickou akci*. Čtvrtou kategorií je spojení mezi drogovou problematikou a politikem, které vzniká v mediálních obsazích bez zjevné iniciativy ze strany politika. Jde například o zmínění politické strany v souvislosti s drogovou problematikou, aniž by se k tomu její představitelé vyjadřovali, a to na základě *minulých činů*. Půjde o nepřímé nastolení politické agendy v médiích.

Pátou kategorií je koncept *mediálního nastolení agendy*, ve kterém jsou jednotliví politici dotazováni na drogovou problematiku ze strany médií, aniž by se o to sami zasloužili svým politickým krokem – zkrátka jen proto, že média považují pod vlivem různých okolností za důležité téma s politikem diskutovat.

IV. I. II. Stanovení rámců pro drogovou problematiku a politiku

Pro účel této práce bylo zvoleno stanovení specifických rámců pro drogovou problematiku. Druhým členěním, které bylo použito pro analýzu daného souboru, bylo tedy sledování různých způsobů, jakými je drogová problematika zarámována a tematizována. Výsledkem tohoto postupu je osm rámců, z nichž ke každému z nich je možné přiřadit klíčová slova, jak ukazuje *tabulka 2*, popřípadě je identifikovat na základě významu dané jednotky.

Tabulka 2: Rámce drogové problematiky ve spojení s politikou, klíčová slova a jejich seskupení.

Rámec	klíčová slova	seskupení
BOJ PROTI DROGÁM	<i>boj / válka / bojovat</i>	SKUPINA 1
DROG. POLITIKA – NABÍDKA	<i>zakročit / omezit / policie</i>	
PRÁVNÍ NORMY	<i>trestní zákon / trest / policie / vězení / soud / NOT legalizace</i>	
PROTI LEGALIZACI	<i>legalizace / dekriminalizace / marihuana</i>	
KRIMINALITA	<i>kriminalita / zločinnost / prostituce</i>	SKUPINA 2
MENŠINOVÉ TÉMA	<i>homosexualita / potraty / klonování / euthanasie / školné</i>	
OSOBNÍ VZTAH	<i>zkusit / kouřit / užívat / obchod s drogami</i>	
MLÁDEŽ A DROGY	<i>(prevence AND sport) / sport / mládež / mladí lidé / volný čas</i>	SKUPINA 3
DROGOVÁ POLITIKA - POPTÁVKA	<i>(prevence NOT sport) / léčba / ambulance / koordinátor</i>	
LEGALIZACE	<i>legalizace / dekriminalizace / marihuana</i>	SKUPINA 4

Prvním z nich je rámec *boj proti drogám*. Tento pojem se v článcích často objevuje bez dalších konotací a zjevně nese význam sám o sobě. Nemusí být nutně spojován s konkrétními opatřeními, jako je například výrazný represivní přístup – jde spíše o rétorický obrat, který nebývá podchycen dalšími opatřeními drogové politiky. Druhým rámcem je potom *drogová politika – potlačení nabídky*, který přináší konkrétní opatření.

Třetím rámcem je zařazení drogové problematiky do souvislosti s *právními normami* bez další diskuse o jejich legitimitě nebo jiných normativních konstatování. Politik zde může vystupovat jako obhájce zákona, popřípadě obhájce občanů v mezích zákona (na rozdíl od rámce *legalizace*, kde obhajuje zájmy občanů v rozporu se stávajícími právními normami). Čtvrtým rámcem je potom opozice *proti legalizaci*, pod kterou byly řazeny také rámce, které samy o sobě směřovaly ke zpřísnění drogové legislativy. Tyto čtyři rámce byly v *kapitole V.* seskupeny pro účel kvantitativní analýzy do *skupiny 1*.

Pátým rámcem je spojení drogové problematiky s *kriminalitou* – kdy je drogová problematika bez dalšího vysvětlení řazena do souvislosti s kriminalitou a dalšími sociálně-patologickými jevy, jako je prostituce, organizovaný zločin atp. Šestým rámcem, který se objevuje v souvislosti s drogovou problematikou, je její zařazení mezi *menšinová témata*, jako je *homosexualita, ekologie, registrované partnerství, klonování, potraty, euthanasie, školné atp.*

Sedmým rámcem je *osobní vztah* politika k drogám - samotné užívání drogy kandidujícím politikem nebo významnou osobou v článku. V textech se objevovalo jako častý dotaz na užívání drog politiky, které, jak vyplývá z jiných studií, má samo o sobě negativní konotace. Do této kategorie lze zařadit i obchod s drogami – zkrátka libovolné spojení osoby politika s drogami jako takovými. Pozitivní nádech může toto slovní spojení získat v souvislosti s výrazem *image*. Nejčastěji se tento rámeček objevuje v souvislosti s *marihuanou* a jejím užíváním, tedy výrazy jako „*kouř*“ nebo „*kouřil*“ popřípadě „*užívání*“. V této souvislosti se zejména v případě volební kampaně US-DEU objevují také expresivní výrazy, jako je „*hulič*“ apod. Pátý, šestý a sedmý rámeček byly v kapitole V. sloučeny do skupiny 2.

Osmým rámcem je specifické uchopení drogové politiky v konotaci *mládež a drogy*, kde jsou preventivní programy synonymem pro sportovní akce a vyplnění volného času mládeže. Toto spojení může být pro politiky mimořádně časté, protože zejména na regionální úrovni rozdělují finance na různé programy, a na rozdíl od odborníků v oblasti závislostí přichází do styku s drogově-preventivními programy, které jsou založeny na neodborných tvrzeních, že volnočasové aktivity jsou nejlepší prevencí pro ti drogám. Do tohoto rámce lze zařadit také apel na zneužívání drog mládeží a dětmi, za kterým se skrývá příslib ochrany ze strany politika. Devátým rámcem je *drogová politika*, tedy spojení politiků, většinou regionálních, s konkrétními programy a koncepcí drogové politiky – v této souvislosti se nejčastěji hovoří o léčbě a prevenci, ve spojení s krajskými protidrogovými koordinátory a konkrétními zařízeními pro léčbu. Osmý a devátý rámeček byly pro účel analýzy v kapitole V. sloučeny do skupiny 3.

Desátým rámcem je *legalizace* popřípadě *dekriminalizace* marihuany, která zpochybňuje současnou právní úpravu a navrhuje alternativní řešení, směřující k liberalizaci přístupu k marihuaně, popřípadě dalším drogám (nicméně jiné drogy se v této souvislosti prakticky nediskutují). Podstatné je, že se v souvislosti s legalizací neobjevují jiné drogy – marihuana je zřejmě jedinou drogou, jejíž legalizace je pro politický diskurs přípustná. Tento desátý rámeček zároveň funguje jako skupina 4 v kvantitativní analýze.

Deset uvedených rámců, které ukotvují drogovou problematiku v politicko-mediálním diskursu, představuje několik nových pohledů oproti standardní obsahové analýze mediálních sdělení s drogovou problematikou – příkladem je vymezení *boje*

proti drogám a mládež a drogy, které se vymezují vůči opatřením drogové politiky, a dále pak představení drogové problematiky jako *menšinového tématu* v kontextu předvolební agendy.

Z dosavadních výzkumů mediálních obsahů o drogách lze vybrat různé rámce, ve kterých je drogová problematika diskutována. Analýza Newton IT vymezuje jako kontext drogové problematiky opatření snižující poptávku a opatření snižující nabídku, které dále člení na kategorie prevence, léčba atp.¹⁴⁸ Oproti rámcům, které navrhla tato práce, nedokáže rozlišit opatření, která lze považovat za oblast drogové prevence a opatření, která se prevencí zabývají pouze ve své rétorice a spojují ji s volnočasovými aktivitami. Pokud jde o opatření potlačující nabídku, o kterých hovoří analýza Newtonu, tato kategorie neumožňuje odlišit *boj proti drogám* jako čistě politickou rétoriku od opatření, která potlačují nabídku v souvislosti se stávajícím právním systémem (v této práci jde o rámec *právní* normy) nebo od kontextu, který současné normy zpochybňuje (*zde rámec legalizace*). Dále byla v této práci identifikována drogová problematika jako menšinové téma z hlediska voličských preferencí, což je v širším kontextu drogové problematiky opomíjeno.

IV. I. III. Stanovení rámců s využitím diagnózy, prognózy a akce

Pro analýzu rámců uvedených v *kapitole IV.I.III.* můžeme využít parametrů nastavených Vliegenhartem a Roggenbardem¹⁴⁹, a to stanovení *diagnózy* problému, jeho *prognózy* a *návrhu řešení*. Analýza si klade za cíl objasnit ve sledovaných rámcích vztah politiky a drogové problematiky s využitím strukturované analýzy rámce. Její rozpracování uvádí *tabulka 3*.

Rozčlenění drogové problematiky podle schématu *diagnóza – prognóza – akce* ukázalo, že drogová problematika může vystupovat v různých rolích. Rozhodně tedy v případě interakce mezi drogami a politikou nejde vždy o to, že by byly drogy problémem, na který poskytuje politika jednoznačné řešení. Problémem může být například jejich nelegální status, který by chtěli některé politické strany a hnutí změnit, nebo nízké volební preference, které by mohly být začleněním drogové problematiky do volební kampaně zvýšeny.

---

¹⁴⁸ NEWTON IT, 2006, str. 6.

¹⁴⁹ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007.

Tabulka 3: Diagnóza, prognóza a akce v případě drog a politiky v médiích. Plné texty článků uvádí příloha k této práci.

Popis článku	Diagnóza	Prognóza	Akce
	1/ Co je prezentováno jako problém? 2/ Kauzalita – co je viděno jako problém čeho? 3/ Koho vidíme jako zodpovědného za problém? 4/ Či je to problém? 5/ Co je v kontrastu s problémovou skupinou považováno za normální? 6/ Čím je legitimizována normalita?	1/ Jaká akce je považována za potřebnou a proč? 2/ Jaká je hierarchie nebo priorit cílů? 3/ Jak můžeme cílů dosáhnout? 4/ Komu přisuzujeme v prognóze role?	1/ Je zde volání po akci nebo ne? 2/ Kdo je do akce povolán? 3/ Jaké jsou kladeny bariéry pro akci, respektive proč bychom neměli nic dělat?
Článek 1:			
Anketa: Co podle Vás tíží Prahu nejvíce?	Anketa: Co podle Vás tíží Prahu nejvíce?	Anketa: Co podle Vás tíží Prahu nejvíce?	Anketa: Co podle Vás tíží Prahu nejvíce?
Analýza: Národní strana označí v anketě za největší problém hlavního města drogy. Použití termínu „boj“ proti drogám nevyžaduje žádná konkrétní opatření.			
Článek 2:			
Exkluzivního výzkum agentury STEM, která letos na jaře zkoumala, co si obyvatelé Prahy 1 myslí o své městské části	Problémy: s parkováním, provozem aut, prodejem a konzumací drog, násilnou kriminalitou, vandalismem, pouliční prostitucí, stavem ovzduší a hlukem označili za palčivé problémy respondenti.	Řešení: pro obyvatele městské části „se dělá více“ než pro jiné	Odpovědnost: starosta a kandidát na starostu za ODS
Analýza: Drogy se objevují v těsné blízkosti kriminality a prostituce, řešení poskytuje komunální politika.			
Článek 3:			
Přestavení programů politických stran, mj. KDU-ČSL.	Problém: postoj KDU-ČSL ke klonování, potratům, svatbám mužů s muži a žen se ženami, adopce dětí homosexuály, legalizace měkkých drog	Řešení: zesvětštění KDU-ČSL	Bariéry: zesvětštění má své limity
Analýza: Problémem je rigidita KDU-ČSL ve vztahu k alternativní, menšinovým, novým tématům.			
Článek 4:			
Článek se věnuje rodinám řidičů kamionu, nicméně v závěru sleduje, jak postupuje ministr Němec. Zjišťuje, že si ministr vyžádal podklady od Turecké vlády, aby zjistil, jak může pomoci.	Problém: nevinně zadržení řidiči kamiónu	Řešení: ministr si vyžádal od turecké strany podklady	Akce: ministr chce pomoci
Analýza: Problémem je nespravedlivé obvinění, politik dbá na dodržení zákona, ačkoli je to mimo jeho kompetenci.			
Článek 5:			
	Problém: stát trestá užívání marihuany (viníkem je stát)	Řešení: 13 požadavků mladých sociálních demokratů	Bariéry: strana to ve svém programu nemá (ČSSD)
Analýza: Problémem nejsou drogy, ale jejich ilegality, řešení přináší mladí sociální demokraté.			
Článek 6:			
Oznámení, že se ministr zúčastní Millenium marihuana march.	Problém: kdo vykouří cigaretu marihuany, není zločinec	Řešení: dekriminlizace pěstování pro vlastní potřebu	Akce: ministr se zúčastní pochodu millenium marihuana march
Analýza: problémem je nelegální statut drog, řešení a akce přichází s politikem.			
Článek 7:			
Setkání krajských koordinátorů, dva zástupci kraje - není uvedena jejich politická příslušnost.	Problém: mladým lidem se nabízí volby, které nesou rizika	Řešení: primární prevence, dokáže rozvinout schopnosti mladého člověka	Akce: primárně preventivní programy v regionu, práce s rodinou a školou, je proti hříšitím
Analýza: Článek je o drogové problematice, problémem nejsou drogy, ale hlubší příčiny, řešení je v primárně preventivních programech.			
Článek 8:			
Výměna krajského lídra způsobila změnu volebního programu.	Problém: výměna lídra a volebního programu	Řešení: místo důrazu na sport, mládež a boj proti drogám chtějí častěji zmiňovat zdravotnictví, sociální věci a starost o postižené.	
Analýza: Drogy zde vystupují jako součást programu jednoho kandidáta, nikoli jako potřebná oblast pro			

rozvoj regionu.			
Článek 9:			
<i>Rozhovor s britským vládním poradcem, který přijel do Prahy kvůli kontaktu s ODS ohledně strategie v europarlamentu, dotazován na vlastní kouření marihuany, naznačuje se mu, že je to na politika netradiční image.</i>	Problém: přiznal se, že kouřil marihuanu – patří to k image úspěšného konzervativce?	Odpověď: nic neskrývá, lidé si dělají názor podle jiných věcí, než je image, marihuana se vyhýbá	Role politika ve vztahu k drogám: drogy jako součást image / konzumace drog
Analýza: Užívání marihuany u politika je považováno za nestandardní a nevhodné.			
Článek 10:			
<i>US-DEU přišla s kampaní, která je v nestandardní, šokující, a mimo jiné prosazuje dekriminizaci marihuany. Marihuana se objevuje ve spojení s „losery“ apod.</i>	<i>US-DEU přišla s kampaní, která je v nestandardní, šokující, a mimo jiné prosazuje dekriminizaci marihuany. Marihuana se objevuje ve spojení s „losery“ apod.</i>	<i>US-DEU přišla s kampaní, která je v nestandardní, šokující, a mimo jiné prosazuje dekriminizaci marihuany. Marihuana se objevuje ve spojení s „losery“ apod.</i>	<i>US-DEU přišla s kampaní, která je v nestandardní, šokující, a mimo jiné prosazuje dekriminizaci marihuany. Marihuana se objevuje ve spojení s „losery“ apod.</i>
Analýza: Problémem je nízká preference u voličů, drogová problematika se zde objevuje na straně řešení problému.			

Výše uvedená struktura představuje příklady, které mohou pomoci rozčlenit rámce pro drogovou problematiku v politicko-mediálním diskursu, jak jsou představeny v předchozí kapitole IV.I.II.

Tabulka 4: Rozčlenění rámců drog a politiky podle struktury diagnóza / prognóza / řešení, respektive problém / řešení / akce (osoba zodpovědná za akci).

	problém	řešení	akce
BOJ PROTI DROGÁM	drogy	boj / -	politik
PŘÁVNÍ NORMY	dodržení práva	dodržování práva	politik
PROTI LEGALIZACI	právní normy	změna práva	politik
KRIMINALITA	drogy	právní normy	politik
MENŠINOVÉ TÉMA	voliči / menšina	program / politika	drogy
OSOBNÍ VZTAH	drogy / politik	odhalení	média
D. POLITIKA - NABÍDKA	drogy / užívání	represe / prohibice	politik
MLÁDEŽ A DROGY	drogy	sport	odborník
D. POLITIKA - POPTÁVKA	drogy / užívání	prevence / léčba	politik
LEGALIZACE	právní normy	změna práva	politik

V tabulce 4 je patrné, že na základě rozdělení rámců podle scénáře diagnóza / prognóza / akce, respektive problém / řešení / akce, můžeme za nejčastější způsob znázornění drogové problematiky v kontextu s politickou reprezentací považovat prezentaci drog jako problému, na které přináší řešení politik.

Pokud jde o předpokládaný problém, výjimkou, kde nejsou za problém považovány drogy, je znázornění *právních norem*, u kterých není ilegalita drog diskutována a *legalizace*, u kterých je zpochybňována, popřípadě drogy jako *menšinové téma*, u kterého problém spočívá v tom, že politická reprezentace nedokáže hájit zájmy minoritních skupin, a *osobní vztah*, kde je problémem spíše

užívání drog u konkrétního politika – protože je implicitně považováno za neslučitelné s výkonem politické funkce.

Výjimkou z předpokládaného řešení, které je zosobněno postavou politika, může být jediné *drogová politika*, ve které se odkazuje na drogové koordinátory a odborníky v oblasti léčby a prevence, a *osobní vztah*, kde k nápravě přispívají média tím, že se politiků na užívání dotazují a přispívají tak k případnému odhalení.

Tabulka 5: Rozčlenění rámců drog a politiky podle struktury diagnóza / prognóza / řešení, respektive problém / řešení / akce (osoba zodpovědná za akci) – členění podle významných témat.

	problém	řešení	Akce
DROGY	<i>boj proti drogám kriminalita drogová politika mládež a drogy osobní vztah</i>	-	<i>menšinové téma</i>
POLITIK/a	<i>osobní vztah</i>	<i>menšinové téma</i>	<i>boj proti drogám kriminalita právní normy legalizace drogová politika</i>
MÉDIA	-	-	<i>osobní vztah</i>

IV. II. Drogy, volby, média v období 1996 až 2006

Následující kapitola představí základní události, které byly předmětem mediálně-politického diskursu v předvolebních obdobích 1996 až 2006. Závěrečná kapitola IV.II.I. přináší závěry o rámcích a kategoriích, které se v celém sledovaném období vyskytovaly, a nejdůležitější souvislosti.

IV. II. I. Drogy, volby, média před parlamentními volbami 1996 a 1998

V předvolebním období v roce 1998 byla přijata jedna z nejvýznamnějších novelizací drogové legislativy 90. let. Novelizace zákona obsahující formulaci *"kdo bez povolení vyrobí, doveze, vyveze, proveze, pro sebe nebo jinému opatří nebo přechovává omamnou nebo psychotropní látku nebo jed, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem (§ 187a 140/1961 Sb.),"* byla ovšem navržena už v předvolebním období v roce 1996. V té době ovšem ústavně-právní výbor doporučil, aby zákon nebyl předložen k projednávání.

Na skutečnost, že je zákon předkládán před volbami bez dostatečně detailního propracování, upozornil v roce 1996 poslanec za ODA, Radim Špaček: *„Z toho podle mě jednoznačně vyplývá, že přijmout navrhované řešení těsně před volbami prostě není na místě. Ať se nový parlament věnuje této problematice dostatečně dlouhou dobu po volbách, a to i se zapojením širší veřejnosti jak odborné, tak laické.“* Návrh, který byl přikázán k projednání 13. února 1996, byl 24. dubna 1996 ve 2. čtení zamítnut,¹⁵⁰ a to o jeden hlas (Právo, 25. 4. 1996), přestože se Severa pokusil o jeho zmírnění s využitím diagnostiky, která by prokázala, zda je jedinec na droze závislý (Právo, 21. 3. 1996).

Diskuse k přípravě novelizace trestního zákona pokračovala, téma se tedy objevuje také ve stejném období následujícího, nevolebního roku: *„Nikdo z politiků totiž nedokáže s jistotou říct, jakou má ve vládě a parlamentu tento represivní návrh ministerstva vnitra šanci na úspěch. (MF DNES, 26. 3. 1997)“.*

V roce 1998 byla v období tři měsíce před volbami do Parlamentu poslanecké sněmovny ČR uvedená novela trestního zákona kriminalizující držení *„většího než malého množství drog“* pro vlastní potřebu (MF DNES, 19. 3. 1998) schválena, a to i přes veto prezidenta republiky (MF DNES, 19. 3. 1998, odmítnutí veta MF DNES 13. 5. 1998). Zatímco v předvolebním období 2002 a 2006 se v médiích v souvislosti

s politikou a drogovou problematikou objevoval rámec legalizace, v období před parlamentními volbami 1998 to byl spíše rámec represe a utužení současných zákonů. Přijetí novelizace trestního zákona v roce 1998 v předvolebním období okomentoval pro MF DNES Jiří Plesl, vedoucí střediska Drop-in, takto: „*To, že lidi chtějí tvrdší postih, není divné - mají málo informací, netuší, kde je těžiště problému, chtějí všechno vyřešit hned a razantně. Horší ale je, že jim před volbami takhle jdou na ruku politici* (MF DNES, 13. 5. 1998).“

Pokud jde o stanovení rámců, v tomto období se většina článků skládala z názorů podporujících zpřísnění drogových zákonů a z názorů, které proti tomu protestovaly. Články, které se potom zabývaly stanovením, jaká dávka drogy je přípustná pro držení jako dávka vlastní potřeby, už ale zpřísnění legislativy normalizovaly, respektive nezpochybňovaly (např. Právo, 25. 3. 1998).

Předvolební období 1996 a 1998 je také zdrojem událostí pro častý rámec, který se vyskytuje v zejména v souvislosti s KDU-ČSL, tedy prisuzování některých postojů různým politickým stranám na základě jejich minulých činů nebo prohlášení. Z pozdějších článků již není jasné, proč, jak a kdy která strana „*bojovala*“ proti drogám, nicméně racio těchto odkazů může demonstrovat v případě KDU-ČSL například odkaz na jejího poslance Pavla Severy: „*Do svého návrhu novely zákona (protidrogového, pozn. aut.) proto zahrnul i trestní právo islámských zemí - sekání rukou, odřezávání uší a nosu a za lehčí delikty veřejné bičování.* (MF DNES, 1. 4. 1999).“ Názory, které politické strany zastávaly v souvislosti se zvýšením trestnosti držení drog pro vlastní potřebu v letech 1996 a 1998, mohly být směrodatné pro spojení politické strany s drogovou problematikou v dalších obdobích, jak tomu bylo alespoň u KDU-ČSL.

Postoje jednotlivých stran ovšem nelze automaticky považovat za jednotné. V roce 1998, kdy byl návrh zákona předložen znovu, pronesl u příležitosti prezidentského veta tehdejší ministr vnitra za KDU-ČSL, Cyril Svoboda, ohledně přístupu politických stran ke drogám: „*Vnímám tento zákon jako zákon, který nás dělí lidsky, nikoli politicky, neboť v každé politické straně byli ti, kteří ho podporovali, a v každé politické straně byli ti, kteří hlasovali proti tomuto návrhu zákona.*“¹⁵¹ Například v ČSSD můžeme v roce 1996 hovořit o dvou proudech

---

¹⁵⁰ Sněmovní tisk 2026, volební období 1993 - 1996

¹⁵¹ Stenoprotokol z 25. schůze PSP ČR, 12. května 1998

v postojích ke drogové problematice, přičemž ten liberální reprezentovala Petra Buzková (Právo, 20. 3. 1996). To se mohlo projevit v jisté ambivalenci stranických i parlamentních projevů ČSSD na téma drogové problematiky.

V roce 1996 konstatoval Pavel Severa „*ukončení diskusí o legalizaci drog v České republice* (Právo, 29. 4. 1996)“. Článek uveřejněný v Právu zase konstatoval, že „*k liberalizaci drog nedojde*“ (Právo, 23. 3. 1996). Pro předvolební období 1996 a 1998 byl jeho výrok pravdivý, v letech 2002 a 2006 se ovšem situace obrátila, a namísto zpřísnění drogové legislativy se dominantně hovořilo o legalizaci marihuany.

IV. II. II. Drogy, volby, média před parlamentními volbami 2002 a 2006

Pro parlamentní volby 2002 a 2006 je nejvýznamnější kampaň US-DEU, která ji založila na legalizaci marihuany. Toto téma bylo do určité míry přítomno v mediálně-politickém diskursu už v předvolebním období v roce 2002, kdy odpovídalo pět představitelů parlamentních stran médiím na otázku, jestli „*mají být posíláni do vězení kuřáci marihuany*“ (MF DNES, 10. 6. 2002). Od rámce, který se objevil v roce 2006 se tento dotaz ovšem odlišuje – v roce 2006 bylo jeho předmětem to, zda má být marihuana legalizována, a potom zda mají politici osobní zkušenost s drogou. Zajímavé jsou také odpovědi politiků v roce 2002, které mohou vyjadřovat určitý obrat v diskursu – politici se shodně se vyjádřili, že kuřáci marihuany do vězení posílání být nemají.

V roce 2002 položila MF DNES otázku na legalizaci drog také čelním kandidátům parlamentních politických stran v libereckém kraji (z obsahu článku je patrné terminologické zjednodušení a polarizace tématu drogy, protože Petr Mareš za US-DEU na dotaz v podstatě odpovídá dekriminalizací, což titulek článku shrnuje tak, že jsou všichni lídři proti legalizaci – 13. 6. 2002, Právo). US-DEU následně v roce 2006 založila na legalizaci drog svou předvolební kampaň, ačkoli za zmínku stojí, že ještě v roce 1998 ve svém programu uváděla, že bude prosazovat „*důsledné potírání výroby a distribuce drog*“.¹⁵² Volební kampani US-DEU je věnována případová studie v kapitole VI. II.

Zajímavé je, že při srovnání volebního a nevolebního roku najdeme v mediálních sděleních další stranu, která prosazuje liberalizaci přístupu k marihuaně

---

¹⁵² Volební program US-DEU, 1998.

– a to Stranu zelených (19. 5. 2007), která téměř do roka a do dne nahradila v této otázce Unii svobody, která díky svému volebnímu neúspěchu neměla pokud jde o toto téma možnost politické akce. Strana zelených již nicméně volila opatrnější slovník: „*Nechceme ji legalizovat ani kriminalizovat,*“ než-li US-DEU v předchozím roce v rámci své volební kampaně. S návrhem na dekriminlizaci marihuany přišla Strana zelených v souvislosti se schvalováním nového trestního zákoníku – který ovšem v té době poslanecká sněmovna neschválila. Souvislosti s kampaní US-DEU si všimají také média: „*V tom převzali zelení pomyslnou štafetu po bývalé vládní straně Unii svobody, která po loňských volbách vypadla zcela ze Sněmovny* (MF DNES, 12. 5. 2007).“

V letech 2002 a 2006 se také nově objevily dotazy na samotné užívání drog politiky, popřípadě jejich rodinnými příslušníky, což může souviset s personalizací mediálních obsahů díky bulvarizaci seriózního vydavatelského formátu, a potažmo také s personalizací politiky.¹⁵³ Význam propojení osobního vztahu politika ke drogám je explicitně vyjádřen v dopise čtenáře, který zpochybňuje kompetenci ministryně Součkové k výkonu politické funkce na základě toho, že její syn užívá drogy: „*Má-li pan Špidla dost soudnosti, pochopí, že taková žena-matka nemá kvalifikaci vést resort, když nedokázala vést a uvést svého vlastního syna do řádného života. Když už ona sama si to nedokáže uvědomit* (MF DNES 7. 4. 2003).“

IV. I. III. Základní rámce drogové problematiky v období 1996 až 2006

Zatímco ve volebních letech 2002 a 2006 se v politických programech a kampaních a následné mediální prezentaci objevovalo téma legalizace popřípadě dekriminlizace měkkých drog, v letech 1996 a 1998 převládala v politických programech prohlášení směřující ke zprísňení postihů za drogové delikty, které souviselo s návrhy na novelizaci trestního zákona.

„*Žádná z politických stran nehodlá po volbách legalizovat jakékoli drogy, naopak většina volá po tom, aby delikty spojené s nelegálním obchodem s narkotiky byly tvrdě trestány* (MF DNES, 11. 5. 1996).“ Citovaný článek kromě ilustrace rámce, ve kterém se drogová problematika objevovala v předvolebním období v roce 1996, představuje typického zástupce způsobu nastolení politické agendy v médiích prostřednictvím politického programu – přibližuje, jak se ke drogové problematice

---

¹⁵³ Běláčková, 2007b.

jednotlivé politické strany vyjadřují ve svých volebních programech, a vybízí tak ke srovnání, do jaké míry jsou rámce prezentované v článku totožné s rámci prezentovanými v politických programech.

Rozdíly mezi politickými a mediálními rámci mohou vznikat například tím, že se přehledy politických programů obvykle věnují jen čtyřem parlamentním stranám (KDU-ČSL, ODA, ČSSD a republikáni v případě článku z MF DNES, 11. 5. 1996, a opomíjí tak dalších 9 stran, které drogovou problematiku ve svém volebním programu zmiňují). Toho, že jsou drogy pro politické strany tématem, si povšimnul Český rozhlas Ústí nad Labem, který pozval do debaty na toto téma politiky z menších kandidujících stran – Strany Zelených, Národně demokratické strany, České pravice a ze Sdružení nezávislých (MF DNES, 11. 6. 2002). Drogy se přitom objevují v programech menších politických stran celkem běžně – poukazuje na to jak analýza jednotlivých volebních programů, tak rubrika „*Kandidují v našem kraji*“, ve které v roce 2002 zmínilo několik stran svůj postoj ke drogám – který byl vždy buď vyhraněně liberální nebo represivní (MF DNES, 3. 6. 2007, 6. 6. 2007).

Obraz drog ve volebních programech politických stran je velmi stereotypní – drogy jsou obvykle stručně zmiňovány v kontextu řešení kriminality a bezpečnosti nebo v rámci „*boje proti drogám*“. Pokud jde o koncepční přístupy ke drogové politice – v předvolebním období se významně projevuje polarizace mezi liberalizací a zpřísnováním drogové politiky. Mediální obraz drog v souvislosti s politickými stranami obsahuje obvykle více rámců a předkládá plastičtější obraz drogové problematiky.

Pokud jde o opačný postup nastolení agendy, tedy její názorné nastolení novináři, a pokus o vhléd do předvolebního chování politika, poskytla v souvislosti s drogovou problematikou MF DNES, když položila vybraným politikům dotazy na fiktivní jevy, kterým pro ni byl v roce 2002 „*zlatý déšť*“, nová syntetická droga. „*Přesto většina z politiků, které MF DNES oslovila ve svém testu, neodolala pokušení vyjádřit se k věci, o které nic nemohla vědět. Prostě proto, že taková věc neexistovala. Až na ojedinělé výjimky politici využili fiktivních otázek k útokům na politickou konkurenci nebo prostě jen k tomu, aby své jméno dostali devět dní před volbami do novin*“ (MF DNES, 6. 6. 2002).“ MF DNES si zřejmě představovala jako ideální variantu, že by politici ke sledované kauze uvedli, že neví, o co se jedná, a proto nemohou na danou otázku odpovědět. Tento článek zároveň vypovídá o tom,

že média považují drogy za téma, kterému politici explicitně nerozumí, nicméně je pro ně v předvolebním období důležité.

V souvislosti s rámci nastolení drogové problematiky do médií lze uvést také postřeh o tom, do jaké míry se politické strany mohou nebo mají profilovat ve svém postoji k drogové problematice: „...zato z jiných problémů se nestaly kousky chutné předvolební slaniny. Třeba registrované partnerství osob stejného pohlaví. Nebo euthanasie. Či legalizace lehkých drog. Přijít s nimi do voleb, ať už v tom či onom gardu: "jsme pro", "jsme proti", je nejisté. Strana sice někoho získává, ale současně jiného ztrácí. Žold, který by partaj dostala od voličů v případě, že by se k některému z těchto choulostivých témat postavila čelem a nabídla pro čas svého vládnutí jeho řešení, je neodhadnutelný. Proto to vyžaduje odvahu. A jestli něco chybí našim politikům ve vztahu k voličům, je to většinou právě ona. (MF DNES, 30. 3. 2002),“ komentuje MF DNES skutečnost, že v roce 2002 se drogová problematika explicitním volebním tématem na rozdíl od předchozích let nestala.

V. Kvantitativní obsahová analýza

Praktická část práce využije metodu kvantitativní obsahové analýzy¹⁵⁴ s využitím konceptu *framingu* drogové problematiky v médiích a metodu výzkumu nastolování agendy.

V. I. Metody a výzkumný soubor

Pro analýzu nastolování agendy bude využita metoda představená v teoretické části práce, a to relativní výskyt rámců, jehož předobrazem je studie mediálně-politického *framingu* imigrace v Nizozemí.¹⁵⁵ Analýze rámců předchází jejich stanovení v rámci kvalitativní sub-studie.

V. I. I. Metody analýzy – kvantitativní obsahová analýza a framing

První část výzkumu bude s využitím kvantitativní obsahové analýzy srovnávat výskyt tématu drogy ve spojení s politikou v období před parlamentními volbami a ve stejném období následujícího, nevolebního roku. Součástí této analýzy bude vyhodnocení četnosti zastoupení jednotlivých *kategorií* politického nastolování drogové problematiky do médií a analýza vztahu drog a politiky v mediálních obsazích u jednotlivých politických stran.

Druhá část výzkumu využije analýzu *framingu* a bude srovnávat výskyt rámců, které se v souvislosti s drogovou problematikou objevují v *politickém diskursu v předvolebním období* a rámců, které se objeví v deníku MF DNES a Právo v období před volbami. Zároveň budou srovnány rámce drogové problematiky v předvolebním období a ve stejném období následujícího, nevolebního roku.

Metodou pro vyhodnocení hypotéz, které uvádí následující *kapitola V. I. II.* bude analýza kontingenčních tabulek (*cross tabs*) s využitím tzv. testu dobré shody (*chi-square* testu), který může vyvrátit hypotézu o homogenitě v rámci dané tabulky. Hodnoty *chi-square* testu, které klesají pod hladinu statistické významnosti 0,05 budou hypotézu o homogenitě vyvracet. Pokud tedy klesne hodnota *chi-square* testu pod 0,05, můžeme předpokládat, že mezi sloupci popřípadě řádky v tabulce jsou významné odlišnosti, tedy že jde například o odlišné rozložení rámců v jednotlivých obdobích, aj. Tyto odlišnosti se potom nacházejí v polích, kde tzv. *adjusted residuals*

---

¹⁵⁴ REIFOVÁ a kol., 2004.

¹⁵⁵ VLIEGENHART, ROGGE BAND, 2007.

vybočují z intervalu (-2 ; 2). Pokud bude hodnota *chi-square* testu větší než 0,05, znamená to, že mezi sloupci popřípadě řádky v tabulkách, tedy rozložením rámců, není významný rozdíl, což může implikovat například nastolení politické agendy do médií. Ačkoli je možné z výstupu použitého statistického softwaru (*SPSS*) vybrat také hodnoty korelačních koeficientů, pro analýzu kontingenčních tabulek v této práci nejsou relevantní, jelikož analyzované proměnné nejsou ordinálního charakteru.

Identické rozložení dvou jevů přirozeně nevypovídá o kauzalitě mezi nimi, proto jsou závěry o případném nastolení politické agendy do médií podloženy právě kategoriemi nastolení politické agendy do médií, které mohou sloužit jako argument pro rozhodnutí o příčinné souvislosti mezi rámci v obou diskurzech.

V. I. II. Výzkumné otázky a hypotézy

Výzkumnou otázkou pro tuto práci je problematika nastolování politické agendy o drogách do médií. Na výzkumnou otázku odpoví jednak kvantitativní obsahová analýza médií a jednak analýza nastolování agendy.

Kvantitativní obsahová analýza mediálních sdělení odpoví na následující otázky a jejich operacionalizované hypotézy: Vyskytuje s v předvolebním období více článků o drogách ve spojení s politiky než ve stejném období následujícího, nevolebního roku (hypotéza 1)? Jak souvisí rámce tématu drogy a politika se způsobem, jakým je drogová problematika s politikou nastolována do médií?

Analýza *framingu* v rámci nastolování agendy odpoví na následující otázky: Liší se *framing* drogové problematiky v předvolebním období od *framingu* drogové problematiky ve stejném období následujícího, nevolebního roku (hypotéza 2)? Nastolují politici v předvolebním období *framing* drogové problematiky do médií, respektive jestli se rámce, ve kterých se objevují drogy v politických programech a dalších dokumentech v předvolebním období shodují s rámci, ve kterých se objevuje drogová problematika ve spojení s politiky (hypotéza 3)?

V. I. III. Výzkumný soubor – politický diskurs a mediální obsahy

Politickým diskursem v předvolebním období se pro účel této práce rozumí programy politických stran a sněmovních tisky, přičemž jsou sledovány jen ty programy a tisky, ve kterých se vyskytuje drogová problematika. Výzkumné otázky

předcházela analýza *Drogy v programech politických stran*¹⁵⁶, která prokázala přítomnost tématu „drogy“ v programech politických stran pro parlamentní volby v roce 2006 a našla specifická zarámování tohoto tématu.

Jako předvolební období bylo zvoleno období tři měsíce před parlamentními volbami. Období předvolební kampaně není v České republice jasně vymezeno, nicméně se dá stanovit na základě nejčastějšího času předcházejícího volbám, kdy politické strany zveřejňují programy a předvolební webové stránky.

Tabulka 6: Termíny voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, sledované předvolební období a stejné období následujícího, nevolebního roku.

rok	Termín voleb	Sledované období	Stejně období nevolebního roku
1996	31.5. - 1.6. 1996	28. 2. – 30. 5. 1996	28. 2. – 30. 5. 1997
1998	19. - 20.6. 1998	18. 3. – 18. 6. 1998	18. 3. – 18. 6. 1999
2002	14. - 15.6. 2002	13. 3. – 13. 6. 2002	13. 3. – 13. 6. 2003
2006	2. – 3.6. 2006	1. 3. – 1. 6. 2006	1. 3. – 1. 6. 2007

Mediálním diskursem, a tedy zkoumaným vzorkem pro účel kvantitativní obsahové analýzy mediálních sdělení jsou zde články v deníku MF DNES v obdobích vymezených v *tabulce 6*. Deník MF DNES byl vybrán jako reprezentant tištěných médií na základě teze o vzájemném ovlivňování médií při nastolování agendy. Kontrolním vzorkem bude analýza deníku Právo v předvolebním období, která může představovat jak kontrolu pro případ specifického zarámování drogové problematiky daným médii, tak kontrolu pro případ specifického politického zaměření daného média.

Mediální obsahy deníku MF DNES ve vybraných obdobích byly získány z databáze *Annopress* s využitím hledání podle klíčových slov. Klíčová slova byla zvolena tak, aby se názvy drog nemohly překrývat s termíny, které se používají v jiné souvislosti (jako například *extáze* nebo *konopí*). Dále byly vyhledávány články, ve kterých se drogová problematika vyskytovala ve spojení s politickými stranami a volební tematikou. Syntax vyhledávání je uvedena v *příloze 1*. Z výsledných článků byly při kódování vyloučeny ty, které se týkaly zahraničí a ve kterých byl termín „volby“ použit v jiném než politickém smyslu.

Jednotkou pro kódování v kvantitativní analýze je článek v médiích, jednotkou pro kódování politického vzorku je vyjádření jednotlivých politiků k tématu drogové problematiky ve sněmovních tiscích, v případě volebních programů je jím samotný volební program.

¹⁵⁶ BĚLÁČKOVÁ, *in print*.

V. II. Výsledky kvantitativní obsahové analýzy

Předmětem kvantitativní obsahové analýzy v této části práce je srovnání výskytu drogové problematiky v médiích v předvolebním období a ve stejném období předchozího, nevolebního roku.

V. II. I. Popisné charakteristiky souboru

Sledovaný soubor obsahuje celkem 437 jednotek. Nejsilněji zastoupený je rok 2006 se 129 jednotkami, počet jednotek v letech 1996, 1998 a 2002 je vyrovnaný. Nejvíce článků v každém roce s výjimkou roku 1996 publikovala na téma drog a politiky MF DNES v předvolebních obdobích (celkem 176). V politickém diskursu se drogy nejvíce vyskytovaly na začátku sledovaného období, tedy v roce 1996, nejméně byly v politických programech a sněmovních tiscích zmiňovány v roce 2002, který, jak již vyplynulo z kvalitativní sub-studie, nepřinesl drogy jako významné předvolební téma (v porovnání s roky 1996, 2002 a 2006). V nevolebních letech bylo v MF DNES publikováno výrazně méně článků o drogách a politice než ve srovnatelných obdobích předchozích, nevolebních let.

Tabulka 7: Drogová problematika v médiích v souvislosti s politickými stranami v jednotlivých volebních obdobích – počet článků.

Médium	Rok				Celkem
	1996	1998	2002	2006	
MFD volebního roku	32	41	49	54	176
MFD následujícího roku	7	12	20	26	65
Právo volebního roku	34	26	18	25	103
politický diskurs	31	24	14	24	93
Celkem	104	103	101	129	437

Pokud jde o rozložení rámců ve sledovaných jednotkách – celkem bylo ve sledovaném období identifikováno 830 jednotlivých rámců. 30 % článků obsahovalo rámeček „*kriminalita*“ nebo „*prevence*“, dalším nejčetnějším rámcem, který byl přítomen ve čtvrtině článků, bylo „*potlačení nabídky*“ (v tabulce 8 jako *percent of cases*). Pro účel této práce je však směrodatný výskyt jednotlivých rámců, nikoli charakteristiky jednotlivých kódovacích jednotek. Některé kódovací jednotky obsahovaly pouze jeden rámeček, maximální počet sledovaných rámců byl pět. Průměrný počet rámců na jednu kódovací jednotku byl 1,91. Největší podíl sledovaných rámců zastával kriminální rozměr drogové problematiky (16 % rámců), nicméně přibližně stejně četné byly odkazy na drogovou politiku s ohledem na snižování nabídky a poptávky (13,4 % respektive 15,7 % rámců).

Tabulka 8: Výskyt deseti sledovaných rámců v celém souboru – v MF DNES a Právu v předvolebním období 1996 až 2006, v MF DNES ve stejném období následujícího nevolebního roku a v politickém diskursu v podobě volebních programů a sněmovních tisků z předvolebního období.

rámec	Response		Percent of Cases
	N	Percent	
KRIMINALITA	133	16,0 %	30,6 %
DROGOVÁ POLITIKA – POPTÁVKA	130	15,7 %	30,0 %
DROGOVÁ POLITIKA – NABÍDKA	111	13,4 %	25,6 %
PROTI LEGALIZACI / PRO ZPŘÍSNĚNÍ	96	11,6 %	22,1 %
PRÁVNÍ NORMY	84	10,1 %	19,4 %
LEGALIZACE	85	10,2 %	19,6 %
BOJ PROTI DROGÁM	63	7,6 %	14,5 %
MLÁDEŽ A DROGY	57	6,9 %	13,1 %
OSOBNÍ VZTAH	47	5,7 %	10,8 %
MENŠINOVÉ TÉMA	24	2,9 %	5,5 %
Total	830	100,0 %	191,2 %

Pro analýzu rámců v jednotlivých volebních letech byly rámce sdruženy do čtyř skupin, protože soubor, který byl rozdělen do deseti rámců v daných volebních obdobích nebyl natolik rozsáhlý, aby byly výsledky statisticky významné. Nejčastěji zastoupenou skupinou rámců potom byla *skupina 1* („*potlačení nabídky*“ apod.), která představovala 42 % všech rámců a 81 % sledovaných jednotek (viz. *tabulka 9*). Následující kapitoly provádí kvantitativní obsahovou analýzu a analýzu nastolování agendy převážně s využitím těchto čtyř rámců.

Tabulka 9: Výskyt čtyř sledovaných rámců v celém souboru – MF DNES a Právo v předvolebním období 1996 až 2006, MF DNES ve stejném období následujícího nevolebního roku a politický diskurs v podobě volebních programů a sněmovních tisků z předvolebního období.

Rámec	Responses		Percent of Cases
	N	Percent	
SKUPINA 1: boj, normy, potlačení nabídky, proti legalizaci	354	42,7 %	81,6 %
SKUPINA 2: kriminalita, menšinová témata, osobní rovina	204	24,6 %	47,0 %
SKUPINA 3: prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	187	22,5 %	43,1 %
SKUPINA 4: legalizace, proti zpřísnění legislativy	85	10,2 %	19,6 %
Total	830	100,0 %	191,2 %

Pro další popis souboru může být relevantní charakteristikou dosah zpravodajství nebo sledovaného obsahu, tedy zda šlo o regionální nebo celostátní mutaci deníku (v případě politických programů a sněmovních tisků byl uvažován

celostátní dopad). Ve sledovaném souboru bylo 75,5 % jednotek s celostátním dosahem, zbytek představovaly regionální mutace deníků (viz. *tabulka 10*).

Tabulka 10: Podíl celostátního a regionálního dosahu ve sledovaném souboru.

mutace	Frequency	Percent
celostátní	330	75,5
regionální	107	24,5
Total	437	100,0

Pokud jde o vliv mutace deníku popřípadě politického sdělení na čtyři identifikované rámce drogové problematiky, můžeme sledovat signifikantní rozdíl (*chi-square 0,19*, viz. *tabulka 11*) mezi celostátními a regionálními obsahy, což je mj. v souladu s poznatky uvedenými v kapitole III. II. o sociologii zdrojů. V rámci sdělení s celostátním dosahem výrazně převládá *rámec 1* zahrnující kategorie *boj proti drogám, právní normy, potlačení nabídky drog* a *postoj proti legalizaci* nebo *za zpřísnění trestních postihů* (45,4 %). V regionálních obsazích byl oproti celostátním obsahům významnější *rámec 3* zaměřený na *prevenci* a na *spojení mládeže a drog*.

Tabulka 11: Podíl celostátního a regionálního dosahu na sledovaných rámcích.

celostatni nebo regionalni * Členění na čtyři rámce Crosstabulation

		Členění na čtyři rámce					Total
		boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	legalizace, proti zpřísnění legislativy		
celostatni nebo regionalni	celostatni	Count	297	154	138	65	654
		% within celostatni nebo regionalni	45,4%	23,5%	21,1%	9,9%	100,0%
		Adjusted Residual	3,1	-1,3	-1,9	-,6	
	regionalni	Count	57	50	49	20	176
		% within celostatni nebo regionalni	32,4%	28,4%	27,8%	11,4%	100,0%
		Adjusted Residual	-3,1	1,3	1,9	,6	
Total		Count	354	204	187	85	830
		% within celostatni nebo regionalni	42,7%	24,6%	22,5%	10,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,922 ^a	3	,019
Likelihood Ratio	10,100	3	,018
Linear-by-Linear Association	6,675	1	,010
N of Valid Cases	830		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 18,02.

Z dalších charakteristik sledovaných jednotek byl kódován typ textu – zda šlo o zprávu, krátkou noticku, komentář nebo rozhovor, popřípadě o anketu, jejímž

specifikem bylo v kontextu sledovaného vztahu mezi drogami a politikou obvykle dotazování politiků na volební programy, popřípadě na předpokládané potřeby kraje a regionu, dále pak zda šlo o volební program nebo o stenoprotokol z jednání Poslanecké sněmovny ČR. Většinu souboru tvořily zpravodajské texty (46,2 %), významný podíl připadal také na komentáře (13,7 %) a na stenoprotokoly z jednání poslanecké sněmovny (11 %). V rámci stenoprotokolů byla za kódovací jednotku považována jedna promluva politika (*tabulka 12*).

Tabulka 12: Podíl typů sledovaných jednotek a textů na sledovaném souboru.

Typ textu	Frequency	Percent
zpráva	202	46,2
noticka	27	6,2
komentář	60	13,7
anketa	37	8,5
rozhovor	19	4,3
program	43	9,8
stenoprotokol	48	11,0
jiné	1	,2
Total	437	100,0

Poslední popisnou charakteristikou souboru je autor textu. Sledován byl redakční text, agenturní text, politický text, dopisy čtenářů, autorství parlamentních a volebních textů bylo přisouzeno politikům. Většina jednotek v souboru byly redakční texty (73 %), agenturní a jiné zdroje představovaly minimální podíl na sledovaném souboru (*tabulka 13*)

Tabulka 13: Autoři sledovaných jednotek a textů a jejich podíl na sledovaném souboru.

Autor textu	Frequency	Percent
redakční	319	73,0
politik	104	23,8
dopisy čtenářů	9	2,1
agentura	3	,7
jiný, neuveden	2	,5
Total	437	100,0

Pokud jde o vliv autora na rámce, ve kterých je drogová politika zobrazována, můžeme vyzorovat některé statisticky významné odlišnosti, vzhledem k malému zastoupení některých kategorií budou ale představeny pouze rozdíly mezi politickými a redakčními obsahy. Politici ve svých sděleních často akcentovali ohrožení *mládeže drogami* a navrhovali jako řešení *volnočasové aktivity* (28,4 % oproti 19,2 % redakčních textů), v redakčních obsazích byly častěji zastoupeny texty

prezentující liberální přístup ke drogové problematice, tedy *legalizace* popřípadě *dekriminalizace* drog (12,3 % redakčních obsahů oproti 6 % politických). Při analýze čtyř rámců a jejich rozdělení tedy můžeme říci, že je téma *prevence a mládež a drogy* typické pro politiky, zatímco *liberální postoj* k drogové problematice je mnohem významnější při vytváření mediálních obsahů.

Tabulka 14: Autoři sledovaných jednotek a textů a jejich podíl na sledovaných rámcích.

autor * Členění na čtyři rámce Crosstabulation

			Členění na čtyři rámce				Total
			boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	legalizace, proti zpřísnění legislativy	
autor	redakcni	Count	231	146	106	68	551
		% within autor	41,9%	26,5%	19,2%	12,3%	100,0%
		Adjusted Residual	-,4	1,4	-2,9	2,7	
	politik	Count	109	55	71	15	250
		% within autor	43,6%	22,0%	28,4%	6,0%	100,0%
		Adjusted Residual	,4	-1,4	2,9	-2,7	
Total	Count	340	201	177	83	801	
	% within autor	42,4%	25,1%	22,1%	10,4%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,707 ^a	3	,002
Likelihood Ratio	15,166	3	,002
Linear-by-Linear Association	,438	1	,508
N of Valid Cases	801		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 25,91.

Při rozdělení témat mezi novináři a politiky na deset rámců můžeme sledovat další statisticky významné odlišnosti (viz. *tabulka A* v *příloze 4* k této práci). Politici i novináři překvapivě využívali přibližně ve stejném poměru rámec *boj proti drogám*, nejedná se tedy o ryze politickou rétoriku, a pokud ano, jde o jeden z rámců, který se daří politikům do médií nastolovat. Redakce dále spojovaly drogovou problematiku s *menšinovými tématy* relativně více než politici (4,4 % redakčních obsahů oproti 0 % politickým), kteří zase spíše zobrazovali drogovou problematiku v blízkosti *kriminality* (21,2 % politických obsahů oproti 14,2 % redakčním). Při oddělení rámce *mládež a drogy* od rámce *prevence* vidíme, že důraz na snižování poptávky byl v redakčních i politických obsazích shodný, nicméně rozdíl byl tvořen politickým akcentováním problematiky *mládeže*. Média také na rozdíl od politiků vyzdvihovala *osobní rozměr* drogové problematiky například poukazováním na zkušenost s drogami nebo kontakty s drogovým podsvětím (8 % redakčních oproti 0,8 % politických sdělení).

Pokud jde o hlavní téma článku popřípadě politického sdělení, drogy jím byly ve 36 % případů. V ostatních případech obsahoval článek, program nebo promluva jen zmínku o drogové problematice. Podle hodnoty *chi-square* se rámce drogové problematiky lišily na základě toho, zda byly drogy hlavním tématem článku nebo ne. Pokud byly drogy pouze zmíněny, jak tomu často bylo v případě programů politických stran, ale i mediálních textech, objevovalo se častěji spojení s *kriminalitou* popřípadě jinými menšinovými tématy (36,4 % v případě textů, kde drogy nebyly hlavním tématem, 11,5 % textů tam, kde drogy hlavním tématem byly, viz. *tabulka 15*). Jednotky, ve kterých byla drogová problematika hlavním tématem, se častěji věnovaly koncepčním otázkám drogové problematiky, jako je *omezení nabídky*, *prevence* nebo *legalizace*. Spojení drog s jejich kriminálním obrazem bylo tedy velmi časté hlavně v případě povrchních sdělení, která se nevyjadřovala o drogové problematice přímo, ale pouze ji zařazovala do kontextu nebo používala v daných souvislostech jako ilustraci.

Tabulka 15: Drogy jako hlavní téma článku a podíl této charakteristiky na sledovaných rámcích.

hlavni tema drogy * Členění na čtyři rámce Crosstabulation

			Členění na čtyři rámce				Total
			boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	legalizace, proti zpřísnění legislativy	
hlavni tema drogy	ne	Count	158	159	83	37	437
		% within hlavni tema drogy	36,2%	36,4%	19,0%	8,5%	100,0%
		Adjusted Residual	-4,0	8,3	-2,6	-1,8	
ano		Count	196	45	104	48	393
		% within hlavni tema drogy	49,9%	11,5%	26,5%	12,2%	100,0%
		Adjusted Residual	4,0	-8,3	2,6	1,8	
Total		Count	354	204	187	85	830
		% within hlavni tema drogy	42,7%	24,6%	22,5%	10,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	69,429 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	73,066	3	,000
Linear-by-Linear Association	,030	1	,862
N of Valid Cases	830		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 40,25.

V. II. II. Výsledky kvantitativní obsahové analýzy

Následující kapitola ověřuje *hypotézu 1* o výraznějším podílu drogové problematiky ve spojení s politiky v mediálních obsazích v období před volbami ve srovnáním se stejným obdobím následujícího, nevolebního roku, a bude diskutuje rozdíl mezi mediální pokrytím drog a politiky v deníku MF DNES a v deníku Právo. Druhá část kapitoly se zaměřuje na způsoby nastolování agendy a na podíl jednotlivých politických stran na způsobech nastolení agendy.

Z *tabulky 11* vyplývá, že spojení politiky a drogové problematiky v médiích je v předvolebním období četnější než ve stejném období následujícího, nevolebního roku. Hodnota chi-square testu (0,321, viz. *tabulka 16*) navíc nevyvrací *hypotézu 1* o homogenitě uspořádání tabulky, z čehož můžeme odvodit, že existuje stálý poměr mezi články o drogách a politice v předvolebním období a nevolebním období. Jinými slovy, předvolební období je vždy dostačujícím faktorem pro to, aby stoupl počet článků, ve kterých se objevuje drogová problematika v souvislosti s politikou.

Tabulka 16: Počet článků volebního roku a počet článků ve stejném období následujícího, nevolebního roku a analýza jejich poměru.

médium * rok Crosstabulation

			rok				Total
			1996	1998	2002	2006	
médium	MFD volebního roku	Count	32	41	49	54	176
		% within rok	82,1%	77,4%	71,0%	67,5%	73,0%
		Adjusted Residual	1,4	,8	-,4	-1,4	
	MFD následujícího roku	Count	7	12	20	26	65
		% within rok	17,9%	22,6%	29,0%	32,5%	27,0%
		Adjusted Residual	-1,4	-,8	,4	1,4	
Total		Count	39	53	69	80	241
		% within rok	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,500 ^a	3	,321
Likelihood Ratio	3,611	3	,307
Linear-by-Linear Association	3,358	1	,067
N of Valid Cases	241		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 10,52.

V kvantitativní analýze se dále můžeme zaměřit na to, do jaké míry reaguje počet článků v daném deníku (MF DNES a Právo) na významnost drogové problematiky v programech politických stran a v politickém diskursu. Pokud jde o významnost spojení drog a politiky v MF DNES ve volebním období, vyjádřenou počtem publikovaných článků, je homogenita *chi-square* testem (0,12, viz. *tabulka 17*) vyvrácena. Relativně ustálený poměr, ve kterém by počet článků v MF DNES

mohl reagovat na významnost tématu *drogy* v politickém diskursu je narušen v letech 1996 a 2002. Pokud jde o MF DNES, můžeme z tohoto výsledku usoudit, že má v případě drogové problematiky malou tendenci překlápět do svých obsahů témata z politického diskursu, na rozdíl od deníku Právo.

Tabulka 17: Počet článků v MF DNES volebního roku, počet jednotek v politickém diskursu a analýza jejich poměru.

médium * rok Crosstabulation

			rok				Total
			1996	1998	2002	2006	
médium	MFD volebního roku	Count	32	41	49	54	176
		% within rok	50,8%	63,1%	77,8%	69,2%	65,4%
		Adjusted Residual	-2,8	-,5	2,4	,8	
	politický diskurs	Count	31	24	14	24	93
		% within rok	49,2%	36,9%	22,2%	30,8%	34,6%
		Adjusted Residual	2,8	,5	-2,4	-,8	
Total		Count	63	65	63	78	269
		% within rok	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	10,870 ^a	3	,012
Likelihood Ratio	10,917	3	,012
Linear-by-Linear Association	5,686	1	,017
N of Valid Cases	269		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,78.

Hodnota *chi-square* testu (0,973, viz. *tabulka 18*) ve vztahu k politickému diskursu svědčí o tom, že agenda deníku Právo významně kopíruje předvolební politickou agendu, alespoň v případě drogové problematiky.

Tabulka 18: Počet článků v Právu volebního roku, počet jednotek v politickém diskursu a analýza jejich poměru.

médium * rok Crosstabulation

			rok				Total
			1996	1998	2002	2006	
médium	Právo volebního roku	Count	34	26	18	25	103
		% within rok	52,3%	52,0%	56,3%	51,0%	52,6%
		Adjusted Residual	,0	-,1	,5	-,2	
	politický diskurs	Count	31	24	14	24	93
		% within rok	47,7%	48,0%	43,8%	49,0%	47,4%
		Adjusted Residual	,0	,1	-,5	,2	
Total		Count	65	50	32	49	196
		% within rok	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	,229 ^a	3	,973
Likelihood Ratio	,230	3	,973
Linear-by-Linear Association	,001	1	,973
N of Valid Cases	196		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 15,18.

Pokud jde o způsoby nastolování agendy, v následující části je analyzováno pět základních kategorií stanovených v kvalitativní sub-studii, jejich četnost, vztah k jednotlivým politickým stranám a vztah k rámcům, ve kterých se v průběhu sledovaného období vyskytovala drogová problematika ve spojení s politikou.

Nejčastějším způsobem nastolení politické agendy o drogách do médií byla *politická akce* (41 % všech jednotek), kterou se pro účel tohoto textu rozumí spojení drogové problematiky s politikem na základě konkrétní události, na které aktivně participoval. Pod tento způsob nastolení agendy bylo zařazeno například schvalování zákonů, ale také účast na spoluutváření drogové politiky nebo výroky politiků v mediálních textech v souvislosti s regionálními informacemi o stavu drogové problematiky. V rámci volební kampaně byla drogová problematika nastolena celkem v 17,8 % všech sledovaných jednotek, na čemž se, jak bude předvedeno níže, velkou měrou podílela volební kampaň US-DEU v roce 2006. Okolo deseti procent sledovaných jednotek artikulovalo drogovou problematiku v rámci *volebního programu* (včetně volebních programů samotných), stejně jako v rámci *minulé akce* nebo *nastolení samotnými médii* (viz. *tabulka 19*).

Tabulka 19: Pět způsobů nastolení politické agendy o drogách do médií a jejich zastoupení ve sledovaném souboru.

Nastolení agendy	Frequency	Percent
Politická akce	179	41,0
Volební kampaň	78	17,8
Volební program	51	11,7
Nastolení médií	47	10,8
Minulá akce	46	10,5
nelze definovat	36	8,2
Total	437	100,0

Tabulka 20 prezentuje kategorie nastolení drogové problematiky ve výlučně mediálních obsazích, tedy na rozdělení 581 rámců. Rámce drogové problematiky se potom lišily podle toho, jakým způsobem byla drogová problematika v souvislosti s politikou do médií nastolena (viz. *tabulka 20*). Ve *volebních kampaních*, kde politici na veřejnosti artikulovali svůj volební program a snažili se ho medializovat, se v porovnání s dalšími způsoby nastolení agendy relativně málo vyskytoval *boj s drogami a opatření potlačující nabídku* (21,2 %). Tato opatření se ovšem nejčastěji objevovala v souvislosti s *minulou akcí* (kategorií, kterou, jak bude uvedeno níže, nejvýrazněji zastupovala KDU-ČSL díky svému podílu na novelizaci drogové

legislativy v 2. polovině 90. let), ale i v rámci *volebních programů* (42,3 %). V kategorii *politické akce* se nejméně často objevoval rámec *kriminalita*, což podporuje závěry *kapitoly V.II.II*, že spojení s kriminalitou se v případě drogové problematiky vyskytuje nejčastěji v okrajových zmínkách o drogách (jako například v kategorii *nastolení médií*, která sama vytvářela asociace mezi drogovou politikou a kriminalitou popřípadě menšinovými tématy na základě vlastního stereotypního vidění drogové problematiky).

Tam, kde média nastolovala propojení mezi politikou a drogovou problematikou – tedy v případech, kde nešlo o zjevnou deklaraci *politického programu*, *volební kampaně*, odkazu na *politickou akci* nebo na *minulou akci*, volila rámec *legalizace* častěji (17,5 %) než-li rámec *opačný, proti legalizaci* (15,8 %), což platí i pro volební kampaně. Zde je ale výsledek dán tím, že drogy jako předmět volební kampaně byly jednoznačně zastoupeny jen v případě US-DEU v předvolebním období roku 2006. Politické akce v letech 1996 a 1998 související se zpřísněním drogové legislativy volební kampaň neprovázela.

Tabulka 20: Pět způsobů nastolení politické agendy o drogách do médií a jejich dopad na rámce, ve kterých byla zobrazována drogová problematika (hodnota chi-square testu je 0,00).

nastolení agendy * Členění na čtyři rámce Crosstabulation							
			Členění na čtyři rámce				Total
			boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	legalizace, proti zpřísnění legislativy	
nastolení agendy	volební kampaň	Count	14	27	10	15	66
		% within nastolení agendy	21,2%	40,9%	15,2%	22,7%	100,0%
		Adjusted Residual	-3,7	3,1	-1,0	2,8	
	volební program	Count	30	15	13	13	71
		% within nastolení agendy	42,3%	21,1%	18,3%	18,3%	100,0%
		Adjusted Residual	-,1	-,8	-,4	1,7	
	politická akce	Count	156	56	76	30	318
		% within nastolení agendy	49,1%	17,6%	23,9%	9,4%	100,0%
		Adjusted Residual	3,4	-4,6	2,6	-2,3	
	minulá akce	Count	39	15	12	3	69
		% within nastolení agendy	56,5%	21,7%	17,4%	4,3%	100,0%
		Adjusted Residual	2,5	-,7	-,6	-2,1	
	nastolení médií	Count	9	33	5	10	57
		% within nastolení agendy	15,8%	57,9%	8,8%	17,5%	100,0%
		Adjusted Residual	-4,3	6,0	-2,2	1,3	
Total	Count	248	146	116	71	581	
	% within nastolení agendy	42,7%	25,1%	20,0%	12,2%	100,0%	

Další pohled na kategorie nastolení drogové problematiky může představovat jejich rozdělení podle konkrétních politických stran. Konkrétní politické strany byly ve sledovaném souboru zmíněny celkem 564 krát, tedy včetně volebních programů a sněmovních tisků (viz. *tabulka 21*). Ve 37 % článků byla zmíněna ODS, následovala ČSSD (21,7 %), KDU-ČSL (33 %), KSČM (15,2 %) a US-DEU (14,7 %). V celkovém podílu zmíněných stran však byla hned za ODS nejčastěji zmiňována KDU-ČSL, což znamená, že jí byly v souvislosti s drogovou problematikou často věnovány samostatné články.

Tabulka 21: Politické strany a jejich výskyt ve sledovaném souboru.

Jmenované politické strany	Response		Percent of Cases
	N	Percent	
ODS	142	25,2 %	37,2 %
ČSSD	83	14,7 %	21,7 %
KDU-ČSL	126	22,3 %	33,0 %
US-DEU	56	9,9 %	14,7 %
KSČM	58	10,3 %	15,2 %
Strana zelených	11	2,0 %	2,9 %
ODA	23	4,1 %	6,0 %
Sládkovi republikáni	17	3,0 %	4,5 %
jiná levicová strana	6	1,1 %	1,6 %
jiná pravicová strana	22	3,9 %	5,8 %
jiná neurčená strana	20	3,5 %	5,2 %
Total	564	100,0 %	147,6 %

Následující část kapitoly ukáže, jakým způsobem jednotlivé politické strany nastolovaly drogovou problematiku do médií a v souvislosti s jakými rámci se konkrétní politické strany nejčastěji vyskytovaly. Pro ilustraci ještě uvedme, které strany v jednotlivých letech zařadily drogovou problematiku do svého volebního programu (viz. *tabulka 22*). Zatímco ODS zmiňovala drogovou problematiku ve svém volebním programu jen v roce 1996, pro některé strany byla setrvalým tématem (KDU-ČSL, US-DEU, ČSSD, ODA).

Přítomnost drogové problematiky ve volebním programu nicméně není jednoznačným prediktorem pro významnost tématu drogy v mediální prezentaci dané strany. Jak ukazuje *tabulka B v příloze 4*, ve všech letech převládala v mediálním a politickém diskursu v souvislosti s drogovou problematikou ODS, bez ohledu na to, že se drogy v jejím politickém programu od roku 1998 neobjevují.

Tabulka 22: Výskyt drogové problematiky v programech politických stran v letech 1996 - 2002.

Volební program	Rok				Total
	1996	1998	2002	2006	
ODS	1	-	-	-	1
ČSSD	1	1	-	1	4
KDU-ČSL	1	1	1	1	5
US-DEU	-	1	1	1	3
KSČM	1	-	1	1	3
Strana zelených	-	-	1	1	2
ODA	1	1	1	-	3
Sládkovi republikáni	-	1	-	-	1
jiná levicová strana	1	1	1	-	3
jiná pravicová strana	3	-	3	2	8
jiná neurčená strana	4	2	-	4	10
Total	13	8	9	11	41

Častěji zastoupena než ODS byla v letech 1996 a 1998 pouze KDU-ČSL (37,9 % v roce 1996), a to v souvislosti s iniciací novely trestního zákona, a US-DEU (24,4 % v roce 2006), a to v souvislosti se svou volební kampaní. Zajímavý je také rostoucí podíl ČSSD na mediálně-politické agendě o drogách (11 % v roce 2006 a 21,5 % v roce 2006). Další specifika v mediálním obrazu drog a politických stran může odhalit analýza *kategorií* nastolování agendy.

Pokud jde o jednotlivé kategorie nastolení agendy o drogové problematice do médií, můžeme vyzorovat významné odlišnosti mezi různými politickými stranami (viz. *tabulka C* v příloze 4). V souvislosti s ODS se nejčastěji objevuje *politická akce* (60,8 % ze všech způsobů nastolení v různých člancích), což může souviset s jejím postavením ve volených pozicích v parlamentu i v krajských zastupitelstvech. Významný podíl politické akce na mediálních sděleních o drogách je patrný také u KDU-ČSL (62,7 %), která iniciovala v letech 1996 a 1998 zpřísnění drogové legislativy. U KDU-ČSL najdeme také druhý nejvyšší podíl *minulé akce* na mediálních obsazích publikovaných v souvislosti s drogami a touto politickou stranou (15,5 %). Souvisí to s tím, že média v letech 2002 a 2006 často přisuzovala KDU-ČSL spojitost s drogovou problematikou, ačkoli KDU-ČSL se v té době již drogovou problematikou aktivně nezabývala. Vysoký podíl *minulé akce* je také u KSČM (25,5 %), které byly některé postoje k drogové problematice přisuzovány na základě postojů minulého režimu ke drogám, což bylo někdy možné klasifikovat také jako volnou asociaci novináře v kategorii agendy *nastolené médii*.

Drogová problematika v souvislosti s volební kampaní byla nastolena především Uníí svobody (38,5 % všech článků o drogách ve spojitosti s touto stranou). Drogy ve spojení s politickým programem, jak ho prezentovala média, představují největší podíl mediálních obsahů o drogách v souvislosti s malými, převážně extremistickými stranami (33 % Sládkovi republikáni, respektive až 50 % jiné strany, ovšem bez signifikantně zastoupeného počtu). Souvisí to jak s tím, že pro tyto strany je drogová problematika významným tématem, tak s tím, že nemají možnost prezentovat se v médiích jinak než prostřednictvím svých volebních programů a kampaní – je-li jim k tomu v předvolebním období dán prostor.

Konečně pokud jde o rámce, ve kterých jednotlivé politické strany vystupovaly v souvislosti s drogovou problematikou v mediálním a politickém diskursu, u většiny stran převládal důraz na *omezení nabídky a boj s drogami* (např. ODS 47,5 %, viz. *tabulka D v příloze 4* k této práci). Jediné dvě strany, u kterých byl tento první rámec v rovnováze s opačným přístupem, tedy legalizací, byla US-DEU (26,7 %, resp. 25,6 %) a Strana zelených (38,5 % resp. 30,8 %). Dalším významným rozdílem ve spojení drog a politiky je silná asociace s kriminální problematikou v případě Sládkových republikánů (32,4 % všech rámců ve spojení s touto stranou), pro které zřejmě drogová problematika není explicitním tématem, jako spíše jedním ze společenských neduhů, které ve svém programu podtrhují.

V. II. III. Výsledky analýzy nastolování agendy

Následující kapitola se zaměří na analýzu nastolování politické agendy do médií. První část ověří *hypotézu 2*, tedy zda byly rámce, ve kterých se objevovala drogová problematika v médiích v předvolebním období odlišné od rámců, ve kterých se drogová problematika objevovala ve stejném období následujícího, nevolebního roku. Kapitola bude pokračovat srovnáním rámců v mediálním a politického diskursu v jednotlivých letech.

Při srovnání rámců v MF DNES v předvolebním období a MF DNES ve stejném období následujícího, nevolebního roku, nelze vyvrátit *hypotézu 2* o homogenitě s využitím *chi-square* testu, s výjimkou roku 2006. V letech 1996 až 2003 byly tedy rámce drogové problematiky v MF DNES srovnatelné v předvolebním i nevolebním období. *Tabulka 23* ukazuje na rozložení rámců v letech 2002 a 2003 (v letech 1997 a 1998 nebylo v rámcích nevolebního období

dosaženo dostatečného počtu jednotek, které by umožnily validní analýzu s pomocí *chi-square* testu, nicméně hypotéza o homogenitě nebyla v těchto letech vyvrácena).

Tabulka 23: Srovnání rámců drogy politiky v médiích v předvolebním období 2002 a ve stejném období následujícího, nevolebního roku 2003.

Členění na čtyři rámce * médium * rok Crosstabulation

				médium		Total
				MFD volebního roku	MFD následujícího roku	
rok			Count			
2002	Členění na čtyři rámce	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	25	8	33	
		% within médium	34,2%	23,5%	30,8%	
		Adjusted Residual	1,1	-1,1		
		kriminální, menšinová témata, osobní rozměr	17	12	29	
		% within médium	23,3%	35,3%	27,1%	
		Adjusted Residual	-1,3	1,3		
		prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	17	10	27	
		% within médium	23,3%	29,4%	25,2%	
		Adjusted Residual	-0,7	0,7		
		legalizace, proti zprůšnění legislativy	14	4	18	
		% within médium	19,2%	11,8%	16,8%	
		Adjusted Residual	1,0	-1,0		
	Total	73	34	107		
	% within médium	100,0%	100,0%	100,0%		

Chi-Square Tests

rok		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
2002	Pearson Chi-Square	3,200 ^a	3	,362
	Likelihood Ratio	3,231	3	,357
	Linear-by-Linear Association	,008	1	,928
	N of Valid Cases	107		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,72.

Mezi roky 2006 a 2007 se ale mediální obraz drogové problematiky ve spojení s politikou v MF DNES lišil, alespoň pokud jde o rozdělení sledovaných čtyř rámců (*tabulka 24*). Zatímco v roce 2007 dominovalo v MF DNES téma omezení nabídky (60,9 % všech rámců, podobně jako v předchozích letech), ve volebním roce 2006 byl tento rámec oslabený (19,7 %), částečně díky polarizaci tématu mezi zastáncem *legalizace* marihuany a její odpůrcem. Na základě srovnání volebního a nevolebního období v MF DNES tedy můžeme říci, že se Unii svobody podařilo nastolit do médií rámec drogové problematiky *legalizace*. V roce 2006 byl nicméně výrazně posílen rámec *kriminální, menšinová témata a osobní rozměr*, to když byl program US-DEU v médiích zařazován do souvislosti s tématy pro menšiny a když byli politici dotazováni na osobní zkušenost s drogami (dále viz. případová studie v kapitole VI. II.). Rok 2006 byl tedy na základě dostupných dat při srovnání volebního a nevolebního období jediný, ve kterém se politickým stranám nepodařilo nastolit rámec drogové problematiky do médií.

Tabulka 24: Srovnání rámců drogy politiky v médiích v předvolebním období 2006 a ve stejném období následujícího, nevolebního roku 2007.

Členění na čtyři rámce * médium * rok Crosstabulation

rok	Členění na čtyři rámce		médium		Total
			MFD volebního roku	MFD následujícího roku	
2006	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	Count	12	28	40
		% within médium	19,7%	60,9%	37,4%
		Adjusted Residual	-4,4	4,4	
	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	Count	33	8	41
		% within médium	54,1%	17,4%	38,3%
		Adjusted Residual	3,9	-3,9	
	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	6	6	12
		% within médium	9,8%	13,0%	11,2%
		Adjusted Residual	-,5	,5	
	legalizace, proti zpřísnění legislativy	Count	10	4	14
		% within médium	16,4%	8,7%	13,1%
		Adjusted Residual	1,2	-1,2	
Total		Count	61	46	107
		% within médium	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

rok		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
2006	Pearson Chi-Square	22,556 ^a	3	,000
	Likelihood Ratio	23,495	3	,000
	Linear-by-Linear Association	7,336	1	,007
	N of Valid Cases	107		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,16.

Tvrzení o významné odlišnosti obrazu drog v předvolebním období roku 2006 můžeme diskutovat také s ohledem na srovnání jednotlivých rámců mezi roky 1996 a 2006. Roky 2002 a 2006 se výrazně liší od roků 1996 a 1998 významným poměrem rámce *legalizace* (19,2 % v roce 2002 a 16,4 % v roce 2006 oproti 6,6 % v roce 1996 a 5,6 % v roce 1998, viz. *tabulka 25*). Nárůst rámce *kriminalita a menšinová témata* byl v roce 2006 významný oproti všem předcházejícím obdobím. Rámec *boj proti drogám, omezení nabídky drog a proti legalizaci* popřípadě *pro zpřísnění legislativy* měl v letech 2002 a 2006 v MF DNES výrazně menší zastoupení než v letech 1996 a 1998 (významný byl například rozdíl mezi rokem 1996, kdy tento rámec pokrýval 55,3 % obsahů v MF DNES, a rokem 2006, kdy to bylo už jen 19,7 % obsahů). Výrazný byl také pokles rámce *prevence* popřípadě *mládež a drogy* v roce 2006 (9,8 % v roce 2006 oproti 23,3 % v roce 2002). Z tabulky také vyplývá, že rozdělení rámců v letech 1996 a 1998 bylo srovnatelné – v obou případech také vládlo veřejnému diskursu zpřísnění drogové legislativy, jak ho prosazovala KDU-ČSL (viz. *kapitola V. II. III* a následující oddíl této kapitoly věnovaný nastolování rámců do médií).

Tabulka 25: Srovnání rámců drogy a politiky v médiích v letech 1996 až 2006.

Členění na čtyři rámce * rok * médium Crosstabulation

médium			rok				Total
			1996	1998	2002	2006	
MFD volebního roki Členění na čtyři rámce	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	Count	42	45	25	12	124
		% within rok	55,3%	50,6%	34,2%	19,7%	41,5%
		Adjusted Residua	2,8	2,1	-1,4	-3,9	
	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměři	Count	16	22	17	33	88
		% within rok	21,1%	24,7%	23,3%	54,1%	29,4%
		Adjusted Residua	-1,9	-1,2	-1,3	4,7	
	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	13	17	17	6	53
		% within rok	17,1%	19,1%	23,3%	9,8%	17,7%
		Adjusted Residua	-2	,4	1,4	-1,8	
	legalizace, proti zpřísnění legislativy	Count	5	5	14	10	34
		% within rok	6,6%	5,6%	19,2%	16,4%	11,4%
		Adjusted Residua	-1,5	-2,0	2,4	1,4	
Total		Count	76	89	73	61	299
		% within rok	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

médium		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
MFD volebního roki	Pearson Chi-Square	42,118 ^a	9	,000
	Likelihood Ratio	41,554	9	,000
	Linear-by-Linear Association	13,105	1	,000
	N of Valid Cases	299		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected co 6,94.

Poslední hypotézou, která se týká nastolování rámců drogové problematiky do médií, je *hypotéza 3*, že rámce drogové problematiky v médiích v předvolebním období odpovídají rámcům drogové problematiky v politickém diskursu. Nejprve jsou zde srovnány čtyři základní rámce mezi MF DNES a politickým diskursem v jednotlivých letech, následuje srovnání rámců mezi Právem a politickým diskursem v jednotlivých letech a konečně celkové srovnání obou diskursů.

Pokud jde o MF DNES, hypotéza o homogenitě rozložení rámců nebyla vyvrácena v žádném roce, s výjimkou roku 2006. V předvolebních obdobích roku 1996, 1998 a 2002 tedy MF DNES dosahovala shodného rozložení rámců jako politický diskurs (*chi-square 0,054* v roce 1996, *0,892* v roce 1998 – viz. *tabulka 26*, *0,299* v roce 2002). Výsledek pro rok 1998 představuje *tabulka 26*, pro rok 2006 *tabulka 27*. Na základě poznatků o nastolování politické agendy o drogové problematice do médií, které byly představeny v *kapitole V.II.II.*, můžeme homogenitu mezi rámci těchto dvou diskursů kauzálně přisoudit nastolování politické agendy o drogách do médií. *Hypotéza 3* je tímto v letech 1996, 1998 a 2002 potvrzena.

Tabulka 26: Srovnání rámců drogové problematiky v předvolebním období 1998 v MF DNES a v politickém diskursu.

Členění na čtyři rámce * médium * rok Crosstabulation

				médium		Total
				MFD volebního roku	politický diskurs	
rok						
1998	Členění na čtyři rámce	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	Count	45	30	75
			% within médium	50,6%	51,7%	51,0%
			Adjusted Residual	-,1	,1	
	kriminální, menšinová témata, osobní rozměr	Count	22	13	35	
		% within médium	24,7%	22,4%	23,8%	
		Adjusted Residual	,3	-,3		
	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	17	10	27	
		% within médium	19,1%	17,2%	18,4%	
		Adjusted Residual	,3	-,3		
	legalizace, proti zpřísnění legislativy	Count	5	5	10	
		% within médium	5,6%	8,6%	6,8%	
		Adjusted Residual	-,7	,7		
Total			Count	89	58	147
			% within médium	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

rok		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
1998	Pearson Chi-Square	,619 ^a	3	,892
	Likelihood Ratio	,610	3	,894
	Linear-by-Linear Association	,033	1	,855
	N of Valid Cases	147		

a. 1 cells (12,5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 3,95.

Jak již bylo uvedeno, rámce drogové problematiky v politickém a mediálním diskursu se ovšem liší v roce 2006 – který se paradoxně vymyká ze všech předchozích let svým akcentem na drogovou problematiku přímo ve volebním programu, a nastolení rámců drogové problematiky do médií se tak zdálo být pro rok 2006 významné (s ohledem na volební kampaň US-DEU).

MF DNES se v roce 2006 výrazně odchýlila od politického diskursu zejména v rámci *kriminální, menšinové téma* nebo *osobní rozměr* (54,1 % z rámců v MF DNES ve srovnání s 25,6 % rámců v politickém diskursu). Zároveň také MF DNES přinesla výrazně menší podíl témat *prevence a mládež a drogy* než politický diskurs (9,8 % MF DNES oproti 32,6 % v politickém diskursu), dále viz. *tabulka 27*. Detailnější pohled na rozdíl mezi politickým a mediálním diskursem přináší *tabulka E v příloze 4*, která rozděluje politický diskurs a MF DNES do původních desíti rámců, které sice obsahují statisticky nevýznamný počet jednotek v některých kategoriích, ale umožňují objasnění příčin, proč se rámce MF DNES v roce 2006 odchýlily na rozdíl od předchozích let od rámců prezentovaných politiky.

Tabulka 27: Srovnání rámců drogové problematiky v předvolebním období 2006 v MF DNES a v politickém diskursu.

Členění na čtyři rámce * médium * rok Crosstabulation

rok	Členění na čtyři rámce		médium		Total
			MFD volebního roku	politický diskurs	
2006	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	Count	12	15	27
		% within médium	19,7%	34,9%	26,0%
		Adjusted Residual	-1,7	1,7	
	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	Count	33	11	44
		% within médium	54,1%	25,6%	42,3%
		Adjusted Residual	2,9	-2,9	
	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	6	14	20
		% within médium	9,8%	32,6%	19,2%
		Adjusted Residual	-2,9	2,9	
	legalizace, proti zprísnění legislativy	Count	10	3	13
		% within médium	16,4%	7,0%	12,5%
		Adjusted Residual	1,4	-1,4	
Total		Count	61	43	104
		% within médium	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

rok		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
2006	Pearson Chi-Square	15,656 ^a	3	,001
	Likelihood Ratio	15,982	3	,001
	Linear-by-Linear Association	,349	1	,555
	N of Valid Cases	104		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,38.

Z tabulky E v příloze 4 jsou jednoznačně patrné rozdíly v rámcích, které použila MF DNES a které použili politici. 46 % rámců v MF DNES se zabývalo *osobním rozměrem* drogové problematiky – dotazováním politických představitelů na jejich zkušenost s drogami, u které lze předpokládat určitou negativní konotaci (proto byla tato kategorie sloučena s rámcem *kriminalita*).

Politici sami ve sněmovních diskusích ani v politických programech tento rámec nevyužívali, a MF dnes sama se k němu významně neuchylovala ani v minulých letech. MF DNES tedy v roce 2006 vytvořila specifický významný rámec, který můžeme s ohledem na jeho četnost v politickém diskursu označit za výhradně mediální. Dále MF DNES ve sledovaném období prakticky nepoužívala konotace s *kriminálním* rozměrem drogové problematiky, alespoň ve srovnání s politickým diskursem (3,3 % v MF DNES oproti 25,6 % v politickém diskursu), což je v logickém souladu s akcentováním rámce *legalizace* (16,4 % rámců v MF DNES oproti 7 % rámců v politickém diskursu). Po vynechání *osobního rozměru* ze seznamu rámců, které se objevily v MF DNES v souvislosti s drogovou problematikou se změní dosavadní poměry rámců – bez tohoto rámce se mediální

obraz drog v MF DNES signifikantně neliší od mediálního obrazu drog v politickém diskursu (*tabulka 28, chi-square 0,59*), nelze tedy zamítnout hypotézu o homogenitě (mj. s ohledem na počet jednotek *rámce 4* v politickém diskursu).

Tabulka 28: Srovnání rámců drogové problematiky v předvolebním období 2006 v MF DNES a v politickém diskursu – vyloučení rámce „osobní rozměr“.

čtyři rámce bez osobního rozměru * médium * rok Crosstabulation

			médium		Total	
			MFD volebního roku	politický diskurs		
rok						
2006	čtyři rámce bez osobního rozměru	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	Count	12	15	27
			% within médium	34,3%	34,9%	34,6%
			Adjusted Residual	-,1	,1	
		kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	Count	7	11	18
		% within médium	20,0%	25,6%	23,1%	
		Adjusted Residual	-,6	,6		
		prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	6	14	20
		% within médium	17,1%	32,6%	25,6%	
	Adjusted Residual	-1,6	1,6			
	legalizace, proti zpřísnění legislativy	Count	10	3	13	
	% within médium	28,6%	7,0%	16,7%		
	Adjusted Residual	2,5	-2,5			
	Total	Count	35	43	78	
		% within médium	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

rok		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
2006	Pearson Chi-Square	7,449 ^a	3	,059
	Likelihood Ratio	7,676	3	,053
	Linear-by-Linear Association	1,267	1	,260
	N of Valid Cases	78		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5,83.

Hypotézu 3 o homogenitě rozložení rámců mezi mediálním a politickým diskursem v předvolebním období potvrzuje také rozložení rámců v deníku Právo – všechny *chi-square* testy v letech 1996 - 2006 překročily hodnotu 0,05, takže můžeme říci, že potvrzují hypotézu o nastolení politické agendy o drogách do médií, respektive srovnatelnost rámců, ve kterých je drogová problematika prezentována v mediálních a politických obsazích.

Při pohledu na mediální obraz drog v předvolebním období v letech 1996 až 2006, tedy sloučení jednotlivých roků, a jeho srovnání s obrazem drog v politickém diskursu v předvolebním období, což může vyhladit některé rozdíly z jednotlivých let a nabídnout validitu většího souboru, nacházíme některé statisticky významné odlišnosti (*tabulka 29, chi-square 0,009*).

Tabulka 29: Srovnání rámců drogové problematiky v předvolebním období 2006 v MF DNES a v Právo s politickým diskursem.

Členění na čtyři rámce * medium celkem Crosstabulation

			medium celkem		Total
			MFD a Právo volebního roku	politický diskurs	
Členění na čtyři rámce	boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	Count	205	94	299
		% within medium celkem	41,9%	42,5%	42,1%
		Adjusted Residual	-,2	,2	
	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	Count	126	48	174
		% within medium celkem	25,8%	21,7%	24,5%
		Adjusted Residual	1,2	-1,2	
	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	101	66	167
		% within medium celkem	20,7%	29,9%	23,5%
		Adjusted Residual	-2,7	2,7	
	legalizace, proti zpřísnění legislativy	Count	57	13	70
		% within medium celkem	11,7%	5,9%	9,9%
		Adjusted Residual	2,4	-2,4	
Total	Count	489	221	710	
	% within medium celkem	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,667 ^a	3	,009
Likelihood Ratio	11,979	3	,007
Linear-by-Linear Association	,126	1	,723
N of Valid Cases	710		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 21,79.

Mediální diskurs reprezentovaný deníky MF DNES a Právo kladl relativně menší důraz na rámce spojené s *prevencí a ohrožením mládeže drogami* (20,7 %). 29,9 % věnovaných této problematice v politickém diskursu může vypovídat o snaze politiků předložit veřejnosti koncepci ochrany před nežádoucími jevy, zejména pokud jde o děti a mládež, které můžeme považovat za nejzranitelnější, nicméně na tento jejich apel média nereagovala ve stejné míře, ačkoli je zajímavé, že oba diskursy kladly stejný důraz na *omezení nabídky a boj proti drogám*. Tento typ apelu na veřejnost byl pro média přijatelný a prezentovala ho ve stejné míře jako političtí představitelé. V mediálním diskursu se každopádně objevoval výrazně větší podíl rámce *legalizace*, kterým buď byly doplněny politické proklamace nebo kterým se média sama zabývala (viz. *tabulka 29*).

Závěrem lze konstatovat, že rozložení rámců v mediálním a politickém diskursu bylo ve všech jednotlivých obdobích s výjimkou roku 2006 srovnatelné. Ačkoli závěry potvrzují hypotézy o nastolení politické agendy o drogách do médií, výsledek roku 2006 by mohl také poukazovat na to, že média a politika sice artikuluji stejné zarámování tématu, ale na nastolení významného tématu politiky reagují média nastolením vlastního rámce.

VI. Případová studie

V rámci případové studie bylo sledováno politické nastolování agendy v MF DNES v předvolebním období roku 2006 a sněmovní tisky ve stejném období. Cílem bylo identifikovat některé koncepty představené v teoretické části práce a rámce a kategorie stanovené v kapitole IV. této práce.

VI. I. Politická akce a nastolení drogové problematiky do médií

Následující kapitola představí příklady dvou kategorií nastolování drogové problematiky do médií – pasivní nastolení agendy v podobě kategorie minulá akce a aktivní nastolení agendy v kategorii politická akce.

VI. I. I. Spojení politické strany a drog – minulá akce

Politickou stranou, která byla v souvislosti s drogami často zmiňována, je KDU-ČSL, a to aniž by v tom ohledu musela ve sledovaném období učinit libovolné prohlášení. *„Klonování, potraty, svatby mužů s muži a žen se ženami, adopce dětí homosexuály, legalizace měkkých drog - to vše, co moderní společností hýbe, klidnou sílu (KDU-ČSL, pozn. aut.) zneklidňuje, (24. 5. 2006)“* popřípadě *„nemáte sebemenší pochopení pro svazky homosexuálů a máte za to, že experimentátoři s drogami si nezaslouží slitování? ... Právě na váš hlas čeká KDU-ČSL. (24. 5. 2006)“*.

Druhou stranou, která se o spojení s drogami v tisku nezasloužila, je KSČM, o které komentátor v MF DNES napsal: *„Vliv a pozici si komunisti získávají praktickou politikou ze dne na den, kritikou režimu, vlády, poměrů, nezaměstnanosti, počasí, bídy, kulturního úpadku, USA, Němců, drog, čehokoliv (26. 5. 2006).“*

Tyto dva příklady poukazují na nastolení mediální agendy o drogách a politicích bez toho, aby mu předcházela snaha ze strany politiků. Z hlediska rámců identifikovaných v kapitole IV. II. III. jde o *minulé akce*, které média z vlastní iniciativy připomínají v předvolebním období.

VI. I. II. Angažovanost politika v drogové kauze – nastolení agendy

Drobnou kauzou, kterou je možné v souvislosti s politikou a drogami zmínit, je vyjádření ministra vnitra k nespravedlivému obvinění dvou českých řidičů převážejících heroin bez jejich vědomí. 3. 3. 2006 MF DNES uvedla, že Ministr

vnitřní přislíbil pomoc, 4. 4. 2006 už MF DNES informovala o tom, jak se ministr vnitřní vyjádřil pro Českou televizi. Jednalo se o příklad intermediální agendy, kdy zpráva publikovaná v tištěných médiích vyvolala odezvu v elektronických médiích, a tištěná média se jí díky tomu musela dále věnovat. Zároveň zde byla patrná snaha ministra vnitřní o osobní angažovanost v drogové kauze, přičemž mu bylo dáno najevo, že to nespadá do jeho kompetencí.

V dalším pokračování kauzy, v článku ze 7. 3. 2006, se MF DNES věnovala rodinám postižených, přičemž se vracela k aktivitě ministra – ten v rozporu s tvrzením soudce v článku ze 7. 3. 2006 uvedl, že si vyžádal materiály, aby zjistil, jak může odsouzeným pomoci (podle soudce se v celé kauze v podstatě nemohl účinně angažovat). Tím ve sledovaném období kauza skončila. Zaměření volební kampaně na lehké drogy bylo v MF DNES zveřejněno více než o měsíc později, 24. 4. 2006, přičemž v ní hlavní roli stejně jako ve výše jmenované kauze hrál Pavel Němec, předseda US-DEU.

Jednalo se zde o příklad politické akce, tedy způsobu, jakým se politik dostal v médiích do spojitosti s drogovou problematikou. Akce vyžadovala jeho aktivní zapojení, nicméně nesouvisela v té době s volebním programem strany ani s volební kampaní.

VI. II. Předvolební kampaň US-DEU

VI. II. I. Představení předvolební kampaně a její mediální framing

V parlamentních volbách 2006 byla nejvýznamnější prvkem pokud jde o vztah drog a politiky předvolební kampaň US-DEU. Kampaň představila 23. 4. 2006 jako reakci na nízké volební preference u voličů, údajně na základě analýzy voličského trhu, která jim poradila, že mladí lidé, kteří kouří marihuanu, jsou cílovou skupinou, kterou žádá ze stávajících stran neoslovuje. „*Voliči chtějí normální lidi, kteří dělají chyby jako oni, „it's legal to be loser“ nebo „it's legal to die“*“ (24. 4. 2006).

Rámec, ve kterém se zde drogová problematika objevila, byla tedy legalizace popřípadě dekriminálníce marihuany, mimovolně v kombinaci s výrazy jako byl „*ztroskotanec*“ nebo „*lidé, kteří dělají chyby*“. V rozhovoru pro média řekl předseda strany, že se jedná o kampaň, která je konsistentní s její dlouhodobou politikou, ačkoli mu bylo ze strany novináře naznačováno, že se jedná o překvapivou

kombinaci. Kampaň tedy měla odpovídat na potřebu jedné voličské skupiny, a svou kontroverzí jí byla zaručena pozornost médií. Ze způsobu ztvárnění byly však patrné rozpaky nad věrohodností kampaně a její slučitelností s dosavadní image strany.

Negativní konotace s kouřením marihuany se přesunula i na stránky tisku, za což je možné považovat označení předsedy strany jako „*ušmudlaného anarchistu, který se cítí nejlépe s cigaretou marihuany*“ (16. 5. 2006). Rozhovor s předsedou strany byl pro změnu uvozen tím, že strana obhajuje „*huliče*“ (17. 5. 2006). Komentář v MF DNES pro změnu nepřímo označil Unii svobody za stranu „*páchnoucí marihuanou*“ (18. 5. 2006), což lze považovat také za parafrázi volebního spotu US-DEU. Popřípadě se šéf US-DEU „*promění ze snoba v obleku v obhájce kuřáků marihuany ve vytahaném tričku*“ (31. 5. 2006). Při analýze textů, které se zabývaly kampaní US-DEU se nabízí otázka, zda ji sama strana brala vážně, tedy zda šlo pouze o ironizaci ze strany médií, nebo zda ji devalvovala sama strana.

VI. II. II. Nastolení agendy kampaně US-DEU v médiích

Zároveň byl každý z politických představitelů US-DEU novináři v souvislosti s kampaní dotazován na to, zda marihuanu někdy kouřil, což všichni popírali. Na stejnou otázku byli dotazováni také lídři parlamentních stran krajskými redakcemi MF DNES. Všem byla jako poslední z deseti položena otázka: „*Kouřil jste někdy marihuanu nebo užil jinou nelegální drogu?*“ (31. 5. 2006)“. Titulek článku potom zněl: *Jediná shoda – marihuanu ne*. V pěti z patnácti článků věnovaných této anketě v regionálních mutacích deníku se marihuana dostala do titulku, přičemž byla označena buď za jeden z mála bodů shody, nebo byla vyzdvižena výjimka – za předpokladu, že daný lídr kandidátky marihuanu užil.

US-DEU tak jasně nastolila médiím agendu, v rámci které byli politici dotazováni na vlastní užívání drog. Otázkou ovšem je, proč se MF DNES rozhodla pro tuto formulaci otázky – devět dalších otázek mělo totiž ryze koncepční, a nikoli osobního ráz. MF DNES se rozhodla položit politikům otázku na jejich osobní zkušenost s drogou, namísto aby se zeptala na postoj k legalizaci nebo dekriminálnízaci marihuany. Na tomto místě lze jen spekulovat o tom, zda byla motivem snaha nestavět politiky do přímé konfrontace s kampaní US-DEU popřípadě zda MF DNES nepovažovala legalizaci za reálnou variantu, nebo zda šlo spíše o pokus vytvořit závěrečnou, odlehčenou, a pro čtenáře zajímavou otázku.

Pokud jde o nastolení agendy, je možné, že kampaň US-DEU nastolila téma minimálně ve dvou dalších článcích. Jedním z nich bylo dotazování na středních školách na volební preference a druhým potom zpráva o bleskovém průzkumu agentury STEM, který se dotazoval na podporu legalizace marihuany v České republice.

Dále lze najít odkaz na volební kampaň US-DEU v rámci reportáže ze čtení nové knihy Michala Viewegha, ačkoli šlo spíše o zmínku, která byla vyvolaná dotazem čtenáře (který samozřejmě mohl souviset s nastolením agendy ze strany US-DEU). Dále je zajímavé, že hned ve druhé z padesáti otázek, na které se MF DNES zeptala leaderů parlamentních politických stran 31. 5. 2006, zazněl dotaz na legalizaci marihuany – jakoby z něj předvolební kampaň US-DEU učinila politický krok, který byl reálný.

K důkladnému posouzení dopadu kampaně US-DEU na celou otázku legalizace marihuany by v kontextu mediálních obsahů musela ovšem prokázat detailnější studie. Každopádně v uvedené sérii dotazů, kdy byla otázka položena jako přístup k „*legalizaci marihuany*“ můžeme zároveň říci, že MF DNES převzala *framing* US-DEU, ačkoli z pohledu kvantitativní analýzy rámců uvedené v kapitole V. nešlo o statisticky významný jev.

VI. II. III. Nastolení politické agendy do médií

Analýza sněmovních tisků, které jsou pro účel této práce považovány za vzorek politické agendy nastolované do médií, ukázala, že byla problematika legalizace drog krátce před spuštěním volební kampaně US-DEU (23. dubna 2006) diskutována v Parlamentu poslanecké sněmovny ČR v souvislosti s projednáváním *Vládního návrhu zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů* (tisk č. 265, 11. dubna 2006) v prvním čtení.

Ačkoli se zákon zabýval regulací legálních návykových látek, debata se přesunula do roviny látek nelegálních a problematiku legalizace drog v ní nastolil poslanec za Unii svobody, poslanec Miroslav Ouzký. Z úst Ouzkého tak zaznívaly argumenty proti regulaci a prohibici: „*Skutečná restrikce zvyšuje dopady na zdraví a životy nejmladší generace* (PSP, 11. 4. 2006),“ a další argumenty, které byly poslancem za KSČM, Josefem Janečkem, nepřímě označeny za snahy o legalizaci

měkkých drog: „*Já to často slyším od našich kolegů, kteří jsou známí tím, že se snaží onou salámovou metodou liberalizovat prostor pro nelegální drogy v prvním kroku, tzv. měkké drogy, to je marihuanu atd., a udělat z nich drogy legální* (PSP, 11. 4. 2006).“ Po angažovanosti předsedy US-DEU Pavla Němce byla tato parlamentní diskuse po politické akci uvedené v kapitole VI.I.II. druhým předstupněm pro nastolení agendy legalizace drog do veřejné sféry.

Závěr

Práce představila koncept nastolování agendy na příkladu drogové problematiky v předvolebním období a nastolení politické agendy do médií, konkrétně MF DNES a deníku Právo. Z teoretické části práce zvolila praktická analýza koncept *framingu*, na základě kterého bylo v kvalitativní substudii (*kapitola IV.*) identifikováno deset rámců, ve kterých byla v mediálním a politickém diskursu zobrazována drogová problematika (*boj, právní normy, drogová politika – snižování nabídky, proti legalizaci, kriminalita, menšinové téma, osobní rozměr, mládež a drogy, drogová politika – snižování poptávky, legalizace*). Tyto rámce byly pro účel kvantitativní analýzy sdruženy do čtyř skupin, které umožnily statisticky významnou analýzu výskytu rámců v *cross tabs* na základě *chi-square* testu.

Pokud jde o výskyt rámců v celém souboru, nejvíce zastoupený byl rámec *kriminalita* (16 %), *omezení nabídky* (15,7 %), *omezení poptávky* (13,4 %), nicméně deset rámců bylo rozloženo celkem rovnoměrně v celém souboru. Po přeskupení rámců podle jejich významů do čtyř souborů byl nejvíce zastoupen *soubor 1* zahrnující rámce *boj proti drogám, právní normy, potlačení nabídky a proti legalizaci* (42,7 % všech rámců). V další analýze bylo srovnáváno rozložení rámců napříč podsoubory, které byly členěny podle typu diskursu, média, autora nebo způsobu nastolení agendy. Významné odlišnosti v nastolení rámců byly identifikovány mezi celostátními a regionálními mutacemi deníků, mezi sděleními redakčními a politickými, a také mezi tím, jestli byly drogy hlavním tématem sledovaného textu nebo jestli byly pouze zmíněny (v těchto případech převládal rámec *kriminalita*, což je typické také pro programy politických stran).

Pokud jde o srovnání mezi deníky předvolebního a nevolebního období, z hlediska významnosti tématu drogy, kterou lze odvodit z počtu článků publikovaných na toto téma, je v období před volbami publikováno statisticky významně více článků, což potvrzuje *hypotézu 1* této práce, přičemž politickou agendu se daří v předvolebním období lépe nastolovat v deníku Právo.

V mediálních obsazích můžeme dále identifikovat pět kategorií nastolení politické agendy, z nichž nejčastější je *politická akce* (41 %), tedy referování médií o konkrétní akci nebo události, která drogy a politiku spojuje. Relativně významný byl také podíl politických kampaní (17,8 %, na kterých se podepsala zejména US-DEU

v roce 2006) a politických programů (10,8 %). Pokud jde o vztah rámců – média a volební kampaně nejčastěji nastolovala rámeček *legalizace*, v konkrétní *politické akci* nebyl prostor pro kriminální rozměr drogové problematiky a ve volebních kampaních se na rozdíl od jiných způsobů nastolení politické agendy neobjevoval *boj proti drogám*. Zmínka o drogové problematice se v každých volbách vyskytovala v osmi až třinácti volebních programech, nicméně některé strany významně figurovaly ve sledovaném souboru, aniž by drogovou problematiku ve svém programu akcentovaly (např. ODS).

Srovnání souborů rámců v předvolebním období a ve stejném období nevolebního roku nepřineslo významné rozdíly, s výjimkou roku 2006, kdy MF DNES uplatnila nový významný rámeček – *osobní vztah*, když se politiků dotazovala na jejich zkušenosti s marihuanou. Unii svobody se tedy podařilo v roce 2006 nastolit významnost tématu drogy, což potvrzuje i případová studie, nicméně MF DNES na něj aplikovala mediálně specifický rámeček, což potvrzuje *hypotézu 2* této práce – o rozdílu v mediálním zarámování drogové problematiky v předvolebním období a ve stejném období nevolebního roku.

Na základě provedené analýzy můžeme konstatovat, že politici nastolují v předvolebním období rámeček drogové problematiky do médií, což se prokázalo v jednotlivých předvolebních obdobích v letech 1996, 1998, 2002 a 2006, po vyloučení mediálně-specifického rámečku *osobní rozměr* (vztah politika a drogy), který média nastolila v roce 2006 a který můžeme zařadit do konceptu *primingu* vymezeného v kapitole I.II.II., což potvrzuje *hypotézu 3* této práce. Stejný závěr o homogenitě politických a mediálních rámců ovšem nelze učinit na průřezových datech – rámeček v celkové předvolební mediální agendě se odlišují od rámců politického diskursu.

Závěry kvantitativní obsahové analýzy a analýzy nastolení agendy jsou potvrzeny v případové studii, kde za vhodný případ nastolení agendy můžeme považovat jednání deníku MF DNES v předvolebním období – MF DNES položila ve všech regionálních mutacích čelním politikům dotaz na to, zda sami užili marihuanu nebo jinou nelegální drogu. K závěrům kvalitativní analýzy patří to, že minimálně ve třech ze čtyř sledovaných předvolebních období byly drogy významným tématem, dvakrát v souvislosti s legislativními úpravami drogové problematiky (1996, 1998) a jednou jako předmět volební kampaně (2006).

Seznam použité literatury

Zahraniční odborné články

ANTILLA, A., KUUSARI, K.: The Normalisation of Drugs and Alcohol Use in Finnish Youth Magazines. In Lalander, P. & Salasuo, M. (Eds.): *Drugs and Youth Cultures. Global and Local Expressions*. NAD Publication No. 46. Helsinki, 2005.

BENFORD, R. D., WORDEN, S. K., ROCHFORD, E. B., SNOW, D. A.: Frame Alignment Processes, Micromobilization and Movement Participation. *American Sociological review*, 1986, Vol. 51, str. 464 – 481.

BROSIUS, H. B., WEINMANN, G.: *Who sets the Agenda? Nastolení agendy as a Two-step flow*. *Journal of Public Opinion Research*, Vol. 4, No. 2, 1994, str. 323 – 341.

BURGELMANN, J. C.: Political parties and their impact on public service broadcasting in Belgium. Elements from a political – sociological approach. *Media, Culture and Society*. 1989, Vol. 11, str. 167 – 193.

CLARKE, P.: Review - The Emergence of American Political Issues: The Nastolení agendy Function of the Press. by Donald L. Shaw ; Maxwell E. McCombs Source: *The Public Opinion Quarterly*, Vol. 43, No. 3, (Autumn, 1979), pp. Str.-440

COOK, F. L., MANZA, J.: A Democratic Polity? Three Views of Policy Responsiveness to Public Opinion in the United States. *American Politics Research*, November 2002, Vol. 30 No. 6, str. 630-667.

DANIELIAN, LUCIG H., REESE STEHEN, D.: *A Closer Look at Intermedia Influences on Nastolení agendy: The Cocaine Issue of 1986*. From Shoemaker, P.J.: *Communication Campaigns About Drugs – Government, Media and the Public*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.. New Jersey 1989.

DEARING, J. W., ROGERS., E. M.: *Nastolení agendy*. Thousand Oaks, Sage, 1996.

DEARING, J.: Review of Communication and Democracy: Exploring the Intellectual Frontiers in Nastolení agendy Theory. by Maxwell McCombs ; Donald L. Shaw ; David Weaver. *The Public Opinion Quarterly*, 1998, Vol. 62, No. 1, str. 125-128.

DeVREESE, C.: *Framing Europe, Television news and European integration*. Het Spinhuis, Amsterdam. 2005

EILDERS, Ch.: Conflict and Consonance in Media Opinion: Political Positions of Five German Quality Newspapers.

GANS, H.: *Deciding what's news*. New Oark, Vintage books, 1980.

CHOMSKY, N., HERMAN, S. H.: *Manufacturing Consent*. Pantheon Books, 1988, ISBN 0-3757-1449-9.

JAMESON, J. K., ENTMAN, R.: Democratic Conflict Management – Narrating the New York Budget Cisis After 9/11. *Press/Politics*, 2004, Vol. 9, No. 2, str. 38 – 59.

JOHNSTONE, W. C. J.: Review: Who Controls the News? *The American Journal of Sociology*, Vol. 87, No. 5 (Mar, 1982), str. 1174.

KIOUSIS, S., MCCOMBS, M.: Nastolení agendy Effects and Attitude Strength - *Political Figures Dutiny the 1996 Presidential Election*. *Communication Research*, 2004, Vol. 31 No. 1, str. 36-57.

- KIOUSIS, S., WU, X.: International Agenda-Building and Nastoleni agency - Exploring the Influence of Public Relations Counsel on US News Media and Public Perceptions of Foreign Nations. *The International Communication Gazette*, 2008, VOL. 70(1): 58–75
- KNIGHT, A.: Populism and Neo-Populism in Latin America, Especially Mexico. *Journal of Latin American Studies*, May 1998, Vol. 30, No. 2, str. 223-248.
- LAASTIK, L., VIHALEMM, T.: Uurimisraport – Narkomania representatsioonifid Eesti ajalehtedes 2002, National Institut for Health Development, Tallin, 2004.
- MARQUIS, L.: Moderators of Priming Effects: A Theory and Preliminary Evidence from an Experiment on Swiss European Policy. *International Political Science Review*. 2007, Vol. 28, No. 2, str. 185 – 224.
- MCCOMBS M, SHAW D.: *The Nastoleni agency Function of Mass media*. *The Public Opinion Quarterly*, Vol 36., No. 2., 1972.
- McGREGOR, J., COMRIE, M., FOUNTAINE, S.: Betone the Feel-Good Factor, Measuring Public Journalism in the 1996 New Zealand election Campaign. *Press/POLitics*, 1999, Vol. 4., No. 1, str. 66 – 77.
- MENDELSON, M.: The Media's Persuasive Effects: The Priming of Leadership in the 1988 Canadian Election. *Canadian Journal of Political Science*, 1994, Vol. 27, No. 1, str. 81-97
- MONTGOMERY, M.: Language and power: a critical review of Studies in the theory of Ideology, by John B. Thompson. *Media, Culture and Society*, 1986, vol. 8, str. 41 – 46.
- NADELMANN, E.: Seeking peace in the war on drugs, [The Utne Reader](#). Minneapolis: [Sep/Oct 2001](#). , Iss. 107; str. 61
- NEVILLE, H. A., HAMER, J.: „We Make Freedom": An Exploration of Revolutionary Black Feminism. *Journal of Black Studies*, Vol. 31, No. 4, (Mar., 2001), str. 450.
- PERLMUTTER, D., GOLAN, G.: Counter-imaging: myth-making and Americanization in Israeli Labor Party campaign ads, 2003. *Visual communication*. 2005 SAGE Publications, Vol 4(3), str. 304–332.
- PFETSCH, B.: *Political communication culture in the United States and Germany*. Press/Politics. Vol. 6, No. 1, 2001, str. 46 – 67.
- PROTESS, D. L., COOK, F. L., CURTIN, T. R., GORDON, M. T., LEFF, D. R., McCOMBS, M., MILLER, P.: The Impact of Investigative Reporting on Public Opinion and Policymaking Targeting Toxic Waste. *The Public Opinion Quarterly*, Vol. 51, No. 2, (Summer, 1987), str. 166-185.
- ROBEY, J. S.: The political economy of narcotics: production, consumption, and global markets (a review). *Choice*; Jun 2007; 44, 10; Academic Research Library, str. 1821
- ROSHCO, B.: Review: The Press Through a Prism: Four Views of Two Papers. *The Public Opinion Quarterly*, Vol. 40., No. 2 (Summer 1976), str. 268.
- SAGLIE, J.: A Struggle for the agenda? Norwegian Parties and the European Issue 1989 – 1995. *Party Politics*, 1998, Vol. 4, No. 3, str. 347 – 366.
- SHAW D. L., MCCOMBS, M. E.: *Dealing with Illicit Drugs: The Power – and Limits – of Mass Media Nastoleni agency*. From Shoemaker, P.J.: *Communication Campaigns About Drugs – Government, Media and the Public*. Lawrence Erlbam Associates, Inc.. New Jersey 1989.
- SHAW, R. D., SPARROW, B. H.: *From the Ihned Ring Out: News Kongruence, Cue – Taking and Campaign Coverage*. *Political Research Quarterly*, Vol. 52, No. 2, 1999. str. 323 – 351.

SHOEMAKER, P., REESE, D.: Mediating the message. Theories of influence in mass media context. NY, Longman, 1996.

SHOEMAKER, P.J., EICHHOLZ, M.; KIM, E.; WRIGLEY, B.: Individual and routine forces in gatekeeping Journalism and Mass Communication Quarterly; Summer 2001; 78, 2; ABI/INFORM Global, str.. 233

SHOEMAKER, P: Public Relations versus Journalism? Comments on Turka. The American Behavioral Scientist (1986-1994); Nov/Dec 1989; 33, 2; ABI/INFORM Global, pg. 213

SCHLESINGER, P.; TUMBER, H.; MURDOCK, G.: The Media Politics of Crime and Criminal Justice. The British Journal of Sociology, Vol. 42, No. 3. (Sep., 1991), str. 398.

SIGAL, L.: Bureaucratic Objectives and Tactical Use of the Press. Public Administration review, Vol. 33, No. 4. (Jul. – Aug. 1973), str. 336.

SIGAL, L: Reporters and Officials: The Organization and Politics of Newsmaking, Lexington, 1973.

TEDESCO, J. C.: Issue and Strategy Nastolení agendy in the 2000 Presidential Primaries. American Behavioral Scientist, Vol. 44 No. 12, August 2001 2048-2067

TEECE, M., MAKKAI, T.: Print Media Reporting on Drugs and Crime, 1995 – 1998. Australan Institute of Criminology. July 2000. ISSN 0817-8542, ISBN 0 342 24 1767.

THOMPSON, J. B.: Mass communication and the modern culture: Contribution to a critical theory of ideology. Sociology, 1988, Vol. 22, No. 3, str. 359 – 383.

THOMPSON, J.: The Theory of the Public Sphere. *Review article*. Theory, Culture and Society. 1993, Vol. 10, str. 173 – 189.

VAN DIJK, T., ROJO, M. L.: „There Was a Problem and it Has Been Solved“: legitimating the expulsion of ilegal migrants in Spanish Parliamentary Discourse. Discourse and Society, 1997, vol. 8, no. 4, str. 523 – 556.

Van DIJK, T.: Editorial“ Discourse and ideology. Discourse and Society, Sage, 1998, vol. 9, no. 3, str. 307.

VAN DIJK, T.: On Ideology: a rejoinder. Discourse & Society, vol. 10, no. 3, pp. 454-456, July 1999

VLIEGENHART, R., ROGGEBAND, C.: Framing Immigration and Integration, Relationships between Press and Parliament in the Netherlands. The International Communication Gazette, 2007, Vol. 69, No. 3, str. 295 – 319.

WELCH, M., WOLFF, R.: Decontextualizing the war on drugs: A content analysis of NIG publicaions. *Justice Quarterly : JQ*; Dec 1998; 15, 4; Academic Research Library, str. 719

WHITFORD, A. B., YATES, J.: Policy Signals and Executive Governance: Presidential Rhetoric in the "War on Drugs". The Journal of Politics, Vol. 65, No. 4, (Nov., 2003), str. 995.

WOLTON, D.: *Political Communication: A construction of a model*. European Journal of Communication, Vol. 5, 1990, str. 9 – 28.

ZHOU, X.: Cultural Dimensions and Framing the Internet in China. A Cross-Cultural Study of Newspapers' Coverage in Hong Kong, Singapore, the US and the US. The International Communication Gazette, 2008, Vol. 70, No. 2, str. 117–136.

Domácí odborné zdroje a tištěná literatura

BĚLÁČKOVÁ, V.: *Drogy v programech politických stran*. In Volby 2006, Katedra politologie, VŠE, in print.

BĚLÁČKOVÁ, V.: *Mediální obraz drog v Evropské unii*. Zaostřeno na drogy 1/2007, Úřad vlády ČR, Praha 2007a.

BĚLÁČKOVÁ, V.: *Obraz drog v evropských médiích: odklon od kriminálních aspektů*. Adiktologie, 2008.

BĚLÁČKOVÁ, V.: *Bulvarizace jako droga*. Adiktologie, 2007b, Vol. 7, No. 1, str. 62 – 69.

GROHMANNOVÁ, K. (2006). *Stimulancia a opioidy z pohledu médií*. Adiktologie, Vol. 6, No. 3, str. 351 – 363.

McQUAIL, D.: *Úvod do teorie masové komunikace*. Portál, Praha 2002.

RADIMECKÝ, J.: *Teorie konstrukce drogové politiky / Radimecký, J. (2003) Rhetoric vs. Practice in the European and Czech Drug Policies, disertační práce, Imperial College of Science, Technologies and Medicine, Londýn*. Dostupné 2. května z <http://www.adiktologie.cz/articles/cz/90/204/Teorie-konstrukce-drogove-politiky.html>

REIFOVÁ, I., SHULTZ, W., SCHERER, H., HAGEN, L., KONČELÍK, J.: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Univerzita Karlova, 2004.

SIVEK, V., MIOVSKÁ, L., MIOVSKÝ, M. (2004). *Obraz uživatelů a užívání konopných drog v českých médiích v roce 2003*. Adiktologie, 4(4). 475 – 491

Prameny

CVVM: *Jak jsme tolerantní*. Tisková zpráva. 2003. Dostupné z internetu 2. května 2008, http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100199s_ov30324.pdf

CVVM: *Jak jsou na tom Češi s tolerancí?* 2007. Dostupné z internetu 2. května 2008, http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100199s_ov30324.pdf

CVVM: *Problematika drog očima veřejnosti*. 2002. Dostupné z internetu 2. května 2008, http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/100005s_OB20417.doc

Deník MF DNES a deník Právo, 1. 3. - 1. 6. 1995, 1. 3. - 1. 6. 1996, 20. 3. – 20. 6. 1997, 20. 3. – 20. 6. 1998, 15. 3. – 15. 6. 2001, 14. 3. – 14. 6. 2002, 3. 3. – 3. 6. 2005, 3. 3. – 3. 6. 2006 (elektronická databáze)

NEWTON IT: *Drogy v médiích*. Zaostřeno na drogy 3/2006, Úřad vlády ČR, str. 6.

Programy politických stran kandidujících ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 1996, 1998, 2002, 2006.

Sněmovní tisky 2. – 5. volební období, <http://www.psp.cz/>

ZÁBRANSKÝ, T.: *Je normální být trapný*. Respekt, 22/2006

Přílohy

Příloha 1 - syntax pro vyhledávání v databázi

Annopress a v archivech Poslanecké sněmovny PČR

Období: Volby 1996 - 2006

Zdroje: MF DNES, Právo

Dotaz 1 / drogy a parlamentní strany 1996 – 2006 /: *(drogy OR drog OR omamn* OR psychotropn* OR heroin OR pervitin OR kokain OR marihuana OR hašiš OR MDMA OR LSD) AND (politická strana OR volby OR ODS OR „Občanská demokratická“ OR ČSSD OR „sociálně demokratická“ OR „US – DEU“ OR „US-DEU“ OR KSČM OR komunist* OR „KDU – ČSL“ OR „křesťanští demokraté“)*

Dotaz 2 / drogy a neparlamentní strany 1996 /: *(drogy OR drog OR omamn* OR psychotropn* OR heroin OR pervitin OR kokain OR marihuana OR hašiš OR MDMA OR LSD) AND („Strana zelených“ OR „Svobodní demokraté“ OR „sociálně demokratická“ OR „pravý blok“ OR „nezávislí“ OR „demokratická unie“ OR ODA OR „důchodci za životní“ OR „demokratické levice“ OR „unie středu“ OR „česká pravice“ OR republikán OR „levý blok“ OR hnutí OR „celostátní aktiv“)*

Dotaz 3 / drogy a neparlamentní strany 1998 /: *(drogy OR drog OR omamn* OR psychotropn* OR heroin OR pervitin OR kokain OR marihuana OR hašiš OR MDMA OR LSD) AND (Nezávislí OR „Celostní aktiv občanů“ OR „Demokratická unie“ OR „Občanská koalice“ OR „Moravská demokratická strana“ OR „Důchodci za životní“ OR „strana národně socialistická“ OR „sdružení důchodců ČR“ OR „alternativa 2000“ OR „pravý blok“ OR ODA OR „strana zelených“)*

Dotaz 4 / drogy a neparlamentní strany 2002 /: *(drogy OR drog OR omamn* OR psychotropn* OR heroin OR pervitin OR kokain OR marihuana OR hašiš OR MDMA OR LSD) AND („Národně demokratická strana“ OR „demokratická liga“ OR „Balbínova poetická“ OR „Volba pro budoucnost“ OR „humanistická aliance“ OR „Strana Zelených“ OR „akce za zrušení senátu“ OR naděje OR „nové hnutí“ OR „republikáni Miroslava“ OR „cesta změny“ OR „národně sociální“ OR „romská občanská“ OR „strana zdravého“ OR „strana venkova“ OR „demokratické hnutí“ OR „česká pravice“ OR republikáni OR „sdružení nezávislých“ OR „moravská demokratická“ OR „koalice“ OR „strana za životní“ OR „pravý blok“ OR „strana zelených“ OR „strana demokratického socialismu“)*

Dotaz 5 / drogy a mimoparlamentní strany 2006 /: *(drogy OR drog OR omamn* OR psychotropn* OR heroin OR pervitin OR kokain OR marihuana OR hašiš OR MDMA OR LSD) AND („Strana Zelených“ OR „Strana zdravého rozumu“ OR „Balbínova poetická strana“ OR „Právo a spravedlnost“ OR „Politické hnutí NEZÁVISLÍ“ OR „Česká pravice“ OR „Koruna česká“ OR „Helax – Ostrava se baví“ OR „Pravý blok“ OR „VIZE – méně stresu, více lásky“ OR KPČR OR „Koalice pro českou republiku“ OR „FIS – folklor i společnost“ OR SRŠ OR „Strana rovnost šancí“ OR ČHJ OR „České hnutí za národní jednotu“ OR „Liberální reformní strana“ SNKD OR „Evropští demokraté“ OR „Moravané“ OR ČSNS OR „Česká strana národně socialistická“ OR „Humanistická strana“ OR „Národní strana“ OR „Nezávislí demokraté“)*

Období: Volby 1996 - 2006

Zdroje: Archiv Poslanecké sněmovny parlamentu ČR

Dotaz 6 /syntax pro vyhledávání sněmovních tisků/: *(drogy OR drog OR omamn* OR psychotropn* OR heroin OR pervitin OR kokain OR marihuana OR hašiš OR MDMA OR LSD) AND (1996 OR 1998 OR 2002 OR 2006) AND (března OR dubna OR května OR června)*

Příloha 2 – kódovací kniha pro kvantitativní obsahovou analýzu a analýzu nastolení agendy

1/ Datum

RRMMDD

2/ Médium

- 1 – MF DNES volebního roku
- 2 – MF DNES nevolebního roku
- 3 – Právo volebního roku
- 4 – politická agenda

Politickou agendou se rozumí volební programy politických stran a stenoprotokoly z PSP ČR, viz. níže.

3/ Titulek

první dvě slova titulku

4/ Autor

- 1 – redakce
- 2 – agentura
- 3 – dopisy čtenářů
- 4 – článek politika
- 5 – interpelace
- 6 – jednání
- 7 – program
- 8 - jiné

5/ Článek

- 1 – zpráva
- 2 – noticka
- 3 – komentář
- 4 – anketa
- 5 - rozhovor
- 6 – volební program
- 7 – stenoprotokol
- 8 – jiné

6/ Jednotlivé strany

- 1 – ODS
- 2 – ČSSD
- 3 – KDU-ČSL
- 4 – US-DEU
- 5 - KSČM
- 6 – Strana zelených
- 7 – ODA
- 8 – Sládkovi republikáni
- 9 – jiná levicová
- 10 – jiná pravicová
- 11 – jiná neurčená

Pokud článek nemá přehledový charakter, tedy jsou zmíněny pouze jednotlivé strany.

7/ Parlamentní strany

- 0 - NE
- 1 – ANO

ANO, pokud jsou v článku zmíněny všechny politické strany.

8/ Neparlamentní strany

- 0 - NE
- 1 – ANO

ANO, pokud jsou v článku zmíněny všechny kandidující neparlamentní strany.

9/ Hlavní téma drogy

- 0 - NE
- 1 – ANO

10/ Hlavní rámec pro drogy

- 0 – nelze definovat
- 1 – boj
- 2 – právní normy
- 3 – drogová politika – omezení nabídky
- 4 – proti legalizaci, kriminalizace
- 5 – kriminalita (prostituce, zločin apod.)
- 6 – menšinové téma
- 7 – osobní vztah
- 8 – mládež a drogy
- 9 – drogová politika – omezení poptávky
- 10 – legalizace

11/ Vedlejší rámec pro drogy

- 0 – nelze definovat
- 1 – boj
- 2 – právní normy
- 3 – drogová politika – omezení nabídky
- 4 – proti legalizaci, kriminalizace
- 5 – kriminalita (prostituce, zločin apod.)
- 6 – menšinové téma
- 7 – osobní vztah
- 8 – mládež a drogy
- 9 – drogová politika – omezení poptávky
- 10 – legalizace

12/ Nastolení agendy

- 0 – nedefinováno
- 1 – volební kampaň
- 2 – volební program
- 3 – politická akce
- 4 – minulá akce
- 5 – mediální agenda

Příloha 3 – články uvedené v *tabulce 3*

Článek 1:

Co tíží Prahu? Doprava, tvrdí lidé

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 04.04.2006
Nadpis: Co tíží Prahu? Doprava, tvrdí lidé
Strana: 4
Pořadí: 1
Mutace: Praha
Rubrika: Praha
Autor: MAGDALENA NOVÁ

MF DNES představuje jedničky pražských kandidátek do poslaneckých voleb, které se uskuteční v červnu

Praha - Jednadvacet tváří povede v červnu jednadvacet stran do volební bitvy. Cíl mají stejný - získat co nejvíc z přibližně pětadvaceti křesel, která patří Praze v Poslanecké sněmovně.

Kdo má podle odborníků největší šanci na úspěch? Politoložka Vladimíra Dvořáková je přesvědčena, že to opět bude Občanská demokratická strana. "Praha je tradiční baštou pravice a lidé tady nemají díky nejvyšším příjmům a nejvyšší životní úrovni příliš důvodů volit levici. Nejsou ani tolik konfrontováni se sociálními problémy," vysvětlila Dvořáková pohnutky Pražanů, proč ve volbách pravidelně válčují občanští demokraté demokraty sociální.

Její slova potvrzuje i výzkum, kterým agentura SC&C monitorovala předvolební nálady v Praze. ODS by do urny vhodilo hlas devětatřicet procent Pražanů, ČSSD by to bylo o sedmnáct procent méně. Pětiprocentní hranici nutnou ke zvolení by pak překročily už jen dvě strany -KSČM s devíti procenty a Strana zelených s osmi procenty. Lidovci by volebním sítím propadli, získali by jen čtyři procenta.

Doprava, nebo korupce?

Předvolební výzkum SC&C zachytil také názory Pražanů na největší problémy, se kterými by se měli noví političtí vůdci utkat. Čtyři z pěti bodů získala s přesvědčením korupce a také dopravní situace - hustota a stav silnic, dálnic a obchvatů.

Že obyvatele Prahy tíží právě takové problémy, pochopili i politici. Na dotaz MF DNES, co podle nich nejvíc sužuje hlavní město, většinou svorně odpovídali: doprava, korupce a také kriminalita.

"Největším problémem Prahy je doprava. Řešením je urychlení dostavby metra, dostavba silničního okruhu, využití železniční dopravy na území Prahy a systematická výstavba tramvajových linek v okrajových částech," odpověděl například předseda monarchistické strany Koruna Česká Václav Srb.

**

Jan Skácel

Národní strana

Kdo je lídr: 71 let, původně podnikový právník, dnes ekonomickoprávní poradce

Největší problém Prahy: Největším problémem metropole je bezpečí občanů, to znamená nekompromisní boj proti kriminalitě všeho druhu, především v souvislosti s drogami. Dalšími problémy hlavního města je znečištěné ovzduší a dopravní obslužnost.

Článek 2:

Parkování: hlavní problém Prahy 1

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 06.05.2006
Nadpis: Parkování: hlavní problém Prahy 1
Strana: 5
Pořadí: 1
Mutace: Praha
Rubrika: Praha
Autor: BOHDANA JAROŠOVÁ

Nové Město - Auta, auta a znovu auta. Praha 1 je jimi zahlcená, a i když obyvatele první městské části trápí nedostatek dětských hřišť nebo cenově přístupného občerstvení, hustý automobilový provoz vítězí mezi zápory čtvrti na plné čáře.

"Stačí se po setmění projít Štěpánskou nebo Vodičkovou ulicí. Stojí tam auta, která tam nepatří. Na značkách čtu Kladno, Kolín... Vozidla, která nemají žádné povolení. My platíme a oni tam dál stojí," rozhorlil se Bohumil Bartoš, jehož rodina obývá byt ve Vodičkově ulici už přes sto let.

Problémy s parkováním, provozem aut, prodejem a konzumací drog, násilnou kriminalitou, vandalismem, pouliční prostitucí, stavem ovzduší a hlukem označili za palčivé problémy respondenti exkluzivního výzkumu agentury STEM, která letos na jaře zkoumala, co si obyvatelé Prahy 1 myslí o své městské části. Výrazná většina respondentů má pocit, že se pro návštěvníky

centra dělá více než pro obyvatele první městské části.

"Bojím se o auto. Cokoliv z něj můžu odněst, беру domů. Už nesčetněkrát jsem ho měl poškrábané. Když jdou kolem třeba britští výrobci, nezapomenou se na okolostojících autech podepsat, podotýká Bartoš. Místní patrioti, jak se označily čtyři pětiny dotázaných, se chytají každé novinky, která by mohla přispět k zeslabení provozu. Módním tématem se stalo vybírání mýtného. Podle primátora Pavla Béma by poplatky za vjezd do památkové rezervace mohly na zkoušku fungovat už za dva roky. Snížení počtu automobilů si od jeho zavedení slibují dvě třetiny dotázaných agenturou STEM. Stejnou podporu má i přesun parkovacích míst do podzemí. Obchodní společnosti navíc přitahují do centra sále více aut. Podle starosty Vladimíra Vihana budou nesnáze při parkování a přetížené silnice trápit místní až do vystavění okruhu kolem města. "Bez okruhu nemůžeme nic dělat. V centru jsme na mnoha místech zjednosměrnili provoz, takže se z něj dostanete poměrně jednoduše a ve více variantách, do centra však vjedete menším počtem ulic," nabízí řešení starosta.

Jednosměrky se mají stát také z nábrežních komunikací v první a páté městské části.

"Zajištění bezpečného celodenního stání na odstavných parkovištích na okraji města a cesta městskou hromadnou dopravou do centra by vyřešila dopravní situaci," míní kandidát na starostu za ODS Petr Hejma. Možnosti, jak vyřešit dopravu v centru, je nepřeborně. Skulinky "v systému" pro vynalézavé hlavy však zůstávají dál.

"Tak jako houbaři mají svá místačka, i já mám svoje flíčky v centru Prahy, kde vždycky zaparkuju, a bez placení," chlubí se řidič zelené Škody Octavia, který nechťel uvést své jméno.

Článek 3:

Zneklidněná klidná síla

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 24.05.2006
Nadpis: Zneklidněná klidná síla
Strana: 6
Pořadí: 1
Mutace: Celostátní
Rubrika: Volby 2006
Autor: JANA BENDO VÁ

Lidovci potopili dvě vlády a teď se marně snaží zbavit nálepky rozbíječů

KALOUSKOVA KDU-ČSL. Bez lidovců se obejde málokterá vládní koalice

Připomínají jeden zvláštní plastický portrét ze hřbitova na pařížském Montmartru: ať se na něj díváte zprava, zleva, stále ho máte naproti sobě.

Josef Lux říkával té strategické pozici KDU-ČSL "jsme nad středem". Právě teď se křesťanští demokraté naklánějí víc napravo. Ale jen Bůh ví, kde a s kým na další čtyři roky zakotví. Šrámkovo "být při tom" je zásadou vrytou do mentality lidovců. I jejich pudem sebezáchovy. Třetí alternativou se nestali, zůstávají doplňkem, ale málokterá koalice se bez nich obejde.

Ať už je Cyril Svoboda manévroval na levobok či Miroslav Kalousek na pravobok, jejich podpora se nemění.

Mezi vyjmenovaná lidovecká slova patří klid, rozum, tradice, řád, plynulý vývoj. Jen žádné výstřelky, překotný pokrok, nevyzkoušené experimenty!

Padouch, či hrdina?

Pozice "třetího vzadu" modeluje i jejich politický styl, který je vyhlášeným koktejlem manévrování a zákulisních jednání, což jim dodává punc intrikánů. Potopili Klausovu vládu, potopili Grossovu vládu, v Paroubkově jsou i nejsou. Vždy z "vyššího principu mravního": ODS ani Gross neuměli vysvětlit, jak přišli k penězům. Přestože většina lidí také odmítala finanční čachry politiků, lidovci si vysloužili nálepku rozbíječů. Má-li někdo kráček s morálkou a principy, musí zkrátka být jako ze škatulky. KDU není ze škatulky.

Je ve škatulce.

Snaha zbavit se pověsti rozbíječů koalic je dovedla do pasti. Paroubek veřejně zahýbá s komunisty, ve Sněmovně jsou lidovci téměř v opozici, ale jejich ministři dál ministrují.

Dokud vlády opravdu koalici vládnou, dovedou lidovci vytěžit víc, než váží jejich voličské hlasy.

Ke genetické výbavě strany patří i prvek, který se dá pojmenovat názvem filmu Musíme si pomáhat. Dostaneli lidovec úřad, naplní ho od půdy po střechu "bratry" a "sestrami". Režisér toho filmu Jiří Hřebejk se ostatně stal jejich reklamní tváří. Umělec z Prahy je na míle vzdálený představě tradičního voliče lidovců, venkovana z moravského sklípku s kupou dětí či stařenky z východočeského městečka krácející na mši - a právě proto má jeho tvář pro lidovce velký smysl.

Třetí vzadu, páté kolo u vozu

U sousedů, v Německu a v Rakousku, hrají křesťanští demokraté, resp. lidovci na pravé půli hřiště hlavní roli, u nás ji však obsadili občanští demokraté. Obdobou CDU, o níž lidovci snili, se nestali. V nenáboženské společnosti to těžko mohlo být jinak. Papež je sice jako stranu neúkoluje, ale slovo "křesťanská" je především pro Čechy stále cítit kadidlem. Hřebejk, umělec z velkoměsta, má ukázat, že kostel není ani náhodou centrem lidovecké politiky.

Jenže i "zesvětšování" KDU má své limity. Klonování, potraty, svatby mužů s muži a žen se ženami, adopce dětí homosexuály, legalizace měkkých drog - to vše, co moderní společností hýbe, klidnou sílu zneklidňuje. Mladé, liberálnější voliče zase odrazuje od klidné síly.

Předseda Kalousek to ví, jen věrní katolíci ho do vlády nedostanou. Příznivci stárnou a nepřibývají. Balancuje tedy. Kudy chodí, zdůrazňuje civilní šat KDU a současně péči o tradiční hodnoty. Ultrakonzervativnímu Karasovi uložil bobříka mlčení. Hledá-li někdo důvod, proč volit KDU, může ho najít právě v té schopnosti balancovat, vyhlazovat ostré hrany krajností do hladkého kompromisu. Nekompromisní jsou lidovci jinde: v antikomunismu. Postavili kampaň na srozumitelném rozdělení rolí - ODS je proti ČSSD, KDU proti KSČM. Předseda spočítal i zásluhy: 38 měsíců bránili zemi před socialismem levicové "stojedenáctky". Už dobránili. Z třetího vzadu je páté kolo u vozu. Nebýt nástupu zelených, mohli na protikomunistickou píšťalku i pár důležitých procent přivábit. Nikoli omylem. Skutečně platí, že silní lidovci zvyšují šance mít vládu bez vlivu KSČM.

Třetí důvod, který mohl přitáhnout voliče, léta promarňují: jsou skutečnou stranou žen. Drží víc než polovinu stranických legitimací. Přesto se parlamentní tablo KDU černá havraními obleky. Pražský lídr sice z billboardů volá, že Svoboda chce ženy v politice, ale lidé mají - pro jistotu - volit muže Svobodu.

Tradice je zkrátka tradice.

Minulost - věrný pes

Do voleb jdou lidovci téměř neviditelně. Koaliční Paroubek s nimi nemluví, zato s opoziční ODS reformně cukrují. Levé křídlo strany i Cyrila Svobodu, který si proevropsky tolik rozuměl se socialistou Špidlou, bratr Kalousek zkroutil.

A co když voliči položí na stůl vládu s ČSSD a zelenými? Naklonit se mírně na levobok takový problém nebude. Reformy v mezích mírného pokroku zapadají i do starého dobrého evropského kontextu, v němž se lidovci cítí lépe než Občanská demokratická strana.

Zatím však Miroslavu Kalouskovi politická hra vychází. Vytvořil si obraz reformátora. Na socialistech obratně vydupal víc peněz pro kraje. Při sesazování "bytaře" Grosse předvedl divákům naučné představení, kterak se lidovci nesmíjí být jen s podezřením na korupci. Kalouska to pár šrámů stálo.

Ion má "svůj" byt a minulost z éry na ministerstvu obrany, jež ho provází jako věrný pes. Kalousek je tvrdý politik a v koutě kvůli "pověstem", které vyšetřování nepotvrdilo, sedět nebude.

Výraznější osobnost stejně KDU nemá.

Kapitalistický závazek

Ačkoli to tak dnes nevypadá, lidovci ve vládě s ledasčím uspěli. Reforma veřejných financí se psala spíš podle představ KDU a unionistů než ČSSD. Koalice snižovala daně z příjmů firem i zaměstnanců, zvyšovala nepřímé daně, řada rodin vydělala na společném zdanění manželů. Lidovci zabodovali i ve finiši: omezila se imunita poslanců, prosadili i nákladné zvýšení rodičovského příspěvku.

Představme si svět podle KDU. Byl by poklidně evropský, odpovědný, nevybočující z řádu věcí. Na rodiny, venkov, zemědělství strana nešetří. Důchodová reforma je odborníky ceněná. Zdravotnictví, školství stát hlídá, ale lidé se musí na regulaci výdajů podílet i sami - poplatky, spoluúčasti.

Určitě je třeba hodně ocenit, že KDU má pod kontrolou utrácení. Zavazují se, že v roce 2010 budeme mít rozpočet s přebytkem. Tak ušerný "kapitalistický závazek" si nedala ani ODS.

Ale lidovci to mají v letošních volbách těžké. Jejich výsostně středové území atakují občanští demokraté i sociální demokraté a berou jim i tradiční hit - podporu rodin. Středový volič nemá zvláštní důvod volit právě KDU. Bez lidovců by Česká republika nevypadala výrazně jinak, než jak vypadá teď.

Špatným volebním výsledkem mohou lidovci ztratit nejen svou koaliční cenu a Miroslav Kalousek židli, ale možná i své léty vybroušené strategické místo "vždy nad středem".

***

Středový volič nemá zvláštní důvod volit právě KDU. Bez lidovců by Česko nevypadalo výrazně jinak, než jak vypadá teď.

* Co slibuje KDU-ČSL

10 slibů volebního programu

1. Snižování daní rodinám s dětmi a střední třídě.
2. Snižování odvodů na státní důchody podle počtu dětí -pojistné nižší o jedno procento za každé dítě.
3. Zachování dřívějšího odchodu žen s dětmi do důchodu. Zlepšit postavení matek na trhu práce, například pomocí pružné pracovní doby.
4. Program 50 plus pro ty, kdo kvůli věku těžko shánějí práci. Podpora celoživotního vzdělávání.
5. V zemědělství nulová daň z půdy, vyšší přímé dotace do výroby.
Komplexní pojištění proti rizikům podnikání v zemědělství.
6. Na univerzitách školné provázené půjčkami a stipendii. Státní stipendia pro české studenty na elitních zahraničních univerzitách.
7. Ve zdravotnictví regulující poplatek za recept, za pobyt v nemocnici (50-100 korun denně). To by státu přineslo miliardu ročně.
8. Komplexní reforma policie. Změny ve služebním zákoně a důkladná kontrola toho, jak policie pracuje.
9. Snižování počtu zaměstnanců ve veřejném sektoru o 5 procent ročně.
10. Zavedení lhůt pro rozhodování soudů. Každé překročení lhůty by soudce musel vysvětlovat předsedovi soudu.

* Tváře kampaně

Cyril Svoboda. Ministr zahraničí, patří k té části KDU, která má blíž ke spolupráci s ČSSD. Po minulých volbách ještě sestavoval vládu s Vladimírem Špidlou. Na mezinárodní scéně je velkým kritikem režimu Fidela Castra.

Jan Kasal. Bývalý předseda strany patří k nejbližším spolupracovníkům Miroslava Kalouska. Řídí volební kampaň.

Vlasta Parkanová. Ministryně spravedlnosti v Klausově i Tošovského vládě. Sedm let byla členkou ODA, k lidovcům vstoupila v létě 2001.

Libor Ambrozek. Ministr životního prostředí. Jako první z předních lidoveckých politiků veřejně řekl, že KDU má jít po volbách do koalice s ODS.

Jiří Karas. Ultrakonzervativní člen KDU. Hlásil se k zákazu potratů, je zastáncem velké podpory tradiční rodiny, jejíž postavení je podle něj stále více znevažováno.

Článek 4:

Rodiny se bojí o příbuzné v Turecku

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 07.03.2006
Nadpis: Rodiny se bojí o příbuzné v Turecku
Strana: 4
Pořadí: 1
Mutace: Celostátní
Rubrika: Z domova
Autor: KATEŘINA FROUZOVÁ

MF DNES zjišťovala, co prožívají rodiny mladíků, kteří jsou již dva roky v turecké vazbě kvůli údajnému pašování drog

Jablonec nad Nisou - Když před dvěma lety přejížděli v autě třiatřicetiletý Zdeněk Šimberský a osmadvacetiletý Martin Tancoš z Jablonecka turecko-řeckou hranici Ipsala, našli celníci v tajné schránce pod sedadlem jejich dodávky šestadvacet kilogramů směsi s heroinem. Krátce nato putovali za mříže, odkud dosud nevyšli.

Rodiny obou mladíků od té doby prožívají peklo. "Byli jsme v šoku, když jsme se dozvěděli, co se stalo. Máme strach," řekl příbuzný třiatřicetiletého Zdeňka Šimberského z Jablonce nad Nisou. Jeho rodina prý dva roky hledala pomoc u policie a úřadů. Dočkali se jí až nyní. Pomoci oběma mužům se rozhodli soudci pražského městského soudu. Tvrdí, že muži jsou v Turecku zadržováni nevinně. Podle českého soudu totiž o ukrytých drogách nevěděli.

Netušili, že budou převážet heroin

Případ dostal jiný směr právě po zjištění pražského městského soudu, před nímž stála skupina pašeráků drog. "Důkazy získané při hlavním líčení v jiné, ale souvisící kauze svědčí o tom, že oba muži jsou nevinní," řekl předseda senátu pražského městského soudu Petr Novák.

Šimberský a Tancoš byli podle Nováka oficiálně najati na přepravu textilního zboží z Turecka do Česka. Podle soudce netušili, že si je najali obchodníci s heroinem.

Blízcí Zdeňka Šimberského ani Martina Tancoše nechtějí o zadržovaných mužích příliš hovořit. Přesto o nich poskytli MF DNES pod podmínkou anonymity několik informací. "Stoprocentně věřím tomu, že Martin o heroinu nevěděl. Nikdy nic neudělal. Neměl problémy se zákonem," uvedl blízký příbuzný Tancoše. "Už jsme se trochu srovnali s tím, že je Martin ve vazbě v Turecku," dodává.

A jaké jsou podle příbuzných Tancošovy pocity? "Nikdo si nedovede představit, jaké to tam je, ale musí se žít. Podmínky ve vězení v Turecku jsou tvrdé," uvedl příbuzný. Rodina se mladšímu z dvojice snaží pomáhat. Posílají mu přes konzulát peníze na jídlo a další věci a knihy.

"Otec mu poslal slovníky, takže se tam naučil anglicky a turecky. Rozhodně tam nezahálí," dodal. Rodina Tancošova doufá, že se mladík i s kolegy dostanou zpět domů.

"Jsou nevinní. Snad ke stejnému názoru dojde i turecká strana a zvítězí lidská práva," řekl. "Až budou oba zpátky v Česku, sami médiií řeknou vše o případu," uvedl blízký Šimberského.

S rodinami zatím české úřady moc nemluví

Ministr spravedlnosti Pavel Němec (US-DEU) si nyní vyžádal podrobnou zprávu o Češích vězněných v Turecku, aby věděl, do jaké míry jim může pomoci. Měla dorazit na jeho stůl v pondělí, ale její příprava se zpozdila.

"Náš mezinárodní odbor pořád ještě na přípravě zprávy pracuje," uvedl mluvčí ministerstva Petr Dimun. Celníci chytili Šimberského a Tancoše na hranicích s heroinem patnáctého dubna 2004. Od té doby jsou oba ve vazbě v Turecku a čekají na soud. To poslední líčení tamní soud odročil na duben, aby mohl ještě před vynesením rozsudku zohlednit i nové informace z Prahy.

S rodinami ministerstvo spravedlnosti v kontaktu není.

"Nyní jednáme především s českým konzulátem v Turecku. Snažíme se být rychlí, aby turecká strana od nás dostala nové informace co nejrychleji a ti muži nebyli ve vazbě déle zbytečně," poznamenal Dimun.

Článek 5:

Dotovat antikoncepci, netrestat marihuanu?

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 03.04.2006
Nadpis: Dotovat antikoncepci, netrestat marihuanu?
Strana: 7
Pořadí: 7
Mutace: Celostátní
Rubrika: Z domova
Autor: (kop)

UDÁLOSTI

Praha - Stát by měl podle Mladých sociálních demokratů přispívat na antikoncepci pro mladé a přestat kriminalizovat užívání marihuany. Tyto body jsou součástí 13 požadavků, které zveřejnila "juniorka ČSSD". Strana tyto body ve volebním programu nemá.

Článek 6:

Ministr Němec chce pochodovat za marihuanu

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 03.05.2006
Nadpis: Ministr Němec chce pochodovat za marihuanu
Strana: 4
Pořadí: 8
Mutace: Celostátní
Rubrika: Z domova
Autor: JOSEF KOPECKÝ

Praha - Ministr spravedlnosti a šéf US-DEU Pavel Němec se velmi větil do své nové "role" obhájce kuřáků marihuany. V sobotu půjde za dekriminizaci měkkých drog i demonstrovat do pražských ulic. "Kdo si vykouří cigaretu marihuany, není zločinec," vysvětloval včera Němec, proč chce osobně podpořit devátý ročník demonstrace za legalizaci marihuany Million Marihuana March. Zastánci "huličů trávy" se poprvé nespokojí jen se shromážděním na Letné, ale budou pochodovat Prahou. A Němec hledá v diáři volný čas, aby na akci vyrazil. Ač na včerejší tiskovou konferenci Občanského sdružení za legální konopí dorazil Němec ve svém tradičně elegantním obleku, dal najevo, že svůj boj za alternativní životní styl bere vážně. "Pokud by si někdo vypěstoval marihuanu pro vlastní potřebu, neměla by mu hrozit žádná sankce ze strany státu," vysvětlil ministr spravedlnosti. A množství pěstovaného konopí by vůbec nijak neomezoval. "Jsem velmi rád, že je tu konečně někdo s liberálním postojem," řekl včera psycholog Ivan Douša ze Střediska pro prevenci a léčbu drogových závislostí Drop In. US-DEU se snaží získat hlasy kuřáků marihuany, protože podle průzkumů veřejného mínění má zatím u veřejnosti zanedbatelnou podporu. Ministr Němec nemá být jediným prominentním hostem víkendové akce zastánců kuřáků marihuany. Kromě něj má na akci přijít také známý český zpěvák Daniel Hůlka.

Článek 7:

Na krajském úřadu se sešli realizátoři programů primární prevence užívání drog

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 31.03.2006
Nadpis: Na krajském úřadu se sešli realizátoři programů primární prevence užívání drog
Strana: 23
Pořadí: 5
Mutace: Příloha
Rubrika: Ústecký kraj /Komerční příloha/

Informace pro obce

V Ústeckém kraji se 9. března sešli realizátoři programů primární prevence užívání drog z Karlovarského, Libereckého a Ústeckého kraje. Setkání se uskutečnilo v rámci programu Zdravý kraj České republiky - Ústecký kraj. Účastníky setkání přivítali v jednacím sále krajského úřadu náměstek hejtmána Petr Fiala a krajský radní Vladimír Záhorský. "Současný mladý člověk se nachází ve velice náročné situaci. Svět mu poskytuje nepřeberné množství možností, ze kterých může volit. Na jedné straně se mu nabízí mnoho dobrého a prospěšného. Na druhé straně se mu nabízejí volby nesoucí s sebou velká rizika. Rozdíl mezi oběma zpravidla nebývá zřejmý na první pohled. Snažíme se mladým lidem nabídnout pomoc při jejich rozhodování. Umíme upozornit na rizika, která s sebou nesou některé možnosti. Dokážeme prostřednictvím různých technik a metod rozvíjet

schopnosti a dovednosti mladého člověka. To vše jsou prvky, které nabízí každý kvalitní preventivní program," řekl v úvodu setkání Petr Fiala.

Kromě prezentace aktuální situace v oblasti primární prevence užívání drog v jednotlivých krajích bylo na programu setkání také představení příkladů dobré praxe primární prevence v jednotlivých krajích. Ředitelka Pedagogicko psychologické poradny Ústeckého kraje Marie Štátná v tomto bloku představila program Barvy života - aktivně smysluplná prevence. V rámci tohoto programu centrum provádí monitoring sociálně patologických jevů u žáků základních škol v Ústeckém kraji. Jedná se o sociálně psychologický výzkum inklinací žáků k různým formám rizikového chování (např. užívání drog, gamblerství nebo agresivní jednání). Výsledky výzkumu lze využít při tvorbě preventivních programů pro konkrétní třídní kolektiv. Zástupkyně litvínovského občanského sdružení Porozumění pak seznámila účastníky s preventivním programem, který realizuje na speciálních školách.

Odpolední část setkání byla vyhrazena práci v tématických skupinách. V nich se účastníci zabývali například problematikou spolupráce obcí a škol v oblasti prevence užívání drog nebo školním selháváním u žáků a studentů středních škol a odborných učilišť souvisejícím s drogami. Dalším z témat bylo pak například komunitní plánování aktivit primární prevence či vedení skupinových sezení s dětmi. Účastníci setkání ocenili, že tématické skupiny byly zaměřeny na řešení případů, se kterými se potkávají ve své praxi.

"Primární prevence se často ocitá na okraji zájmu veřejnosti. Bývá zaměňována za budování sportovišť, nebo za pouhé předávání informací. Veřejnost si často žádá velké akce se "zaručeným" okamžitým výsledkem. Těžiště skutečně účinné primární prevence však leží v dlouhodobé intenzivní práci s jednotlivci i kolektivy a ve spolupráci všech zainteresovaných subjektů - zejména rodiny a školy. Programy primární prevence, obdobně jako jiné procesy učení, přinášejí plody jen pomalu a zúročí se za delší dobu. Myslím, že všichni, kteří se do této nenápadné a nedostatečně oceňované činnosti zapojují, zaslouží naše poděkování," poznamenal Petr Fiala.

Článek 8:

Lídři si předali štafetový kolík

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 31.03.2006
Nadpis: Lídři si předali štafetový kolík
Strana: 1
Pořadí: 8
Mutace: Kraj Karlovarský
Rubrika: Kraj Karlovarský
Autor: (bz)

KDU-ČSL povede do voleb v kraji zdravotní sestra Jana Křížová

Karlovy Vary - Symbolický štafetový kolík a kytici předal včera odpoledne odstoupivší volební lídr křesťanských demokratů František Straka nové jedničce na kandidátce KDU-ČSL v Karlovarském kraji Janě Křížové. A k tomu ji dvakrát políbil na tvář. "Držím vám palce," řekl fotbalový trenér při tomto rituálu osmačtyřicetileté zdravotní sestře.

Straka z kandidátky KDU-ČSL odstoupil v úterý, když ještě těsně před uzávěrkou pro odevzdání kandidátních listin nebylo jasné, jestli mu ministr vnitra udělí potřebné české občanství. Včera v Karlových Varech stále z trenéra sálalo, že ho české úřady zklamaly.

"Cítil jsem, že je něco ve vzduchu. Všechno se protahovalo. I kluci ze strany se mě ptali: Franto, co je s tím občanstvím? Přitom jsem se tu narodil a něco pro tuto republiku dokázal," líčil Straka vzrušeně.

Křesťanští demokraté, kteří chtěli na sportovci postavit svou kampaň, teď musí strategii pozměnit. Místo důrazu na sport, mládež a boj proti drogám častěji zmiňovat zdravotnictví, sociální věci a starost o postižené. To je totiž doména Jany Křížové. "Je to velmi čerstvé. Snad mě budete podporovat, jak jste slíbil," obrátila se ke Strakovi.

Janě Křížové, která působí jako radní v Chebu a pracuje jako tisková mluvčí společnosti Carvac, například nevádí slučování nemocnic a jejich přeměna na akciové společnosti. "Pacienta totiž nezajímá, jakou formu nemocnice má. Nemocnice jako akciová společnost bude peníze lépe využívat a její manažeré se budou chovat hospodárněji," poznamenala. Trenér přitakal, že v kampani před červnovými volbami do sněmovny propůjčí straně svou tvář. Má se po boku lidoveckých kandidátů ukazovat na sportovních, kulturních a společenských akcích. A jeho fotografie se objeví na předvolebních tiskovinách. "Budu tvář KDU-ČSL. Její program se mi líbí a velmi rád přijedu paní Křížovou a ostatní podpořit," řekl.

Článek 9:

Ať to Blair zabalí, říká Cameron

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 24.03.2006
Nadpis: Ať to Blair zabalí, říká Cameron
Strana: 9
Pořadí: 1
Mutace: Celostátní
Rubrika: Ze světa
Autor: TEODOR MARJANOVIČ

Šéf britských konzervativců vypráví v rozhovoru pro MF DNES o českém pivu a o tom, jestli EU zkolabuje. Na britské politické scéně nedávno zazářila nová hvězda. David Cameron, od loňského roku šéf opozičních konzervativců, chce přerušit dlouhou vládu Blairových labouristů.

* Ve středu jste při debatě o letošním rozpočtu v britské sněmovně zasypal Tonyho Blaira dotazy. Na co všechno jste se ho ptal?

Položil jsem mu šest otázek, neodpověděl ani na jednu.

* Ignoroval vás?

Zeptal jsem se ho, kdy už konečně složí premiérskou funkci. Odpověděl jen, že v příštích volbách v roce 2010 kandidovat nebude. Tak jsem na to šel jinak. Chtěl jsem vědět, jestli tenhle rozpočet bude poslední z dílny finančního ministra Gordona Browna. Jak známo, Brown má naslápnuto k tomu stát se premiérem po zbytek volebního mandátu. Tony Blair na to neodpověděl.

* Co si o tom myslíte vy sám? Kdy se tato výměna s Brownem odehraje?

Řekl bych, že příští rok. Blair je pod tlakem, aby se sbalil. Já k tomu tlaku vydatně přispívám, ale podívejte, i týdeník Economist, který jistě znáte, měl tento týden na titulní stránce jeho fotografii s titulkem "Poslední dny Tonyho Blaira". Přitom tento list vždy Blaira podporoval.

* Co dělá premiér tak špatného?

Když se v roce 1997 dostal k moci, nevěděl, co má dělat. První mandát promarnil, ani nezahájil klíčovou reformu veřejných služeb.

Ručičky britských hodin

* To mu teď po letech láme vaz?

Hrouť se mu půda pod nohama v jeho vlastní straně, například kvůli irácké válce. Já sám jsem útok na Irák též podporoval, ale šéfovi labouristů se taková věc v jeho straně mnohem obtížněji prodává.

* To chápu, ale vysvětlíte mi ty reformy. Vždyť Blair přece dovršil protržní reformní dílo započaté Margaret Thatcherovou. Celá Evropa k němu vzhlíží s obdivem.

Podávalo se mu labouristy vyvést ze socialismu. V některých věcech započatých Thatcherovou pokračoval: reformoval odbory, privatizoval, nesnažil se ručičky hodinek posunout zpět. Byl politikem středu, což velmi přispělo k jeho úspěchu.

* Chcete vy být též politikem středu?

O tom vedeme v Konzervativní straně intenzivní debatu. Tvrdím, že se musíme vrátit ke středové politice a otevřeně uznat, že s nynější vládou v mnohém souhlasíme.

* Třeba v čem?

Minulý týden jsme všichni konzervativní poslanci podpořili vládní návrh reformy školství. Labouristé přitom zůstali rozděleni, mnozí odmítli s Blairem v této věci zatáhnout za stejný provaz. Razím prostě nový konstruktivní přístup, aniž bychom přitom museli obětovat naše zásady.

* Vim, že to srovnání nemáte rád, ale říká se o vás, že jste "nový Blair".

Nebránil bych se tomu vyhrát ve trojích volbách za sebou.

* Jezdíte na kole. Přiznal jste, že jste kouřil marihuanu. Ženy říkají, že vypadáte dobře. Co z toho patří k image úspěšného konzervativce?

Patřím k mladší generaci, narodil jsem se v roce 1966 a nikdy jsem se nevydával za někoho jiného, než jsem. Povím vám, v dnešní politice se spousta pozornosti věnuje právě tomu, jak kdo žije. Můžete se cíleně snažit o určitý image, ale nakonec si o vás lidé udělají názor podle toho, že jezdíte často na kole.

* Pijete pivo?

Jasně. Víte, že jsem jednou byl v tom městě, kde se vyrábí originální Budweiser, nedokážu to vyslovit...

* V Budějovicích.

Ano, bylo to před více než deseti lety. Tři týdny jsem tenkrát cestoval po vaší zemi. Vaše piva jsou úžasná.

* Když jdete do hospody u vás v Británii, dáváte přednost točeným evropským ležákům, nebo si objednáváte těžká piva anglická?

Tam pijí piva anglická. Všude pijí piva domácí. Ve Francii si dám pivo francouzské, v Římě římské.

* Do Prahy jste přijel pohovořit se špičkami ODS o vašem plánu odstěpít se v Evropském parlamentu od tábora Evropské lidové strany a založit nový euroskeptický poslanecký klub. Proč vám to leží na srdci?

Přijel jsem, abych se osobně seznámil s panem Topolánkem. Myslím si, že si rozumíme ve spoustě věcí. Chceme flexibilní Evropu založenou na volném pohybu zboží, přejeme si silné spojenectví s USA.

* V čem se hodláte lišit od Evropské lidové strany, k níž patří všechny významné pravicové strany Evropy?

Vtip je v té flexibilitě a kooperaci - na rozdíl od víry ve stále větší centralizaci, v to, že musíme fungovat jako instituce. Máme zkrátka k Evropě kladný vztah, ale chceme se oprostit od staromódních představ.

* Co je na těch představách tak špatného?

To, že nefungují. Naše konkurenceschopnost čelí rozhodující výzvě ze zemí Dálného východu. Evropský trh práce je ale rigidní. Musíme vyrazit jinudy, abychom to zvládli.

Tanec podle jedné pišťaly

* Přejete si vlastně, aby Evropská unie uspěla?

Jistě. Chci, aby EU byla příběhem o úspěchu. Odmítáme ale, aby všichni museli tancovat tak, jak centrála zapíská. Příkladem je společná měna. Zemím eurozóny se daří dobře, nám Britům, kteří jsme si zachovali vlastní měnu, ale taky. Takový přístup Evropu posílí.

* Posílí však Evropu i váš plán stáhnout Británii z Evropské sociální charty? To je instrument, který definuje sociální politiku v zemích EU.

Vůbec tu chartu nemáme zapotřebí, dokonce někdy poškozuje naši konkurenceschopnost.

* Kdyby se z ní všechny země také stáhly, EU by zkolabovala.

Proč by EU měla ztroskotat, pokud budou lidé v mém volebním okrsku chtít pracovat více než předepsaných 48 hodin týdně, aby si vydělali více peněz?

* Margaret Thatcherová vás prý nemá moc ráda. Nepozvala vás nedávno na oslavu svých osmdesátin.

Nepozvala, natolik dobře se neznáme. Ale nedávno jsem si s ní na jedné jiné party dobře popovídala. Ona mě ostatně inspirovala, abych se dal na politiku. Lidé si ji budou pamatovat dlouho poté, co už všichni zapomenou na Tonyho Blaira.

Článek 10:

US-DEU chce získat hlasy kuřáků marihuany

Název zdroje: Mladá fronta Dnes
Datum vydání: 24.04.2006
Nadpis: US-DEU chce získat hlasy kuřáků marihuany
Strana: 1
Pořadí: 14
Mutace: Celostátní
Rubrika: Titulní strana
Autor: JOSEF KOPECKÝ

Za psaní po zdech nesmí hrozit kriminál! Chceme dekriminální měkkých drog.

To je teď nový program US-DEU. Strana, které zatím všechny průzkumy veřejného mínění nemilosrdně předpovídají debakl v červnových volbách, vsadila na hlasy těch, kteří si rádi vychutnají jointa marihuany nebo jen tak pro radost postříkají sprejem cizí dům.

"Už bylo dost politiky, která se dělá v sakách. Voliči chtějí normální lidi, kteří dělají chyby jako oni," hřimal na sobotním večírku, kde strana křtila svůj program, místopředseda unionistů Ivo Ludvík.

Kdo včera zabloudiv na internetové stránky unionistů, toho čekal tak trochu šok. Hesla jako "It's legal to be a loser" (Je legální být ztroskotanec) či "It's legal to die" (Je legální umřít - tedy obhajoba uzákonění eutanazie). To vše na purpurových stránkách s pentagramem, pěticípou hvězdou, kterou používají anarchisté či okultisté.

"Já sám jsem ještě nikdy marihuanu nekouřil," říká šéf unionistů, ministr spravedlnosti Pavel Němec, který se svou stranou vsadil na to, že přitáhne k volbám snad jedinou skupinu voličů, na niž se zatím žádná strana nezaměřila. Problém je v tom, že jsou to lidé, kteří zpravidla k volbám vůbec nechodí.

A je otázka, zda nyní uvěří náhlé proměně introvertního ministra Němce vždy v perfektně padnoucím obleku v obhájce sprejerů či "huličů trávy". "Potřebujeme dostat k volbám asi tak 250 tisíc lidí, kteří by nám dali hlas. Agentura, která pro nás dělala analýzu, nám řekla, že tohle je jediná skupina lidí, kterou bychom ještě teď mohli získat," přiznává místopředseda unionistů Ludvík, že jde nyní tak trochu o marketingový tah strany.

A Němec se do nové role pokoušel vžít už v sobotu na velké party, kdy předváděl, jak se pijí míchané drinky "na ex".

Proměnu US-DEU má demonstrovat i nový slovník, který včera její šéf Pavel Němec zvolil: "Arogance moci, šikanování obyvatel úředníky, nespravedlnost, korupce, politické a ekonomické čachry, vše vymetem z chléva, aby se lidem zblázněným špíny a smradu začalo žít lépe! Jsme stranou protestu!"

Kdo dosud znal Němce jako spíš konzervativně vystupujícího politika, toho jeho nový "free" styl musel překvapit. Heslem US-DEU před volbami se stal slogan "Život je legální" a strana, která v minulosti volala po školném, do programu napsala, že veškeré vzdělání má platit stát, protože vysoké náklady jako kolejně a školné "diskriminují chudší sociální vrstvy".

V něčem je "nová US-DEU" přece jen srovnatelná s konkurencí. Nechce zůstat pozadu v rozchazovačností typické pro letošní kampaň. Slibuje například, že každý žák dostane na druhém stupni základní školy zdarma od státu počítač.

Za kampaň chtějí unionisté utratit do patnácti milionů korun. Dali by i víc, ale marně ze státu dolují zhruba osm milionů korun za krajské mandáty Demokratické unie, s níž se sloučili.

Unionisté nedají ani korunu za billboardy. Zato je možné třeba Prahu vidět polepenou jejich fialovými plakáty s pěticípou hvězdou. Ušetřené peníze tak mohli dát třeba namejdan v klubu v pražském Podolí, kde předvedli program, a za následnou plavbu parníkem, která protáhla večírek téměř do ranních hodin.

"Jestli to není jenom velkolepý večírek na rozloučenou? Možná. Ale aspoň to má nějakou úroveň," tvrdil v sobotu pozdě v noci místopředseda unionistů František Pelc.

Příloha 4 – doplňující tabulky ke kapitole V. II.

Tabulka A: Vztah autora sdělení k rámcům drogové problematiky – členění na deset rámců.

Členění na deset rámců * autor Crosstabulation

			autor		Total
			redakční	politik	
Členění na deset rámců	boj	Count	43	19	62
		% within autor	7,8%	7,6%	7,7%
		Adjusted Residual	,1	-,1	
	kriminalita	Count	78	53	131
		% within autor	14,2%	21,2%	16,4%
		Adjusted Residual	-2,5	2,5	
	menšinová témata	Count	24	0	24
		% within autor	4,4%	,0%	3,0%
		Adjusted Residual	3,4	-3,4	
	právní normy	Count	53	26	79
		% within autor	9,6%	10,4%	9,9%
		Adjusted Residual	-,3	,3	
	legalizace	Count	68	15	83
		% within autor	12,3%	6,0%	10,4%
		Adjusted Residual	2,7	-2,7	
	proti legalizaci	Count	61	31	92
		% within autor	11,1%	12,4%	11,5%
		Adjusted Residual	-,5	,5	
	mládež a drogy	Count	22	32	54
		% within autor	4,0%	12,8%	6,7%
Adjusted Residual		-4,6	4,6		
prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	84	39	123	
	% within autor	15,2%	15,6%	15,4%	
	Adjusted Residual	-,1	,1		
potlačení nabídky	Count	74	33	107	
	% within autor	13,4%	13,2%	13,4%	
	Adjusted Residual	,1	-,1		
osobní rozměr	Count	44	2	46	
	% within autor	8,0%	,8%	5,7%	
	Adjusted Residual	4,1	-4,1		
Total		Count	551	250	801
		% within autor	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	58,430 ^a	9	,000
Likelihood Ratio	69,833	9	,000
Linear-by-Linear Association	1,848	1	,174
N of Valid Cases	801		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 7,49.

Tabulka B: Podíl politických stran na mediálně-politickém diskursu o drogách v předvolebních obdobích 1996 – 2006.

konkrétní strany * rok_rec2 Crosstabulation

			rok_rec2				Total
			1996	1998	2002	2006	
konkrétní strany	ODS	Count	75	72	49	27	223
		% within rok_rec2	22,9%	24,1%	25,8%	20,0%	23,4%
		Adjusted Residual	-,3	,3	,9	-1,0	
	ČSSD	Count	36	36	29	29	130
		% within rok_rec2	11,0%	12,0%	15,3%	21,5%	13,7%
		Adjusted Residual	-1,7	-1,0	,7	2,9	
	KDU-ČSL	Count	124	103	25	18	270
		% within rok_rec2	37,9%	34,4%	13,2%	13,3%	28,4%
		Adjusted Residual	4,7	2,8	-5,2	-4,2	
	US-DEU	Count	0	22	16	33	71
		% within rok_rec2	,0%	7,4%	8,4%	24,4%	7,5%
		Adjusted Residual	-6,3	-,1	,6	8,1	
	KSČM	Count	14	21	26	11	72
		% within rok_rec2	4,3%	7,0%	13,7%	8,1%	7,6%
		Adjusted Residual	-2,8	-,4	3,6	,3	
	Strana zelených	Count	0	0	9	4	13
		% within rok_rec2	,0%	,0%	4,7%	3,0%	1,4%
		Adjusted Residual	-2,6	-2,5	4,5	1,7	
	ODA	Count	39	12	3	0	54
		% within rok_rec2	11,9%	4,0%	1,6%	,0%	5,7%
		Adjusted Residual	6,0	-1,5	-2,7	-3,1	
	Sladkovi republikani	Count	11	21	2	0	34
		% within rok_rec2	3,4%	7,0%	1,1%	,0%	3,6%
		Adjusted Residual	-,3	3,9	-2,1	-2,4	
	jina levicova	Count	7	2	3	0	12
		% within rok_rec2	2,1%	,7%	1,6%	,0%	1,3%
		Adjusted Residual	1,8	-1,1	,4	-1,4	
	jina pravicova	Count	10	0	21	6	37
		% within rok_rec2	3,1%	,0%	11,1%	4,4%	3,9%
		Adjusted Residual	-1,0	-4,2	5,7	,4	
	jina neurcena	Count	11	10	7	7	35
		% within rok_rec2	3,4%	3,3%	3,7%	5,2%	3,7%
		Adjusted Residual	-,4	-,4	,0	1,0	
Total	Count	327	299	190	135	951	
	% within rok_rec2	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	266,865 ^a	30	,000
Likelihood Ratio	290,174	30	,000
Linear-by-Linear Association	,265	1	,607
N of Valid Cases	951		

a. 10 cells (22,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,70.

Tabulka C: Způsoby nastolení politické agendy o drogách do médií podle jednotlivých politických stran.

konkrétní strany * nastolení agendy Crosstabulation

		nastolení agendy						Total
		nelze definovat	volební kampaň	volební program	politická akce	minulá akce	nastolení médií	
konkrétní strany	Count	6	8	10	79	17	10	130
	% within konkrétní strany	4,6%	6,2%	7,7%	60,8%	13,1%	7,7%	100,0%
	Adjusted Residual	,7	-2,9	-2,0	3,0	,0	,0	
ČSSD	Count	2	6	15	33	8	6	70
	% within konkrétní strany	2,9%	8,6%	21,4%	47,1%	11,4%	8,6%	100,0%
	Adjusted Residual	-4	-1,3	2,4	-4	-5	,3	
KDU-ČSL	Count	2	12	7	69	17	3	110
	% within konkrétní strany	1,8%	10,9%	6,4%	62,7%	15,5%	2,7%	100,0%
	Adjusted Residual	-1,2	-,9	-2,2	3,2	,8	-2,2	
US-DEU	Count	2	20	2	19	6	3	52
	% within konkrétní strany	3,8%	38,5%	3,8%	36,5%	11,5%	5,8%	100,0%
	Adjusted Residual	,1	5,5	-2,0	-2,0	-,4	-,5	
KSČM	Count	2	6	5	14	12	8	47
	% within konkrétní strany	4,3%	12,8%	10,6%	29,8%	25,5%	17,0%	100,0%
	Adjusted Residual	,3	-,2	-,4	-2,8	2,6	2,6	
Strana zelených	Count	0	1	3	4	0	1	9
	% within konkrétní strany	,0%	11,1%	33,3%	44,4%	,0%	11,1%	100,0%
	Adjusted Residual	-,6	-,2	1,9	-,3	-1,2	,4	
ODA	Count	1	1	2	8	1	2	15
	% within konkrétní strany	6,7%	6,7%	13,3%	53,3%	6,7%	13,3%	100,0%
	Adjusted Residual	,6	-,8	,1	,3	-,8	,8	
Sladkovi republikai	Count	1	4	3	4	0	0	12
	% within konkrétní strany	8,3%	33,3%	25,0%	33,3%	,0%	,0%	100,0%
	Adjusted Residual	,9	2,0	1,3	-1,1	-1,4	-1,0	
jina levicova	Count	0	1	1	0	0	0	2
	% within konkrétní strany	,0%	50,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%
	Adjusted Residual	-,3	1,5	1,6	-1,4	-,6	-,4	
jina pravicova	Count	0	4	6	1	1	2	14
	% within konkrétní strany	,0%	28,6%	42,9%	7,1%	7,1%	14,3%	100,0%
	Adjusted Residual	-,7	1,7	3,5	-3,2	-,7	,9	
jina neurcena	Count	1	1	5	2	0	1	10
	% within konkrétní strany	10,0%	10,0%	50,0%	20,0%	,0%	10,0%	100,0%
	Adjusted Residual	1,1	-,3	3,6	-1,9	-1,2	,3	
Total	Count	17	64	59	233	62	36	471
	% within konkrétní strany	3,6%	13,6%	12,5%	49,5%	13,2%	7,6%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	130,334 ^a	50	,000
Likelihood Ratio	121,198	50	,000
Linear-by-Linear Association	10,031	1	,002
N of Valid Cases	471		

a. 40 cells (60,6%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,07.

Tabulka D: Rámce pro drogovou problematiku ve spojení s konkrétními politickými stranami v mediálním a politickém diskursu.

konkrétní strany * Členění na čtyři rámce Crosstabulation

		Členění na čtyři rámce				Total
		boj, normy, potlačení nabídky, nelegalizovat	kriminalita, menšinová témata, osobní rozměr	prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	legalizace, proti zpřísnění legislativy	
konkrétní strany	Count	126	54	59	26	265
	% within konkrétní strana	47,5%	20,4%	22,3%	9,8%	100,0%
	Adjusted Residual	,7	-1,0	,7	-,6	
ČSSD	Count	72	41	31	13	157
	% within konkrétní strana	45,9%	26,1%	19,7%	8,3%	100,0%
	Adjusted Residual	,0	1,1	-,3	-1,1	
KDU-ČSL	Count	161	48	74	24	307
	% within konkrétní strana	52,4%	15,6%	24,1%	7,8%	100,0%
	Adjusted Residual	2,8	-3,4	1,7	-2,0	
US-DEU	Count	23	28	13	22	86
	% within konkrétní strana	26,7%	32,6%	15,1%	25,6%	100,0%
	Adjusted Residual	-3,7	2,3	-1,3	4,6	
KSČM	Count	48	26	15	12	101
	% within konkrétní strana	47,5%	25,7%	14,9%	11,9%	100,0%
	Adjusted Residual	,4	,8	-1,5	,3	
Strana zelených	Count	10	5	3	8	26
	% within konkrétní strana	38,5%	19,2%	11,5%	30,8%	100,0%
	Adjusted Residual	-,8	-4	-1,2	3,3	
ODA	Count	31	12	7	7	57
	% within konkrétní strana	54,4%	21,1%	12,3%	12,3%	100,0%
	Adjusted Residual	1,3	-,3	-1,6	,3	
Sladkovi republikán	Count	15	11	7	1	34
	% within konkrétní strana	44,1%	32,4%	20,6%	2,9%	100,0%
	Adjusted Residual	-,2	1,4	,0	-1,5	
jina levicova	Count	5	5	2	0	12
	% within konkrétní strana	41,7%	41,7%	16,7%	,0%	100,0%
	Adjusted Residual	-,3	1,6	-,3	-1,2	
jina pravicova	Count	13	14	7	7	41
	% within konkrétní strana	31,7%	34,1%	17,1%	17,1%	100,0%
	Adjusted Residual	-1,8	1,8	-,6	1,3	
jina neurcena	Count	9	10	14	2	35
	% within konkrétní strana	25,7%	28,6%	40,0%	5,7%	100,0%
	Adjusted Residual	-2,4	,8	2,9	-1,0	
Total	Count	513	254	232	122	1121
	% within konkrétní strana	45,8%	22,7%	20,7%	10,9%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	85,825 ^a	30	,000
Likelihood Ratio	81,073	30	,000
Linear-by-Linear Association	2,637	1	,104
N of Valid Cases	1121		

a. 7 cells (15,9%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,31.

Tabulka E: Srovnání deseti rámců drogové problematiky mezi MF DNES a politickým diskursem v roce 2006.

Členění na deset rámců * médium * rok Crosstabulation

rok				médium		Total
				MFD volebního roku	politický diskurs	
2006	Členění na deset rámců	boj	Count	2	3	5
			% within médium	3,3%	7,0%	4,8%
			Adjusted Residual	-,9	,9	
		kriminalita	Count	2	11	13
			% within médium	3,3%	25,6%	12,5%
			Adjusted Residual	-3,4	3,4	
		menšinová témata	Count	5	0	5
			% within médium	8,2%	,0%	4,8%
			Adjusted Residual	1,9	-1,9	
		právní normy	Count	5	4	9
			% within médium	8,2%	9,3%	8,7%
			Adjusted Residual	-,2	,2	
		legalizace	Count	10	3	13
			% within médium	16,4%	7,0%	12,5%
			Adjusted Residual	1,4	-1,4	
		proti legalizaci	Count	3	3	6
			% within médium	4,9%	7,0%	5,8%
			Adjusted Residual	-,4	,4	
		mládež a drogy	Count	2	3	5
			% within médium	3,3%	7,0%	4,8%
Adjusted Residual	-,9		,9			
prevence, léčba a snižování poptávky, mládež a drogy	Count	4	11	15		
	% within médium	6,6%	25,6%	14,4%		
	Adjusted Residual	-2,7	2,7			
potlačení nabídky	Count	2	5	7		
	% within médium	3,3%	11,6%	6,7%		
	Adjusted Residual	-1,7	1,7			
osobní rozměr	Count	26	0	26		
	% within médium	42,6%	,0%	25,0%		
	Adjusted Residual	4,9	-4,9			
Total			Count	61	43	104
			% within médium	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests

rok		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
2006	Pearson Chi-Square	19,448 ^a	8	,013
	Likelihood Ratio	22,185	8	,005
	Linear-by-Linear Association	,386	1	,534
	N of Valid Cases	78		

a. 12 cells (66,7%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,24.

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE NÁRODNÍHO MONITOROVACÍHO STŘEDISKA PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI

Ediční řada **e** přináší studentské a jiné odborné a vědecké práce, které jejich autoři poskytli Národnímu monitorovacímu středisku pro drogy a drogové závislosti ke zveřejnění na národním drogovém informačním portálu www.drogy-info.cz. Práce zařazené do této ediční řady jsou zveřejňovány pouze v elektronické podobě. Mezi jinými odbornými a vědeckými pracemi jsou v této ediční řadě publikovány i překlady, které byly přeloženy do češtiny se souhlasem autorů a původních vydavatelů, ale buďto neprošly odbornými a/nebo jazykovými redakčními úpravami (takže se jedná o pracovní překlady), nebo je jejich téma vzdálené české praxi či natolik specifické, že nejsou zařazeny do některé z tištěných edičních řad Národního monitorovacího střediska.

Ediční řady tištěných publikací Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti: monografie, metodika, výzkumné práce, výroční zprávy. Všechny publikace, které byly vydány tiskem, jsou zveřejňovány rovněž v elektronické podobě - na stránkách www.drogy-info.cz v sekci Publikace, pod názvy jednotlivých edičních řad.

Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti je pracovištěm Úřadu vlády České republiky. Zároveň je českým partnerem Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost se sídlem v Lisabonu a jedním z národních monitorovacích středisek zařazených v mezinárodní síti Reitox. Více informací najdete na www.drogy-info.cz a www.emcdda.europa.eu.

NEPRODEJNÉ